

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร

ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกร ของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

Study on Status of Swine Production of Farmers in Mueang District, Nakhon Pathom Province

นายผู้วิจัย นายเศรษฐพล บัวงาม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตรา ศรีสุวรรณ, กศ.ค.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์สุรินทร์ นียมามกูร, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ค.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สืบสิงห์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกร ของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

Study on Status of Swine Production of Farmers in Mueang District, Nakhon Pathom Province

โดย

นายเศรษฐพล บัวงาม

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐพล บัวงาม 2553: การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกร ของเกษตรกรอำเภอเมือง
จังหวัดนครปฐม ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาวิชาส่งเสริม
การเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตรา ศรีสุวรรณ, กศ.ด. 147 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ 1) เพื่อศึกษา พื้นฐานส่วนบุคคล เทคโนโลยีใน
การเลี้ยงสุกร การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร และสภาพการเลี้ยงสุกร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มี
ความแตกต่างกับ สภาพการเลี้ยงสุกร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรจำนวน
168 คน ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าสถิติ t - test สถิติ F test และการทดสอบความ
แตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ใช้วิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 44.23 ปี จบการศึกษาระดับ
ประถมศึกษา อาชีพหลัก เลี้ยงสุกรและมีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรเฉลี่ย 8.41 ปี มีจำนวนสุกรที่
เลี้ยงโดยเฉลี่ย 322.55 ตัว รายได้จากการเลี้ยงสุกรเฉลี่ย 485,279.80 บาท/ปี รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร
เฉลี่ย 229,851.20 บาท/ปี มีจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงสุกรเฉลี่ย 3.53 คน เปิดรับสื่อบุคคล จาก ผู้นำ
กลุ่มเกษตรกร สื่อมวลชน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ และ สื่อกิจกรรม ได้แก่ จากการอบรม เกษตรกรส่วนใหญ่
เลี้ยงสุกรพันธุ์ลาร์จไวท์ ผสมอาหารใช้เองในฟาร์ม โรงเรือนทั้งหมดของเกษตรกรเป็นระบบ
เปิดและอยู่ห่างจากแหล่งชุมชน สุกรของเกษตรกรส่วนใหญ่เกิดโรค ระบบทางเดินอาหาร และ
นิยมใช้บ่อเกรอะในการเก็บมูลสุกร 2) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรที่มีเทคโนโลยีใน
การเลี้ยงสุกรแตกต่างกันมีสภาพการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการ
เกษตรแตกต่างกันมีสภาพการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน 3) ปัญหาที่พบ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่
ประสบปัญหา วัตถุประสงค์ที่ใช้ผลิตอาหารสัตว์ไม่เพียงพอ และมีราคาที่สูง ทำให้ที่ตั้งโรงเรือนไม่
เหมาะสม การบำบัดของเสียภายในฟาร์มยังไม่ดีเพียงพอเนื่องจากขาดต้นทุน ขาดความรู้ในการทำ
วัคซีนและการป้องกันและควบคุมโรค

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Sattapol Boungam 2010: Study on Status of Swine Production of Farmers in Mueang District, Nakhon Pathom Province. Master of Science (Agricultural Extension), Major Field: Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication. Thesis Advisor: Assistant Professor Supattra Srisuwan, Ed.D. 147 pages.

The main objectives of this research include were :1) to study individual factor the technology of swine the receipt of agricultural information and the status of swine. 2) to study which factors affect the status of swine. The sample consisted of 168 agriculturists who feed swine and the data was collected by means of interviews. The statistical was analysed with to frequency value, percentage value, average, standard deviation, t – test, F test and LSD.

The research result revealed that ;1) the majority of agriculturists were male, with on the average age of 44.23 years old, graduated from elementary education,with the main occupation of swine feeding. The average an experience in swine feeding was 8.41 years.The average farm had 322.55 swines. The yearly average income from swine production is 485,279.80 baht.The yearly average expense of swine production was 229,851.20 baht.Agriculturists employ in average 3.53 labors of swine feeding. Agriculturists received agricultural information from leaders in agriculture,radio/television, books and from training. Most of agriculturists feed large white swine and mix food to use in their farm. Their swine farms were the open system and built distant from village . The swine suffer from digestive system diseases and thus were preferred to keep the swine excrement of were kept in septic tanks. 2)the hypothesis test revealed that the agriculturist who employ different technologies in swine feeding had different status of swine and the agriculturist who received different agricultural information will had different status of swine also. 3) the problems of agriculturists had insufficient of raw materials to mix forage and such feeds were more expensive, building locations was inappropriate, lack of capital to develop waste treatment system,and lack of knowledge in doing vaccine and how to control and prevent disease.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขจาก ผศ.ดร.สุพัตรา ศรีสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมานุกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รศ.ดร. ประเดิม น้าใจ ประธานการสอบ และ ผศ.ดร. สมศักดิ์ ภูหาสวรรค์เวช ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ บุคคลากร เจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดศตวรรษที่ ๖ จังหวัดนครปฐมและเจ้าหน้าที่ สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จังหวัดนครปฐม ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการและ อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจแบบ สัมภาษณ์และให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย ได้แก่ รศ.ดร.สมเกียรติ ประสานพานิช อาจารย์ประจำภาควิชา สัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์พรพนม คำมุงคุณ อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยี การเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นายสัตวแพทย์คมกฤษ ขจิรัมย์ หัวหน้าฝ่าย พัฒนาผลิตภัณฑ์ สำนักงานปลัดศตวรรษที่ ๖ นครปฐม รวมถึง พี่ไก่ ชีรเชษฐ์ เต่าคำ และคุณลุงละออง ไส้ไหม ที่จุดประกายให้ข้าพเจ้าเห็นถึงสภาพปัญหาในการเลี้ยงสุกรในพื้นที่เป้าหมายและสุดท้าย ขอขอบพระคุณเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ นิสิตปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตรที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา รวมถึงพี่ๆ เจ้าหน้าที่ประจำภาควิชา ทุกท่านที่คอยอำนวยความสะดวกในทุกๆ เรื่อง

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อชนิต บัวงาม คุณแม่พัททมน บัวงาม น้องเศรษฐพร บัวงาม ที่คอยช่วยเหลือ แนะนำให้กำลังใจ และสนับสนุน ทุนการศึกษามาเป็นอย่างดีตลอดจนสำเร็จการศึกษา ญาติ พี่น้อง เพื่อนๆ คณะครู อาจารย์ทุกท่านที่ คอยสั่งสอนให้ความรู้ คำแนะนำ และเป็นกำลังใจให้การศึกษารั้งนี้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

เศรษฐพล บัวงาม

กันยายน 2553

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร	7
การเลี้ยงสุกร	16
การเลี้ยงสุกรในจังหวัดนครปฐม	49
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
สมมติฐานการวิจัย	58
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	59
กรอบแนวคิดการวิจัย	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
ประชากร	62
กลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การสร้างเครื่องมือ	64
การทดสอบเครื่องมือ	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	67
ผลการวิจัย	67
ข้อวิจารณ์	105
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	116
สรุปผลการวิจัย	116
ข้อเสนอแนะ	121
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	123
ภาคผนวก	127
ภาพผนวก ก แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยและใบตรวจแบบสัมภาษณ์	128
ภาพผนวก ข ภาพสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม	142
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	147

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	พื้นที่ตัวอย่าง ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำบล	63
2	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นฐานส่วนบุคคล	68
3	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ด้านพันธุ์สุกร	70
4	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ด้านอาหารและการให้อาหาร	72
5	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ด้านโรงเรือนสุกร	73
6	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ด้านโรคสุกร	75
7	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ด้านการสุขาภิบาลฟาร์ม)	76
8	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	79
9	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามต้องการความรู้ในการเลี้ยงสุกรตามด้านต่างๆ	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสภาพการเลี้ยงสุกร	81
11	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามอายุของเกษตรกร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	83
12	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	84
13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	86
14	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	87
15	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	88
16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านจำนวนสุกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	89
17	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามสถานที่ตั้ง โรงเรือนสุกร โดยการวิเคราะห์ t – test	90
19	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามการรักษาสุกร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	91
20	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการรักษาสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	93
21	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการรักษาสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	94
22	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	95
23	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านจำนวนสุกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	96
24	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	97
26	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	98
27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามสื่อบุคคลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	99
28	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามสื่อมวลชน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	100
29	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกร จำแนกตามสื่อมวลชน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	102
30	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามสื่อมวลชน เป็นราย คู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	102
31	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามสื่อกิจกรรม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน	103
32	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	119

สารบัญภาพ

ภาพผนวกที่		หน้า
1	โรงเรือนสุกร	143
2	การเลี้ยงสุกร พ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ สุกรอนุบาล	143
3	การเลี้ยงสุกรขุน	144
4	ถึงผสมอาหารสุกร	144
5	การให้อาหารสุกร ในลักษณะของอาหารผง	145
6	บ่อเกรอะ	145
7	ทางระบายน้ำเสียในฟาร์มสุกร	146
8	บ่อบำบัดน้ำเสียในฟาร์มสุกร	146

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สุกรเป็นสัตว์เลี้ยงที่ให้เนื้อสำหรับมนุษย์ใช้บริโภคชนิดหนึ่ง ประเทศไทยมีการเลี้ยงสุกรอยู่ทั่วไป มีทั้งที่เลี้ยงกันแบบจำนวนเล็กน้อยครอบครัวละ 1-2 ตัว เพื่อเสริมเศรษฐกิจของครัวเรือน จนกระทั่งเลี้ยงกันเป็นจำนวนมาก เป็นฟาร์มขนาดใหญ่ ประมาณกันว่าประเทศไทยผลิตสุกรได้ไม่ต่ำกว่าปีละ 5 ล้านตัว ดังนั้นสุกรจึงนับว่าเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศชนิดหนึ่ง โดยคนไทยบริโภคเนื้อสุกรมากกว่าเนื้อสัตว์ชนิดอื่นๆ จากการศึกษาของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่าเกือบร้อยละ 40 ของเนื้อสัตว์ทั้งหมดที่คนไทยบริโภคเป็นเนื้อสุกร สุกรเป็นสัตว์ที่เหมาะสมจะทำการเลี้ยงเพื่อการค้า เพราะใช้ระยะเวลาในการผสมพันธุ์และอุ้มท้องน้อย สุกรขุนอายุเพียง 6 เดือน ก็เจริญเติบโตพอที่จะส่งขายในตลาดได้ และการเลี้ยงสุกรนั้นใช้เนื้อที่ในการเลี้ยงน้อย สามารถเพิ่มจำนวนตัวในการเลี้ยงให้มากขึ้นได้ ซึ่งสัตว์เลี้ยงบางชนิด เช่น โค กระบือ ไม่สามารถขยายจำนวนตัวได้มาก เพราะต้องใช้เนื้อที่จำนวนมากในการปลูกหญ้าเพื่อเป็นอาหารเป็นจำนวนมาก (อนันต์ ศรีปราโมช, 2545) การผลิตสุกรของไทย เป็นการผลิตแบบเสรีมีอิสระ สามารถเข้ามาทำการผลิตหรือเลิกการผลิตได้ง่ายๆ โดยเฉพาะผู้ผลิตสุกรรายย่อย จำนวนผู้เลี้ยงสุกรและจำนวนสุกรจึงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงตามสภาวะของตลาด และราคาสุกรตามความต้องการของผู้บริโภคเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มขึ้น (วันดี ทาตระกุล, 2546)

การเลี้ยงสุกรระยะหลังปี พ.ศ. 2500 เป็นระยะที่มีการพัฒนาการเลี้ยงแบบฟาร์มมาเป็นการเลี้ยงแบบการค้าอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยกรมปศุสัตว์ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากองค์กรอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FOA) ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาร่วมงานในการวางแผนพัฒนาการเลี้ยงสุกรในประเทศไทย จนเป็นผลทำให้มีการพัฒนาการเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา จนในช่วงระยะเวลา 30 กว่าปีผ่านมาหลังจากได้มีการจัดตั้งศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2518 การพัฒนาการเลี้ยงสุกรได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องมาเรื่อยๆ จากสภาพการเลี้ยงแบบครัวเรือน คอกไม้พื้นดินจนกระทั่งโรงเรือนซีเมนต์ และหลังคาต่ำในระยะต้น จนกระทั่งกลายเป็นโรงเรือนยกพื้นแสลทพร้อมอุปกรณ์การเลี้ยงที่ทันสมัย (อรัญ พนเจริญสวัสดิ์, 2543)

ปัจจุบันการเลี้ยงสุกรในประเทศไทยได้มีการพัฒนาการด้านพันธุ์ อาหารสัตว์ การจัดการ และการสุขาภิบาล จนทัดเทียมกับต่างประเทศแต่การเลี้ยงสุกรภายในประเทศจำเป็นต้องได้รับความรู้ในด้านการเลี้ยงสุกรอย่างถูกต้อง เพื่อจะได้นำไปพัฒนาการเลี้ยงสุกรอย่างถูกต้อง เพื่อจะได้นำไปพัฒนาการเลี้ยงสุกรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำได้ให้กับครอบครัว และยังจะได้ประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรให้ได้ผลดีด้วย โดยปัจจัยที่จะทำให้การเลี้ยงสุกรประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย มีสุกรพันธุ์ดี อาหารดี โรงเรือนดี การป้องกันโรคดี รวมไปถึงการจัดการฟาร์มและการสุขาภิบาลฟาร์มที่ดีเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหมอกควันจากกลิ่นมูลสุกรจากฟาร์มสุกร ตลอดจนการระบายน้ำเสียจากฟาร์มสุกรลงสู่แม่น้ำจะต้องมีระบบบำบัดหรือบำบัดของเสียที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม (อนันต์ ศรีปราโมช, 2545)

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีการทำเกษตรด้านปศุสัตว์มีการเลี้ยงสุกรมากจังหวัดหนึ่งของประเทศ โดยมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร 1,914 ราย และมีจำนวนสุกรที่เกษตรกรเลี้ยงทั้งหมด 702,763 ตัว (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม, 2552) จากข้อมูลสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม พบว่า การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดนครปฐม ประกอบไปด้วย 7 อำเภอ ซึ่งแต่ละอำเภอมีการทำเกษตรด้านปศุสัตว์การเลี้ยงสุกร

อำเภอเมืองนครปฐม เป็นอำเภอที่มีการเลี้ยงสุกรมากที่สุดในจังหวัดนครปฐม ซึ่งการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรมีรูปแบบการเลี้ยงที่หลากหลาย มีทั้งรูปแบบของฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีการเลี้ยงสุกรแบบครบวงจรมีการเลี้ยงสุกรเป็นเชิงพาณิชย์มีการจดทะเบียนในรูปแบบของบริษัท และรูปแบบการเลี้ยงของฟาร์มเกษตรกรรายย่อย ซึ่งมีการเลี้ยงในรูปแบบของฟาร์มที่มีจำนวนสุกรไม่มากนัก มีการจัดการฟาร์มที่ยังไม่ได้มาตรฐานเนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของเงินทุน นอกจากนี้เกษตรกรยังต้องแบกรับต้นทุนในการเลี้ยงสุกรที่สูงเนื่องจากราคาวัตถุดิบอาหารสุกรมีราคาที่สูงและไม่คงที่ รวมไปถึงการเกิดโรคระบาดในสุกรได้สร้างความเสียหายแก่เกษตรกรเป็นจำนวนมาก เช่น โรค PRRS และ โรคท้องเสียติดต่อกัน เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อค่ายาในการรักษาโรคและค่าวัคซีนในการป้องกันโรคต่างๆ เป็นจำนวนเงินที่สูงเนื่องจากเวชภัณฑ์บางส่วนยังต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีต้นทุนในการเลี้ยงสุกรที่สูง แม้ว่าราคาเนื้อสุกรจะมีราคาที่สูง แต่เกษตรกรก็ไม่ได้รับค่าตอบแทนที่คืน นอกจากนี้ด้านพันธุ์สุกร พบว่า เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรในรูปแบบของฟาร์มขนาดเล็กยังใช้พันธุ์สุกรที่ไม่ได้คุณภาพ เป็นเหตุให้ราคาจำหน่ายสุกรได้ต่ำกว่าผลผลิตจากฟาร์มใหญ่ ด้านโรงเรือนพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเลี้ยงสุกรในโรงเรือนระบบเปิดซึ่งทำให้การควบคุมและการป้องกันโรคนั้นทำได้ยาก ส่วนการสุขาภิบาลฟาร์มนั้นเกษตรกรมักประสบปัญหาในการบำบัดของเสียจากฟาร์มสุกร เนื่องจากการบำบัดของเสียให้ได้คุณภาพต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง

การบำบัดของเสียในฟาร์มสุกรส่วนใหญ่จึงไม่ได้มาตรฐาน จึงเกิดปัญหาในเรื่องของมลพิษและสภาพแวดล้อม เป็นเหตุให้ชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงเดือดร้อน ซึ่งจากปัญหาของเกษตรกรที่กล่าวมาข้างต้น มีผลทำให้เกษตรกรบางส่วนต้องเลิกอาชีพเลี้ยงสุกรไป

จากจำนวนเกษตรกรและจำนวนสุกรในปัจจุบันมีแนวโน้มที่ลดลง โดยในปี พ.ศ. 2545 มีเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐมรวมทั้งสิ้น 1,100 ราย และมีจำนวนสุกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมทั้งหมด 796,250 ตัว (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม, 2545) และในปี พ.ศ. 2549 มีเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 1107 ราย และมีจำนวนสุกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมทั้งหมด 706,852 (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม, 2549) ซึ่งในปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐมมีจำนวนที่ลดลง โดยในปี 2552 มีเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม 858 ราย โดยมีจำนวนสุกรทั้งสิ้น 464,429 ตัว (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม, 2552) ด้วยจำนวนผู้เลี้ยงสุกรและจำนวนสุกรในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐมมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมและจัดการงานทางด้านการศึกษาให้เกษตรกรให้เกิดประโยชน์

ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะทำการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกร อย่างละเอียดขึ้นในตำบลต่างๆ ในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อที่จะได้รับทราบปัญหาและอุปสรรคของผู้เลี้ยงสุกร ผลของการศึกษาจะได้เป็นแนวทางในการที่จะปรับปรุงและส่งเสริมการเลี้ยงสุกรให้ตรงตามสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรมากที่สุด และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการเลี้ยงสุกรและเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม ในการนำไปใช้เป็นแนวทางการวางแผนดำเนินการด้านการเลี้ยงสุกรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพื้นฐานส่วนบุคคล เทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร และสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างพื้นฐานส่วนบุคคลกับสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

3. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรกับสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
4. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรกับสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางในการส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรให้แก่เกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
2. ผลการวิจัยที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร
3. ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินการเลี้ยงสุกรและเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่มีการเลี้ยงสุกรในรูปแบบฟาร์มขนาดเล็ก มีจำนวนสุกร ตั้งแต่ 50 ตัว ถึง ไม่เกิน 500 ตัว จำนวน 291 ราย (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม, 2552)

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

สภาพการเลี้ยงสุกร หมายถึง การเลี้ยงสุกรของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อันประกอบไปด้วย จำนวนสุกรที่เลี้ยง รายได้จากการเลี้ยงสุกร รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร หมายถึง ผู้ที่เลี้ยงสุกรในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่มีรูปแบบฟาร์มขนาดเล็กมีจำนวนสุกรตั้งแต่ 50 ตัว ถึง ไม่เกิน 500 ตัว (ปี พ.ศ. 2552)

พื้นฐานส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในเรื่อง อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร

อายุ หมายถึง จำนวนปีเต็มตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาระดับสูงสุดของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร หมายถึง จำนวนปีที่เกษตรกรเลี้ยงสุกร ตั้งแต่เริ่มเลี้ยงจนถึงปีทีเลี้ยงปัจจุบัน

เทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร หมายถึง ลักษณะของเกษตรกรที่เลี้ยงสุกร ในเรื่องของการนำความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกร อันประกอบไปด้วย

พันธุ์สุกร หมายถึง พันธุ์สุกรที่เกษตรกรเลี้ยง จนถึงวันสัมภาษณ์

อาหารและการให้อาหาร หมายถึง ลักษณะของอาหารที่เกษตรกรใช้ในการเลี้ยงสุกร จนถึงวันสัมภาษณ์

โรงเรือนสุกร หมายถึง ลักษณะของโรงเรือนที่เกษตรกรสุกรใช้เลี้ยงสุกร รวมไปถึงสภาพทำเลที่ตั้ง จนถึงวันสัมภาษณ์

โรคสุกร หมายถึง การเกิดโรคสุกรในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา รวมไปถึงการทำวัคซีนให้กับสุกรและ การรักษาสุกรเมื่อเกิดโรค จนถึงวันสัมภาษณ์

การสุขาภิบาลฟาร์ม หมายถึง การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรือนและภายนอกโรงเรือนให้เหมาะสม เช่น การจัดการมูลสุกร การบำบัดน้ำเสีย

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร หมายถึง การใช้แหล่งสื่อประเภทต่างๆเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรโดยใช้สื่อประเภทต่างๆ ดังนี้

สื่อบุคคล ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัด/อำเภอ

สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ วารสาร และหนังสือตำรา เกี่ยวกับการเลี้ยงสุกร

สื่อกิจกรรม ได้แก่ การอบรม ศึกษาดูงาน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสารต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการทำวิจัย ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
2. การเลี้ยงสุกร
 - 2.1 พันธุ์สุกร
 - 2.2 การจัดการผลิตสุกร
 - 2.3 อาหารและการให้อาหาร
 - 2.4 โรคสุกร
 - 2.5 โรงเรือนและอุปกรณ์
 - 2.6 การสุขาภิบาลฟาร์ม
3. การเลี้ยงสุกรจังหวัดนครปฐม
4. การเลี้ยงสุกรจังหวัดนครปฐม

แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

การเปิดรับข่าวสาร เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน อันจะนำไปสู่การรับรู้ข่าวสาร การพัฒนา และนำไปใช้

Atkin (1973 อ้างใน พรชัย ชัยสงคราม, 2545) กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมาก ยังมีหูตาคว้างไกล มีความรู้ ความเข้าใจสภาพแวดล้อมและเป็นคนที่ทันสมัยทันทันเหตุการณ์มากกว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

Klapper (1960 อ้างใน ชัยนันท์ วีระฉายา, 2546) กล่าวถึง ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเปิดรับข่าวสาร (Selective Exposure) ซึ่งประกอบไปด้วยการกลั่นกรอง 3 ชั้น ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับ แนวโน้มของคนเราที่จะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นหรือความสนใจเดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งพยายามหลีกเลี่ยงไม่สื่อสารในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจของตน หรือทัศนคติที่มีอยู่เดิม

2. การเลือกรับรู้ หลังจากทีบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้วบุคคลจะเลือกรับรู้หรือเลือกตีความหมายของสารนั้นตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง สภาวะร่างกาย หรือสภาวะอารมณ์ในขณะนั้น ดังนั้นบุคคลมักจะบิดเบือนข่าวสารให้มีทิศทางเป็นที่พอใจของตน

3. การเลือกจดจำ เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำเนื้อหาสาระของข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ เข้าใจเป็นประสบการณ์ของตนเอง เพื่อจะนำไปใช้ในโอกาสต่อไปได้ด้วย และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ เรื่องที่ขัดแย้งหรือเรื่องที่ค้าน กับความคิดตนเอง ดังนั้นการเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารที่ได้รับเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติ ความเชื่อของผู้รับสารให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงยากขึ้น กล่าวคือ ความพร้อมที่จะจดจำสารของผู้รับสารจึงมักจะเกิดขึ้นกับคนที่พร้อมจะเข้าใจ และพร้อมที่จะลืมสำหรับคนที่ไม่พร้อมจะเข้าใจ ดังนั้นกระบวนการเลือกสรรของมนุษย์จึงเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์เรา

นอกจากมนุษย์จะมีกระบวนการการเลือกรับข่าวสาร ดังที่กล่าวไว้ทั้ง 3 ขั้นตอน ยังมีองค์ประกอบย่อยที่มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการเลือกรับข่าวสารดังต่อไปนี้คือ

1. ประสบการณ์ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวแตกต่างกัน
2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. ภูมิหลังแตกต่างกัน ทำให้มีความสนใจต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้มีความแตกต่างกันในพฤติกรรม การเลือกรับสื่อและเนื้อหาข่าวสาร

5. ความสามารถในการรับสาร เกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจที่ทำให้พฤติกรรมกา
เปิดรับสารต่างกัน

6. บุคลิกภาพทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติการ โน้มน้าวจิตใจและพฤติกรรมของ
ผู้รับสาร

7. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารจะทำให้ผู้รับเข้าใจความหมายของข่าวสารหรือ
อาจเป็นอุปสรรคของความเข้าใจความหมายของข่าวสารก็ได้

8. ทัศนคติจะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่
ได้รับ

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2549) ให้ความหมายของการเปิดรับข่าวสารว่าเป็นการแสวงหา
ข้อมูลเมื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องต่างๆ ไป บุคคลจะ
เปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ อยากรู้ เช่น เปิดดูโทรทัศน์เฉพาะรายการที่
สนใจหรือมีผู้แนะนำมา หรือ ขณะอ่านหนังสือพิมพ์หรือดูโทรทัศน์หากมีข้อมูลข่าวสารที่มี
ความสำคัญเกี่ยวข้องกับตนเอง ก็จะให้ความสนใจเอาใจใส่ อ่านหรือดูเป็นพิเศษ

อำไพศรี โสประทุม (2539) ให้ความหมายของการเปิดรับข่าวสารว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่าง
ยิ่งสำหรับ กิจกรรมต่างๆ ในชีวิตมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร
ความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของ
มนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบุคคลเกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใดความต้องการ
ข่าวสารก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปว่าการเปิดรับข่าวสาร หมายถึง การแสวงหาข้อมูลเมื่อต้องการทราบข้อมูลที่
ตนต้องการเช่น การเปิดดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ ประกอบการตัดสินใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ
เกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2549) กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของการเปิดรับข่าวสารสามารถ
แบ่งออกเป็น 4 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อการรับรู้ (Cognition) คือผู้รับสารต้องการสารสนเทศ(Information) เพื่อตอบสนองความต้องการและความอยากรู้

2. เพื่อความหลากหลาย (Diversions) เช่น การเปิดรับข่าวสารเพื่อแสวงหาความเข้าใจ ความตื่นตื้นสนุกสนานเพลิดเพลิน

3. เพื่ออรรถประโยชน์ทางสังคม (Social Utility) หมายถึง การต้องการสร้างความคุ้นเคยหรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เช่น การใช้ภาษาร่วมสมัย เพื่อการหลีกเลี่ยงงานที่ทำเป็นประจำหรือหลีกเลี่ยงคนรอบข้าง

4. การผละสังคัม (Withdraw) เป็นการเปิดรับสื่อหรือเข้าหาสื่อ เพื่อหลีกเลี่ยงงานประจำหรือหลีกเลี่ยงคนรอบข้าง

สิน พันธุ์พินิจ (2544) ได้ให้ความหมายของสื่อไว้ว่าสื่อ หมายถึง ผู้หรือสิ่ง ที่ทำการติดต่อให้ถึงกัน หรือชักนำให้รู้จักกัน และสำหรับสื่อในการส่งเสริมการเกษตรหมายถึงตัวกลางที่นำสารสนเทศไปสู่เกษตรกรหรือบุคคลเป้าหมาย

กิดานันท์ มลิทอง (2544) ได้ให้ความหมายของสื่อไว้ว่า สื่อ หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่บรรจุข้อมูลเพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์

กมลรัฐ อินทรทัศน (2547) ได้ให้ความหมายของสื่อไว้ว่า สื่อ หมายถึง เครื่องมือในการสื่อสารทำหน้าที่ ในการถ่ายทอดกระบวนการ วิธีการ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ดังกล่าวไว้ด้วย โดยสื่อที่

ใช้อาจจะใช้เพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะกิจ หรือเฉพาะกลุ่มใดๆ หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม เช่น สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อดาวเทียม สื่ออินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่างๆ สื่อกิจกรรมหรืออาจอยู่ในรูปแบบของสื่อองค์กรก็ได้ เช่น ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว สื่อ ในที่นี้ หมายถึง ตัวกลางที่บรรจุเอาข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งไปยังเกษตรกร หรือผู้รับสาร ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์ของผู้ถ่ายทอด หรือผู้ส่งสาร

ความสำคัญของสื่อ

จากความหมายของ สื่อ ดังที่กล่าวข้างต้น ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายล้วนต่างยอมรับร่วมกันว่า สื่อเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในกระบวนการสื่อสารของทุกศาสตร์เพราะ สื่อ เอง ได้ถูกนำไปใช้ในหลากหลายรูปแบบ วิธีการ ตลอดจนวัตถุประสงค์ต่างๆ เพื่อมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่ง นันทนา ปรีประดิษฐ์ (2549) ได้สรุปความสำคัญของสื่อ โดยรวมไว้ดังต่อไปนี้คือ

1. เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร เนื้อหาสาระในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบเดิม รูปแบบที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนรูปแบบผสมทั้งแบบเดิมและแบบใหม่อย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

2. เป็นเครื่องมือในการนำเสนอ การถ่ายทอด การแพร่กระจาย การส่งต่อ การตอบรับการเชื่อมประสาน ระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสารนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ส่งสาร กลุ่มผู้รับสาร ซึ่งทั้งส่งกลุ่มล้วนต่างต้องทำหน้าที่สลับสับเปลี่ยนกันทั้งในบทบาทของผู้รับและผู้ส่ง (interactive / participatory role) สื่อจะทำหน้าที่ในการเป็นเครื่องมือ เป็นช่องทางให้คนกลุ่มต่างๆ เหล่านั้น สามารถที่จะเชื่อมประสานข้อมูลข่าวสาร รวมถึงความรู้สึกนึกคิดจิตใจ ระหว่างกันและกัน ได้ด้วย

3. เป็นเครื่องมือในการสร้างขวัญกำลังใจ แรงจูงใจ หรือแรงบันดาลใจ กระตุ้นเตือนหรือสร้างความตระหนัก ความตื่นตัว ให้เกิดขึ้นในกลุ่มเป้าหมายที่ผู้ใช้สื่อต้องการ ดังเช่นการใช้สื่อการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการรณรงค์การลดละ หรือเลิกใช้สารเคมีการเกษตรในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว สื่อที่ใช้อาจจะมุ่งเน้นการนำเสนอในทางบวก เช่น เน้นการสร้างแรงจูงใจในการผลิตข้าวเพื่อส่งออกในตลาดโลกที่จะได้ราคาที่สูงกว่า เพราะเป็นข้าวที่ปลอดสารเคมี

4. เป็นเครื่องมือในการชี้แนะ ครอบงำ หรือกำหนดสังคม ซึ่งเป็นแนวคิดการสื่อสารที่นำเสนอ และได้รับความสนใจมากในปัจจุบันที่เชื่อว่า สื่อสามารถที่จะชี้นำสังคมตามที่สื่อต้องการได้ สื่อหรือช่องทาง คือส่วนสำคัญที่สุดของการส่งสาร หรือกระบวนการสื่อสารนั้นๆ ดังที่เขากล่าวไว้ว่า “Medium is the Message” ที่หมายถึง ตัวสื่อ ก็คือ ตัวสารที่ต้องการส่ง

5. เป็นเครื่องมือที่สามารถทำหน้าที่ในการอธิบาย หรือขยายความรู้ความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น หรือให้ความชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะสื่อเองก็มีบทบาทในตัวของมันเองหลายบทบาท

6. เป็นแหล่งข้อมูล สื่อนับว่าเป็นอีกหนึ่งแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของสื่อเดิม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ จนกระทั่งในปัจจุบันที่เป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สื่อเดิมประเภทต่างๆ ได้มีการพัฒนาต่อมาจนเป็นสื่อรูปแบบใหม่ที่มีความหลากหลาย นำใช้มากยิ่งขึ้นในรูปแบบของสื่อผสมประเภทต่างๆ เช่น สื่อวีซีดี (vcd) สื่อดีวีดี (dvd) และสื่ออินเทอร์เน็ต (internet)

7. เป็นแหล่งสาระและความบันเทิง นับว่าเป็นอีกหนึ่งบทบาทหนึ่งของสื่อที่ได้รับการยอมรับกันว่าเป็นบทบาทที่มีความสำคัญ คือบทบาทในเรื่องของการสร้างสรรค์ความบันเทิงการพักผ่อนหย่อนใจ การสร้างสุนทรียะในการดำรงชีวิตของผู้คน

ความสำคัญของสื่อกับการส่งเสริมการเกษตร

1. เป็นเครื่องมือในการช่วยยกระดับความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรหรือรับสารด้วยการแนะนำวิชาการด้านการเกษตรใหม่ๆ ที่เหมาะสมให้เกษตรกรได้รับรู้และนำไปใช้ปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. เป็นเครื่องมือในการส่งข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางด้านการเกษตรต่างๆ ซึ่งอาจเป็นการรายงานความก้าวหน้า หรือความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาการและการตลาดให้เกษตรกรได้รับทราบ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการติดตามวิชาการสมัยใหม่และการค้าผลผลิตด้านการเกษตรของเกษตรกรได้อย่างเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

3. เป็นเครื่องมือที่นักส่งเสริมการเกษตร หรือนักพัฒนาเกษตรนั้นใช้ในการแนะนำเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตต่างๆ เช่น วิชาการสมัยใหม่ต่างๆ โดยจงใจให้เกษตรกรเกิดความตระหนัก หรือรู้สึกต้องการที่จะทดลองใช้วิชาการใหม่ๆ ดังกล่าว เป็นต้น

4. เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นและสนับสนุนศักยภาพเกษตรกรเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน เป็นต้น

5. เป็นเครื่องมือในการให้ข้อมูลแก่เกษตรกรในการเสริมสร้างการเรียนรู้ และความเข้าใจในภาวะการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยอาจเป็นการเรียนรู้เพื่อที่จะได้สามารถที่จะรู้จักวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ ความต้องการได้อย่างแท้จริง อันจะเป็นผลให้มีการพัฒนาการผลิตได้ผลตรงตามความ

ต้องการ เป็นลักษณะของการรายงานข้อมูลต่างๆ ด้านการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลนั้น หรือเรื่องราวนั้น และอาจเป็นประโยชน์ในโอกาสต่อไป

6. เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และข่าวสารต่างๆ ทั้งในชุมชนและต่างชุมชน ในเครือข่ายและต่างเครือข่ายโดยการทำให้เกษตรกรได้รับรู้เรื่องราวหรือวิทยากรที่อาจเป็นประโยชน์ และเหมาะสมแก่ระดับการพัฒนาในสภาพสังคมที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

7. เป็นเครื่องมือในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสในทางพัฒนา ปัญหาหรือความรอบรู้ ความสามารถ โดยรู้จักพัฒนาตนเองการเพิ่มคุณค่าทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ได้มากยิ่งขึ้น โดยอาจอยู่ในรูปแบบของการเรียนรู้ตลอดชีวิตก็ได้

8. เป็นเครื่องมือในการช่วยในการดำรงชีพของเกษตรกรให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือตามเกณฑ์ชีวิตของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการเอื้อให้เกิดการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร ทั้งในด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีพเป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ความปลอดภัยจากมลภาวะต่างๆ เป็นต้น

9. เป็นเครื่องมือในการช่วยให้สมาชิกในครอบครัวเกษตรกรมีโลกทัศน์ทางการเกษตรที่กว้างขวางขึ้น เท่าทันมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสื่อประเภทต่างๆ โดยเฉพาะสื่อมวลชน และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารประเภทต่างๆ จะเป็นสื่อที่ช่วยให้เกษตรกรเกิดการรับรู้เรื่องราว กว้างขวางยิ่งขึ้น และเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

10. เป็นเครื่องมือในการสร้างแนวความคิด ทักษะ ประสบการณ์ให้กับเกษตรกร เพื่อให้สามารถที่จะคิดค้น พัฒนาเกี่ยวกับการสร้างมูลค่าเพิ่มต่างๆ ให้กับผลิตภัณฑ์ของตนเองเนื่องจากได้ รู้ ได้เห็น ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรกลุ่มอื่นๆ เป็นต้น

11. เป็นเครื่องมือใช้ในการสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นอยู่และอาชีพ ความเป็นอิสระ และพึ่งตนเองมีความรักต่อถิ่นที่อยู่และประเทศชาติอันจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองและลูกหลานต่อไป

12. เป็นเครื่องมือในการช่วยให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นสื่อของชุมชนเอง สื่อเครือข่าย สื่อกิจกรรมประเภทต่างๆ รวมทั้งสื่อมวลชน ด้วยสื่อประเภท

ต่างๆ ดังกล่าว จะช่วยให้เกษตรกรได้รับรู้และเข้าใจในคุณค่าหรือความจำเป็นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น

ประเภทของสื่อ

สื่อสำหรับงานส่งเสริมการเกษตรในประเทศไทยมีหลายชนิด และพัฒนาให้ก้าวหน้าตามความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สื่อที่ใช้ในการส่งเสริมทางการเกษตร สิ้น พันธุ์พินิจ (2544) ได้แบ่ง โดยยึดช่องทางการสื่อสารเป็นหลัก สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สื่อบุคคล

สื่อบุคคล นับว่าเป็นสื่อที่ยังคงทรงอิทธิพลต่อการสื่อสาร และการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะสื่อและช่องทางการเผยแพร่เทคโนโลยีการเกษตรมักจะขึ้นกับสื่อบุคคลเป็นหลักมากกว่าการใช้สื่อประเภทอื่นๆ เช่น การส่งข้อมูลข่าวสารหรือเทคโนโลยีการเกษตรผ่านผู้เชี่ยวชาญ ผ่านผู้นำชุมชน ผ่านผู้ใหญ่บ้าน ผ่านเกษตรตำบล ผ่านนักส่งเสริมการเกษตร ผ่านเกษตรกรที่เป็นกลุ่มก้าวหน้าหรือเกษตรกรผู้นำ ผ่านกลุ่มเพื่อน และรวมถึงการประชุมร่วมกันในหมู่บ้านหรือในกลุ่มของตนเอง หรือแม้กระทั่งพนักงานขายสินค้าทางการเกษตรต่างๆ

2. สื่อมวลชน

สื่อมวลชนนับว่าเป็นอีกหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมต่างๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านการเกษตร เพราะเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อประเภทวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะทำหน้าที่ในการส่งข้อมูลข่าวสารสู่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรจำนวนมากได้ คุณลักษณะที่โดดเด่นของสื่อประเภทนี้ มักจะใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารแบบทางเดียว แต่อย่างไรก็ตาม สื่อสารมวลชนก็มีคุณลักษณะที่ดีในเรื่องของความเร็วและความสามารถที่จะเข้าถึงกลุ่มคนได้เป็นจำนวนมาก ภายในระยะเวลาอันสั้น และหน้าที่หลักของสื่อมวลชนก็คือ การทำหน้าที่ในการบอกข่าวสารข้อมูลทั่วไป การช่วยสร้างบรรยากาศของการตื่นตัว สร้างบรรยากาศในการนำเข้าสู่กระบวนการของการมีส่วนร่วมในประเด็นต่างๆ การช่วยสร้างบรรทัดฐานของสังคมทั้งทางตรง

และทางอ้อมการเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารให้กับสื่อบุคคลต่างๆ การเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ต้องการ ทั้งนี้บทบาทของสื่อมวลชนดังกล่าวอาจจะอยู่ในรูปแบบของการช่วยประกาศกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำไปสู่การเปิดประเด็นความคิด หรือการริเริ่มประเด็นใหม่ๆ สู่สังคม เป็นต้น

ข้อดีของสื่อมวลชนก็คือ สื่อมวลชนยังไม่สามารถที่จะสื่อสารประเด็นที่มีความซับซ้อนหรือประเด็นที่ต้องการการเปิดรับในหลายๆ ขั้นตอน หรือมีซับซ้อนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ เช่น กลุ่มเกษตรกรกลุ่มต่างๆ ที่มีวิธีการในการผลิตที่แตกต่างกัน หรือประเด็นเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งในนาข้าว การเผาตอซังในนาข้าว และที่สำคัญที่สุดคือ สื่อมวลชนมักจะไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มชายขอบ หรือกลุ่มคนด้อยโอกาสต่างๆ เช่น กลุ่มคนยากจน กลุ่มคนในชนบทห่างไกลได้อย่างทั่วถึงนักโดยภาพรวมแล้ว สื่อประเภทต่างๆ ของสื่อมวลชนจะเป็นสื่อที่มีราคาแพง เพราะต้องใช้ทั้งบุคลากรที่มีความสามารถและมีทักษะเฉพาะด้าน เพราะจำเป็นต้องมีการใช้เครื่องมือใช้เทคโนโลยีต่างๆ ตลอดจนระบบโครงข่ายโทรคมนาคมที่มีความพร้อม เมื่อมีการนำสื่อมวลชนมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือ เพื่อการพัฒนาการเกษตรได้ในระยะหนึ่งแล้ว พบว่ายังมีปัญหาอยู่มาก โดยเฉพาะการเปิดรับและนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ไปใช้ ทั้งนี้เพราะการเปิดรับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรในบางประเด็น และในบางโอกาสจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการตอบรับนวัตกรรมนั้นๆ นับชั่วอายุคน ไม่ใช่แค่เพียงช่วงเวลาสั้นๆ ของการส่งผ่านจากผู้ส่งนวัตกรรมสู่กลุ่มผู้รับที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเท่านั้น

3. สื่อกิจกรรม

สื่อกิจกรรม เป็นสื่อที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่นในตัวเองสูง เพราะเป็นสื่อที่ประกอบไปด้วยกิจกรรม และกระบวนการต่างๆ ที่มุ่งเน้นสู่จุดประสงค์ที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่นกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การชักจูงใจ หรือการโน้มน้าวใจเกี่ยวกับการเปิดรับเทคโนโลยีการเกษตรต่างๆ สื่อกิจกรรมการฝึกอบรมก็เป็นอีกสื่อกิจกรรมชนิดหนึ่ง ที่เป็นสื่อกระบวนการที่ต้องใช้ทั้งศิลปะในการถ่ายทอดทั้งความรู้ และทักษะในการสร้างปฏิสัมพันธ์ เพื่อมุ่งสู่ความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ให้การอบรมกับผู้รับการอบรม เป็นต้น สื่อกิจกรรมหลักๆ ที่ใช้ในการส่งเสริมเผยแพร่นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการเกษตรต่างๆ อาจแบ่งออกเป็น 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ

3.1 สื่อกิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่ม หรือการทำร่วมกันเป็นกลุ่ม (group methods) เช่น การประชุมระดมสมองร่วมกัน การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน การจัดประกวด

แข่งขันต่างๆ การจัดงานวันเกษตรกรร่วมกัน (field day) การไปศึกษาดูงาน การบรรยาย การสัมมนา ร่วมกัน การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการต่างๆ เป็นต้น

3.2 สื่อกิจกรรมที่เน้นเป็นรายบุคคล หรือ รายย่อย (individual methods) เช่น การสาธิต การเยี่ยมฟาร์ม หรือเยี่ยมบ้านเกษตรกร การทำสัญญาหรือข้อตกลงต่างๆ ร่วมกันการจัดทำฟาร์ม ตัวอย่าง หรือที่เรียกกันทั่วไป การจัดทำแปลงสาธิต เป็นต้น

ดังนั้นในบางครั้งหลายคนจึงเรียกสื่อประเภทนี้ว่า สื่อเฉพาะกิจ เพราะมักจะเป็นสื่อที่มีการออกแบบการใช้สื่อประเภทต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายที่หลากหลายแตกต่างกันไป โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นการออกแบบที่มีการใช้สื่อหลายๆ ประเภทมาบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเติมเต็มหรือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ผู้สัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการ ได้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม สื่อกิจกรรมที่นักส่งเสริมการเกษตรนิยมใช้กันมากทั้งที่เป็นกิจกรรมเป็นทางการและไม่เป็นทางการคือ การฝึกอบรม เพราะกิจกรรมการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้กับทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) หรือการฝึกอบรมให้กับเกษตรกรที่เป็นกลุ่มเฉพาะกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรหญิง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ฯลฯ หรือที่แบ่งตามประเภทของการฝึกอบรม เช่น การฝึกอบรมเพื่อเตรียมการก่อนปฏิบัติการ (pre-service training) และการฝึกอบรมในช่วงระหว่างการปฏิบัติการผล

การเลี้ยงสุกร

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่จะทำให้การเลี้ยงสุกรประสบความสำเร็จ ประกอบไปด้วย มีสุกรพันธุ์ดี มีอาหารดี มีโรงเรือนดี มีการจัดการผลิตที่ดี มีการป้องกันและควบคุมโรคที่ดี มีการสุขาภิบาลฟาร์มที่ดี

พันธุ์สุกร

อนันต์ ศรีปราโมช (2545) ได้แบ่งพันธุ์สุกรออกเป็น 3 ประเภท ตามการใช้ประโยชน์ คือ

1. ประเภทมัน เป็นสุกรรูปร่างตัวสั้น อ้วนกลม มีมันมาก สะโพกเล็ก โคนขา เช่น สุกรพันธุ์พื้นเมืองของประเทศไทย

2. ประเภทเนื้อ รูปร่างจะสั้นกว่าพันธุ์เบคอน ใหญ่และสะโพกใหญ่ เค้นชัด ลำตัวหนาและลึก ได้แก่ พันธุ์คูร์ร็อกเจอร์ซี่ เบอร์กเชียร์ แฮมเชียร์ เป็นต้น

3. ประเภทเบคอน รูปร่างใหญ่ ลำตัวยาว มีเนื้อมาก ไขมันน้อย ความหนาและความลึกของลำตัวน้อยกว่าประเภทเนื้อ ได้แก่ พันธุ์แลนค์เรซ ลาร์จไวท์ เป็นต้น

พันธุ์สุกรจากต่างประเทศ และพันธุ์สุกรพื้นเมืองที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทย

1. พันธุ์ลาร์จไวท์ มีถิ่นกำเนิดในประเทศอังกฤษ มีถิ่นกำเนิดในประเทศอังกฤษ นำเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2482 มีสีขาว หูตั้ง ลำตัวยาว กระดูกใหญ่ โคนงใหญ่ หน้าสั้น หัวใหญ่ โตเต็มที่น้ำหนัก 200-250 กิโลกรัม ให้ลูกดกเฉลี่ย 9-10 ตัว เลี้ยงลูกเก่ง หย่านมเฉลี่ย 8-9 ตัว มีความแข็งแรง เจริญเติบโตเร็ว คุณภาพซากดี พันธุ์ลาร์จไวท์ เหมาะที่ใช้เป็นทั้งสายพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์

2. พันธุ์แลนค์เรซ มีถิ่นกำเนิดจากประเทศเดนมาร์ก นำเข้ามาในประเทศไทยปี พ.ศ. 2506 มีสีขาว หูปรก ลำตัวยาว มีซี่โครงมากถึง 16-17 คู่ (สุกรปกติมีกระดูกซี่โครง 15-16 คู่) หน้ายาว โตเต็มที่ 200-250 กิโลกรัม ให้ลูกดกเฉลี่ย 9-10 ตัว เลี้ยงลูกเก่ง หย่านมเฉลี่ย 8-9 ตัว มีข้อเสียคืออ่อนแอ มักจะมีปัญหาเรื่องขาอ่อน ขาไม่ค่อยแข็งแรง แก้ไขโดยต้องเลี้ยงด้วยอาหารที่มีคุณภาพดี พันธุ์แลนค์เรซเหมาะที่ใช้เป็นสายแม่พันธุ์

3. พันธุ์คูร์ร็อกเจอร์ซี่ มีถิ่นกำเนิดจากประเทศอเมริกา มีสีแดง หูปรกเป็นส่วนใหญ่ ลำตัวสั้นกว่าลาร์จไวท์ และแลนค์เรซ ลำตัวหนา หลังโค้ง โตเต็มที่ 200-250 กิโลกรัม เป็นสุกรที่ให้ลูกไม่ดกเฉลี่ย 8-9 ตัว เลี้ยงลูกไม่เก่ง หย่านมเฉลี่ย 6-7 ตัว ลูกสุกรหลังจากอายุ 2 เดือนไปแล้ว เจริญเติบโตเร็ว มีความแข็งแรงทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศทุกชนิด นิยมใช้เป็นสายพ่อพันธุ์เพื่อผลิตลูกผสมที่สวยงาม แผ่นหลังกว้าง เจริญเติบโตเร็ว

4. พันธุ์เพียเทียน มีถิ่นกำเนิดจากประเทศเบลเยียม มีสีดำขาวเหลือง ลายสลับ เป็นสุกรที่มีรูปร่างสวยงาม กล้ามเนื้อเป็นมัดๆ แผ่นหลังกว้างเป็นปีก สะโพกเห็นเด่นชัด โตเต็มที่ 150-200 กิโลกรัม มีเปอร์เซ็นต์เนื้อแดงสูงมาก มีข้อเสีย คือ ตื่นตกใจช็อคตายง่าย ปัจจุบันนิยมใช้ผสมข้ามพันธุ์ในการผลิตสุกรขุน

5. พันธุ์พื้นเมือง เป็นสุกรที่เลี้ยงอยู่ตามหมู่บ้านชนบทพวกชาวเขา ลักษณะโดยทั่วไป จะมีขนสีดำ ท้องยาน หลังแอ่น การเจริญเติบโตช้า ให้ลูกตก และเลี้ยงลูกเก่ง จะมีชื่อเรียกต่างกันไป ตามท้องถิ่น เช่น สุกรพันธุ์ไหล่ดำ พันธุ์ควาย พันธุ์ราด พันธุ์พวง สุกรป่า

6. พันธุ์ไหล่ดำ เลี้ยงตามภาคกลางและภาคใต้ของประเทศไทย มีสีดำปนขาว ตามลำตัวจะมีสีดำ ท้องมักมีสีขาว จมูกยาวและแอนเล็กน้อย คางข้อย ไหล่กว้าง หลังแอ่น สะโพกเล็ก มีอัตราการเจริญเติบโตและการสืบพันธุ์ได้ดีกว่าสุกรพื้นเมืองอื่นๆ แม่สุกร โตเต็มที่ หนักประมาณ 100-120 กิโลกรัม

7. พันธุ์ราดหรือพวง สุกรพันธุ์ราดหรือพวง เลี้ยงตามภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ มีขนสีดำตลอดตัว มีสีขาวปนแซมบ้างเล็กน้อย จมูกยาว ลำตัวสั้นป้อม หลังแอ่น ใบหูตั้งเล็ก ผิวหนังหยาบ แม่สุกร โตเต็มที่ หนักประมาณ 80-100 กิโลกรัม

8. พันธุ์ควาย สุกรพันธุ์ควาย เลี้ยงตามภาคเหนือและภาคกลาง มีลักษณะคล้ายสุกรไหล่ดำ แตกต่างกันว่าพันธุ์ควายจะมีสีดำ สุกรพันธุ์ควายมีหูใหญ่ ปรกเล็กน้อย มีรอยขนตามตัว เป็นสุกรที่มีขนาดใหญ่ กว่าสุกรพื้นเมืองพันธุ์อื่น แม่สุกร โตเต็มที่ หนักประมาณ 80-100 กิโลกรัม

9. พันธุ์ป่า เลี้ยงตามภาคต่างๆ ทั่วไป มีขนหยาบแข็ง สีนํ้าตาลเข้มหรือสีดำเข้ม หรือสีดอกเลา หน้าหนา หน้ายาว จมูกยาวและแหลมกว่าสุกรพื้นเมือง ขาเล็กและเรียว ดูปราดเปรียว ที่พบมีอยู่ 2 พันธุ์ คือ พันธุ์หน้ายาว และพันธุ์หน้าสั้น แม่สุกร โตเต็มที่ หนักประมาณ 80 กิโลกรัม

ภาณุมาศ ปิยะภานุกุล (2551) ได้กล่าวถึง แผนการผสมพันธุ์สุกร ไว้ดังนี้ ระบบการผสมพันธุ์ที่นิยมในปัจจุบัน คือ การผลิตสุกรขุนลูกผสมสามสายเลือด (ครุอกเจอร์ซี่ 50% ลาร์จไวท์ 25% แลนด์เรซ 25%) สุกรขุนลูกผสมสามสายเลือดนี้ผลิตขึ้นเพื่อเลี้ยงและจำหน่ายเป็นสุกรเนื้อเพื่อการบริโภคเท่านั้น โดยไม่นำมาใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์เพื่อผลิตลูกสุกรต่อไป เพราะลูกผสมเหล่านี้มีความสามารถในการเลี้ยงลูกค่อนข้างต่ำ และให้ลูกรุ่นต่อไป ที่มีคุณภาพต่ำกว่าตนเอง ทั้งด้านการเจริญเติบโต คุณภาพซากและความสม่ำเสมอ

การผสมพันธุ์สุกรเพื่อผลิตเป็นสุกรขุน 3 สายเลือด
 100 % พ่อพันธุ์ลาร์จไวท์ × 100 % แม่พันธุ์แลนด์เรซ

50 % ลาร์จไวท์ , 50 % แลนด์เรซ (แม่สุกรลูกผสม 2 สายเลือด) × 100% พ่อพันธุ์คูร์็อกเจอร์ซี่

50 % คูร์็อกเจอร์ซี่ 25% ลาร์จไวท์ 25 % แลนด์เรซ
 (สุกรขุนลูกผสม 3 สายเลือด)

บางฟาร์มอาจใช้สุกรพ่อพันธุ์เพียงเทียบมาใช้เป็นพ่อพันธุ์แทนสุกรพันธุ์คูร์็อกเจอร์ซี่ เพื่อปรับปรุงคุณภาพซาก ให้มีประสิทธิภาพการผลิตที่ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยบำรุงพันธุ์สัตว์นครราชสีมา (2552) ได้กล่าวถึง สุกรพันธุ์ปากช่องไว้ดังนี้ ศูนย์วิจัยบำรุงพันธุ์สัตว์นครราชสีมา เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการพัฒนาสุกรพันธุ์กรรมดี กระจายสู่เกษตรกรทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ชื่อ สุกรพันธุ์ปากช่องเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมผลิตสุกร โดยนิยมเป็นพ่อพันธุ์สุดท้าย ประกอบด้วยสุกรพันธุ์ปากช่อง 2, สุกรพันธุ์ปากช่อง 3 เน้นลักษณะด้านการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนอาหารและเน้นการมีคุณภาพซากที่ดี เพื่อให้เกษตรกรผลิตสุกรควบคู่ไปกับความต้องการของตลาดและผู้บริโภคควบคู่ไปด้วย

สุกรพันธุ์ปากช่อง 2 (Pakchong2) ถิ่นกำเนิด ไทย ลักษณะเด่นประจำพันธุ์ เป็นลูกผสมเพียงเทียบกับคูร์็อก มีลักษณะรูปร่างกล้ามเนื้อเด่นชัด มีรูปร่างสวยบึกบึน ทนต่ออากาศเมืองไทย ให้น้ำเนื้อแดงสูง ใช้ทำพ่อพันธุ์ตัวสุดท้ายเพื่อผลิตลูกผสมสุกรขุน สีขนเหลือง-ดำ ดำ-แดง แดง เหลือง

การนำไปใช้ประโยชน์ เป็นทางเลือกของเกษตรกรในการใช้เป็นพ่อพันธุ์สุดท้ายผสมกับแม่สุกร 2 สายเลือด ผลิตเป็นสุกรขุน เพื่อให้สุกรขุนมีเปอร์เซ็นต์เนื้อแดงสูง เป็นที่ต้องการของพ่อค้า ทำให้ได้ขายได้ราคาที่ดี

สุกรพันธุ์ ปากช่อง 3 (Pakchong3) ถิ่นกำเนิด ไทย ลักษณะเด่นประจำพันธุ์ เป็นลูกผสมลาร์จไวท์กับเพียงเทรน ใช้เป็นพ่อพันธุ์สุดท้ายในการผลิตลูกผสมสุกรขุนเพื่อการค้า ให้น้ำเนื้อแดงมาก

มีสีขาวตลอดลำตัว หูตั้ง รูปร่างสมส่วน กล้ามเนื้อใหญ่เป็นมัด สันหลัง ตะโพก ขาหน้า ขาหลัง แข็งแรง

การนำไปใช้ประโยชน์ เป็นทางเลือกของเกษตรกรในการใช้เป็นพ่อพันธุ์สุดท้ายผสมกับ แม่สุกร 2 สายเลือด เพื่อผลิตสุกรขุน เพื่อให้สุกรมีปริมาณเนื้อแดงเพิ่มขึ้น ไขมันต่ำ มันบาง ทำให้ เนื้อสุกรเป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค ช่วยให้เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงพันธุกรรมที่ดี เหมาะสมนำไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในฟาร์ม

การคัดเลือกพันธุ์สุกร

สุกัญญา วงศ์วัฒนา (2539) ได้กล่าวถึง การคัดเลือกพันธุ์สุกร ไว้ดังนี้

1. การคัดเลือกโดยดูจากบันทึกของตัวเอง (Mass selection) ได้จากการทดสอบความสามารถ (Performance test) ของตัวสัตว์เองเช่น อัตราการเจริญเติบโต อัตราการแลกเนื้อ จำนวนลูกต่อครอก เป็นต้น การคัดเลือกวิธีนี้มักจะใช้กับสัตว์ที่คัดเลือกเป็นพ่อแม่พันธุ์
2. การคัดเลือกโดยดูจากบันทึกพันธุ์ประวัติ (Pedigree selection) วิธีนี้ใช้ในกรณีที่คัดเลือก สัตว์ที่มีอายุน้อย ยังไม่มีการทดสอบความสามารถ ข้อสังเกตคือลูกสัตว์จะได้รับการถ่ายทอด ความสามารถทางพันธุกรรมจากพ่อและแม่อย่างละครึ่ง และได้รับจากปู่ย่าตายายเพียงหนึ่งในสี่ เท่านั้น ดังนั้นความสัมพันธ์ย้อนหลังจากบรรพบุรุษจะลดน้อยลงตามลำดับ ข้อมูลจากพ่อและแม่ จึงสำคัญที่สุด
3. การคัดเลือกโดยดูจากบันทึกของญาติพี่น้อง (Relative selection) การคัดเลือกวิธีนี้ใช้กับ สัตว์ที่ให้ลูกเป็นจำนวนมาก โดยคัดเลือกเปรียบเทียบการทดสอบการให้ลูก การคัดเลือกนี้เหมาะกับ ลักษณะที่มีค่าพันธุกรรม (Heritability) ปานกลางถึงค่าสูง
4. การคัดเลือกโดยดูจากบันทึกของลูก (Progency selection) ใช้ในกรณีที่ไม้อาจวัดลักษณะ ได้เมื่อสัตว์มีชีวิต เช่น ลักษณะซาก จึงนำลูกที่มาทดสอบชำแหละเพื่อดูคุณภาพซาก วิธีนี้ใช้ข้อมูล ความสามารถในการให้ผลผลิตของลูกมาประเมินค่าทางพันธุกรรมของตัวสัตว์

การคัดเลือกสุกร

ประไพพรรณ สิทธิกุล (2551) ได้กล่าวถึง การคัดเลือกสุกร ไว้ดังนี้ การคัดเลือกสุกรมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการปรับปรุงพันธุ์ หรือพัฒนาพันธุ์ให้มีความสามารถในการให้ผลผลิตมากขึ้น หรือมีลักษณะเป็นที่ต้องการมากขึ้น และลักษณะที่นักปรับปรุงพันธุ์ต้องการพัฒนาจะต้องเป็นลักษณะที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น เจริญเติบโตเร็ว กินอาหารน้อย ให้ลูกดก มีคุณภาพซากดี เป็นที่ต้องการของตลาดทำให้จำหน่ายได้ราคาที่สูง

การคัดเลือกสุกรไว้ทำพันธุ์

ประไพพรรณ สิทธิกุล (2551) ได้กล่าวถึง การคัดเลือกสุกรไว้ทำพันธุ์ ดังนี้ ในทางการปฏิบัติการคัดเลือกสุกรไว้ทำพันธุ์ มักดูลักษณะและคุณสมบัติของสุกรแต่ละตัวเป็นหลักนั้น สิ่งที่เกี่ยวข้องการศึกษา เพื่อนำไปใช้ประกอบเป็นหลัก ในการคัดเลือกสุกรที่เลี้ยงอยู่เพื่อใช้เป็นพ่อ-แม่พันธุ์ คือ

1. ความสมบูรณ์พันธุ์ โดยทั่วไปคือการผสมติดหรือไม่ติดนั่นเอง สุกรที่คัดเป็นพ่อแม่พันธุ์ ควรผสมติดง่ายและให้ลูกดก มีความสามารถในการเลี้ยงลูกดี คือให้ลูกครอกมาก ลูกโตเร็ว และสม่ำเสมอ
2. รูปร่างลักษณะภายนอกสุกร โดยพิจารณา ความสมบูรณ์ของกล้ามเนื้อ ลักษณะเด่นเป็นต้น
3. ลักษณะสายพันธุ์ โดยพิจารณาจากบันทึกข้อมูลของบรรพบุรุษ (Pedigree selection) เพื่อพิจารณาข้อมูลสุกรแต่ละตัว โดยดูจากบรรพบุรุษที่มีลักษณะดีให้ผลผลิตสูง มีโอกาสถ่ายทอดพันธุกรรมที่ดีแก่ลูกหลาน
4. ความปลอดภัยลักษณะที่ผิดปกติทางพันธุกรรม

การเลือกซื้อสุกรมาเลี้ยง

อนันต์ ศรีปราโมช (2545) ได้กล่าวว่า การเลือกซื้อสุกรจำเป็นต้องมีความรู้และหลักพิจารณาพอสมควร ไม่ใช่คำนึงถึงแต่ราคาเป็นเครื่องตัดสินใจเท่านั้นเพราะการผลิตสุกรในปัจจุบันจำเป็นต้องใช้สุกรที่มีความสามารถในการผลิตสูง ดังนั้น ในการที่จะได้สุกรเหล่านี้มานั้น ก็โดยอาศัยหลักพิจารณาที่สำคัญดังนี้

1. ความน่าเชื่อถือ ควรเลือกซื้อสุกรจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น สุกรจากหน่วยงานราชการ บริษัท หรือฟาร์มสุกรใหญ่ๆ ที่มีชื่อเสียง หรือที่คุ้นเคยพอที่เชื่อถือได้ว่าเป็นสุกรที่มีสายพันธุ์ดี มีการปฏิบัติดูแลที่ถูกหลักวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายหลังได้มาก

2. จุดประสงค์ที่จะนำไปเลี้ยง โดยคำนึงถึงว่า จะซื้อสุกรเพื่อนำไปเลี้ยงเป็นสุกรขุนหรือสุกรพันธุ์ เพื่อที่จะได้ทำการคัดเลือกก่อนที่จะซื้อ การเริ่มต้นเลี้ยงควรเลี้ยงสุกรขุนก่อน ซึ่งเลี้ยงง่ายและไม่ซับซ้อนยุ่งยากเท่ากับสุกรที่จะนำไปเลี้ยงสุกรพันธุ์ ในการคัดเลือกซื้อสุกรเพื่อนำไปเลี้ยงเป็นสุกรขุนนั้น ควรซื้อลูกสุกรที่เกิดจากแม่สุกรที่เคยให้ลูกมาแล้ว เพราะจะทำให้เลี้ยงง่ายกว่าสุกรครอกแรก และควรซื้อในช่วงที่หย่านมใหม่ๆ ซึ่งจะทำให้ทราบการเจริญเติบโตหรือความแคระแกร็นได้ ส่วนการคัดเลือกซื้อสุกรพันธุ์ จำเป็นจะต้องดูจากพันธุ์ประวัติ ความสามารถของตัวสัตว์ รูปร่างลักษณะ และส่วนประกอบอื่นๆ เข้าช่วย ดังนั้นสุกรที่จะซื้อมาทำพันธุ์ ควรเลือกซื้อสุกรที่โตพอสมควร เพราะจะช่วยให้เห็นรูปร่างลักษณะหรือสิ่งผิดปกติอื่นๆ ได้ชัดเจนกว่าสุกรตัวเล็กๆ

การจัดการผลิตสุกร

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2550) ได้อธิบายการผลิตสุกรไว้ดังนี้

1. การดูแลพ่อสุกร พ่อสุกรที่จะนำมาใช้เป็นพ่อพันธุ์ ควรมีอายุ 8 เดือนขึ้นไป ให้อาหารโปรตีน 16 % ให้กินอาหารวันละ 2 กิโลกรัม ขึ้นอยู่กับสภาพของพ่อสุกรด้วยว่าไม่อ้วนและผอมเกินไป พ่อสุกรนั้นควรมีประสิทธิภาพการผลิตให้ผลผลิตที่ดี ได้แก่ มีอัตราการเจริญเติบโตที่ดี รูปร่างดี สมรรถภาพการสืบพันธุ์ดี รวมทั้งสุขภาพสมบูรณ์ ความต้องการทางเพศสูง เนื่องจากชีวิตของพ่อพันธุ์แต่ละตัวจะให้ลูกสุกรซึ่งเป็นผลผลิตในฟาร์มจำนวนมาก ดังนั้นพ่อพันธุ์ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ การคัดเลือกพ่อพันธุ์ที่ดี โดยดูจาก

1.1 ความต้องการทางเพศ (Sex drive) พ่อสุกรตัวใดมีความกระตือรือร้นที่จะผสมพันธุ์ แม่สุกรอยู่เป็นประจำ ควรเลือกไว้ใช้งานต่อไป พ่อสุกรตัวใดเฉื่อยชาในการผสม ควรคัดทิ้ง

1.2 นิสัยในการผสม (mating habit) นิสัยพ่อสุกรเป็นลักษณะเฉพาะแต่ละตัว บางตัวมีนิสัยดี ใช้เวลาเล้าโคมตัวเมียชนิดน้อยจึงขึ้นผสม แต่บางตัวมีนิสัยที่ไม่ดีใช้เวลากระตุ้นตัวเมียนานเกินไป หรือชอบกัดหรือใช้เท้าป้อนป่ายทำให้สุกรตัวเมียได้รับการบาดเจ็บ ซึ่งเป็นนิสัยการผสมที่ไม่ดี ควรพิจารณาคัดทิ้ง

1.3 ประสิทธิภาพหรือความสามารถในการเป็นพ่อพันธุ์ (potency) พ่อสุกรตัวใดผสมแม่สุกรแล้วไม่กลับสัด แสดงว่าน้ำเชื้อดี แต่ถ้ามีการกลับสัดเป็นประจำควรพิจารณาคัดทิ้ง โดยพิจารณาตามหลักการปลดระวางพ่อพันธุ์

1.3.1 ข้อพิจารณาในการปลดระวางพ่อพันธุ์

ก. คุณภาพน้ำเชื้อไม่ดี จากการตรวจสอบติดต่อกันนาน 3-4 สัปดาห์ มักพบได้บ่อยกับพ่อสุกรที่เห็นได้ชัดว่ามีอณูทะเลฝ่อลีบ ซึ่งการตรวจน้ำเชื้อทำได้โดย การรีดน้ำเชื้อแล้วดูด้วยตาเปล่า ถ้าน้ำเชื้อที่ดีควรมีสีขาวขุ่น ไม่มีเลือดปน มีความเหนียวหนืด ถ้าน้ำเชื้อไม่ดียังจะออกใสเหมือนน้ำ หรือถ้ามีกลิ่นจืดจางหรือเหม็นสำหรับตรวจสอบก็จะสามารถตรวจสอบได้ดียิ่งขึ้น แล้วพิจารณาร่วมกับการประเมินจากการบันทึกการผสมติดจากการใช้พ่อพันธุ์ตัวดังกล่าวร่วมด้วย

ข. ไม่ยอมขึ้นทับตัวเมีย เฉื่อยชา ขาดความสนใจที่จะผสมพันธุ์

ค. ขาเจ็บหรือขาเสีย ทำให้ขึ้นผสมพันธุ์ตัวเมียไม่ได้

ง. นิสัยในการผสมพันธุ์ไม่ดี เช่น ชอบใช้ขาจิกหลังตัวเมีย หรือกัดตัวเมีย
เวลาผสม

จ. มีความผิดปกติที่อวัยวะเพศ เช่น ลึงค์สั้นเกินไป หรืออ่อนตัวขณะผสมพันธุ์

ฉ. อายุมาก น้ำหนักมากเกินไป

ข. เจ็บป่วย สุขภาพไม่ดี รักษาไม่หายขาด

ข. คัดทิ้งเมื่อมีพ่อพันธุ์ใหม่ที่มีคุณภาพดีกว่า

ฉ. เมื่อตรวจสอบพบว่าลูกที่เกิดจากพ่อพันธุ์ดังกล่าว มีลักษณะที่ผิดปกติทางพันธุกรรมเกิดขึ้นบ่อยครั้ง

2. การดูแลแม่สุกร ให้อาหารโปรตีน 16% ให้กินอาหารวันละ 2 กิโลกรัม แม่สุกรสาวควรมีอายุ 7-8 เดือน น้ำหนัก 100-120 กิโลกรัม จึงนำมาผสมพันธุ์ (เป็นสัดครั้งที่ 2-3) ผสมพันธุ์ 2 ครั้ง (เช้า-เช้า, เย็น-เย็น) เมื่อผสมพันธุ์แล้วควรลดอาหารให้เหลือ 1.5-2 กิโลกรัม เมื่อตั้งท้องได้ 90-108 วัน ควรเพิ่มอาหารเป็น 2-2.5 กิโลกรัม และเมื่อตั้งท้องได้ 108 วันคลอดลูก ให้ลดอาหารลงเหลือ 1-1.5 กิโลกรัม (ปกติสุกรจะตั้งท้องประมาณ 114 วัน) แม่สุกรควรอยู่ในสภาพปานกลาง คือ ไม่อ้วนหรือผอมเกินไป แม่สุกรจะให้ลูกดีที่สุดในการอกที่ 3-5 และควรคัดแม่สุกรออกในการอกที่ 7 หรือ 8 (แม่สุกรให้ลูกเกินกว่าการอกที่ 7 ขึ้นไป มักจะให้จำนวนลูกสุกรแรกคลอด มีชีวิต และจำนวนสุกรหย่านลดลง)

2.1 การดูแลแม่สุกรก่อนคลอด ระวังอย่าให้แม่สุกรเจ็บป่วยหรือท้องผูก ควรจัดการดังนี้

2.1.1 แม่สุกรก่อนคลอด 7 วัน ให้อาบน้ำด้วยสบู่ทำความสะอาดแม่สุกร โดยเฉพาะราวมม บั้นท้าย อวัยวะเพศ แล้วพ่นอาบด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค (ละลายน้ำ ตามอัตราส่วน) และพ่นยาพยาธิภายนอก แล้วนำเข้าคอกคลอด

2.1.2 แม่สุกรก่อนคลอด 4 วัน ควรลดอาหารลงเหลือ 1-1.5 กิโลกรัม/วัน ควรผสมรำละเอียดเพิ่มอีก 20 % ในอาหาร โดยให้แม่สุกรกิน 4-6 วันก่อนคลอด หรือผสมเม็คนีเซียมซัลเฟต (ดีเกลือ) ประมาณ 10 กรัม โดยคลุกอาหารให้ทั่วให้แม่สุกรกินวันละครั้ง 1-3 วันก่อนคลอด เพื่อป้องกันแม่สุกรท้องผูก ช่วยลดปัญหาแม่สุกรคลอดยาก ดูแลแม่สุกรอย่างใกล้ชิด อย่าให้แม่สุกรป่วย เช่น สังเกตรางอาหารว่าแม่สุกรกินอาหารหมดหรือไม่ ถ่ายอุจจาระเป็นเม็ดกระสุน ท้องเสีย หอบแรง เป็นต้น ถ้าแม่สุกรป่วยก็ควรรักษาตามอาการ คอกคลอด ก่อนนำแม่สุกรเข้าคอกคลอด คอกคลอดต้องสะอาด รางหรือพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค และโรยปูนขาว ต้องมีอาหารพักคอกไว้อย่างน้อย 7 วัน ซึ่งจะเป็นการตัดวงจรของเชื้อโรค

2.2 การดูแลแม่สุกรหลังคลอด

2.2.1 ฉีดยาปฏิชีวนะ ให้แม่สุกรหลังคลอดทันทีติดต่อกันเป็นเวลา 1-2 วัน เพื่อป้องกันมดลูกอักเสบ (ยาเพนสเตร็ป, แอมพิซิลิน, เทอร์รามัยซิน เป็นต้น)

2.2.2 หลังคลอด 1-3 วัน ควรให้อาหารแม่สุกรน้อยลง(วันละ 1-2 กิโลกรัม) และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนให้อาหารเต็มที่เมื่อหลังคลอด 14 วัน (ให้อาหารวันละ 4-6 กิโลกรัม) จนกระทั่งแม่สุกรหย่านม ระวังอย่าให้แม่สุกรพอมเมื่อหย่านม ซึ่งจะมีผลทำให้แม่สุกรไม่สมบูรณ์พันธุ์ และโทรมมาก แม่สุกรหลังหย่านมควรขังรวมกันคอกละประมาณ 2-5 ตัว (ขนาดใกล้เคียงกัน) เพื่อให้เกิดความเครียดจะเป็นสัปดาห์และจะเป็นสัปดาห์ใน 3-10 วัน ถ้าแม่สุกรเป็นสัดทำให้การผสมพันธุ์ได้เลย

3. การดูแลลูกสุกรเมื่อคลอด ลูกสุกรแรกคลอดควรดูแลปฏิบัติ ดังนี้

ใช้ผ้าที่สะอาดหรือฟางเช็ดตัวลูกสุกรให้แห้ง ควักเอาน้ำเมือกในปากและในจมูกออก การตัดสายสะดือ ใช้ด้ายผูกสายสะดือให้ห่างจากพื้นที่ท้องประมาณ 1-2 นิ้ว ตัดสายสะดือด้วยกรรไกรที่สะอาดด้วยทิชเชอร์ไอโอดีนเพื่อฆ่าเชื้อโรค

ตัดเขี้ยวออกให้หมด (เขี้ยวมี 8 ซี่ ข้างบน 4 ซี่ ข้างล่าง 4 ซี่) เพื่อป้องกันลูกสุกรกัดเต้านมแม่สุกรเป็นแผลในขณะที่แย่งดูดนม

รับน้ำลูกสุกรกินนม น้ำเหลืองจากเต้านมแม่สุกรในนม น้ำเหลืองจะมีสารอาหาร และภูมิคุ้มกันโรค ปกติในนม น้ำเหลืองจะมีอยู่ประมาณ 36 ชั่วโมง หลังคลอด จากนั้นจะเปลี่ยนเป็นน้ำนมธรรมดา

3.1 การดูแลลูกสุกรแรกคลอด

3.1.1 ลูกสุกรในระยะ 15 วันแรก ต้องการความอบอุ่น ต้องจัดหาไฟกกลูกสุกร และกล่องกระดาษ

3.1.2 ลูกสุกรอายุ 1-3 วัน ให้ฉีดธาตุเหล็กเข้ากล้ามเนื้อตัวละ 2 ซี.ซี เพื่อป้องกันโรคโลหิตจาง

3.1.3 ลูกสุกรอายุ 10 วัน เริ่มให้อาหารสุกรนมหรืออาหารสุกรอ่อน (อาหารเลียราง) เพื่อฝึกให้ลูกสุกรกินอาหาร โดยให้กินทีละน้อยแต่บ่อยครั้ง ลูกสุกรทั่วไปหย่านมเมื่ออายุ 28 วัน (4 สัปดาห์)

3.2 การดูแลลูกสุกรเมื่อหย่านม

3.2.1 หย่านมลูกสุกรเมื่ออายุ 28 วัน น้ำหนักประมาณ 6 กิโลกรัม ควรย้ายแม่สุกรออกไปก่อนให้ลูกสุกรอยู่ในคอกเดิมสัก 3-5 วัน แล้วจึงย้ายลูกสุกรออกไปคอกอนุบาล เพื่อป้องกันลูกสุกรเครียด และควรใช้วิตามินหรือยาปฏิชีวนะละลายน้ำให้ลูกสุกรกินหลังจากหย่านมประมาณ 3-5 วัน

3.2.2 ลูกสุกรอายุ 6 สัปดาห์ ให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์สุกรและฉีดวัคซีนซ้ำทุกๆ 6 เดือน ในสุกรพ่อแม่พันธุ์(วัคซีนมีความคุ้มโรคได้ประมาณ 6-12 เดือน)

3.2.3 ลูกสุกรอายุ 7 สัปดาห์ ให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อยอยู่ และฉีดวัคซีนซ้ำทุกๆ 4-6 เดือน ในสุกรพ่อแม่พันธุ์ (วัคซีนมีความคุ้มโรคได้ประมาณ 4-6 เดือน)

3.2.4 ลูกสุกรอายุ 2 เดือนครึ่ง ควรให้ยาถ่ายพยาธิ และให้ซ้ำหลังจากให้ครั้งแรก 21 วัน ในสุกรพ่อแม่พันธุ์ควรถ่ายพยาธิทุกๆ 6 เดือน

อาหารและการให้อาหาร

วันดี ทาตระกุล (2546) กล่าวไว้ว่า สุกรเป็นสัตว์กระเพาะเดี่ยว ไม่สามารถย่อยอาหารที่มีเยื่อใยมากได้ดีเหมือนสัตว์กระเพาะรวม (โค กระบือ) ระบบการย่อยอาหารที่มีหน้าที่ย่อยอาหารที่สุกรกินเข้าไปให้แตกตัวจนมีขนาดเล็กลง เพื่อสามารถดูดซึมไปใช้เสริมสร้างส่วนต่างๆ ของร่างกาย สุกรมีความต้องการโภชนะนั้น หมายถึง สารอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ประกอบด้วย 6 ชนิด

1. น้ำ ให้น้ำสะอาดแก่สุกรตลอดเวลา ปกติสุกรจะกินน้ำประมาณ 5-20 ลิตรต่อวัน ตามขนาดของสุกร

2. โปรตีน มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของสุกร ช่วยสร้างเนื้อเยื่อและเป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญของร่างกายสัตว์ โปรตีนประกอบด้วย กรดอะมิโนอยู่ประมาณ 30 ชนิด กรดอะมิโนที่จำเป็น 10 ชนิด ได้แก่ ไลซีน เมทไธโอนีน ทรีพโตเฟน อาร์จินีน ฮิสทีดีน ไอโซลูซีน ลูซีน อาลานีน ทรีโอนีน และวาเลีน

3. คาร์โบไฮเดรต เป็นอาหารที่ให้พลังงานที่เรียกง่าย ๆ ว่าอาหารแป้งและน้ำตาล รวมไปถึงถึงเยื่อใยที่เป็นส่วนประกอบในวัตถุดิบอาหารสัตว์

4. ไขมัน เป็นอาหารที่ให้พลังงาน เช่นเดียวกับคาร์โบไฮเดรต แต่ให้พลังงาน

5. แร่ธาตุ แร่ธาตุเป็นสิ่งจำเป็นมากที่สุด สำหรับการทำงานของร่างกาย มีหน้าที่เสริมสร้างกระดูก และต้านโรค ในร่างกายสุกรมีแร่ธาตุ มากกว่า 40 ชนิด ส่วนที่จำเป็นและสำคัญต่อร่างกาย ได้แก่ แคลเซียม ฟอสฟอรัส โซเดียม คลอรีน เหล็ก ทองแดง ไอโอดีน กำมะถัน สังกะสี แมงกานีส โคบอลท์ โบตัสเซียม แมกนีเซียม และซิลิเนียม

6. วิตามิน เป็นสารประกอบอินทรีย์ มีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตและการดำรงชีวิต วิตามินมีมากถึง 50 ชนิด ส่วนที่จำเป็นในร่างกายสัตว์ ได้แก่ วิตามิน เอ ดี อี บี 2 (ไรโบฟลาวิน) ไนอาซีน กรดแพนโทนิค โคลีน ไบโอติน และบี 12 เป็นต้น

วัตถุดิบอาหารสัตว์

1. อาหารประเภทโปรตีน ได้มาจากพืชและสัตว์ มีรายละเอียด ดังนี้ อาหารโปรตีนที่ได้จากพืช ได้แก่

1.1 กากถั่วเหลือง เป็นอาหารโปรตีนจากพืชที่ดีที่สุด ได้มาจากถั่วเหลืองที่สกัดน้ำมันออก มีโปรตีนอยู่ระหว่าง 40-44 % ใช้เป็นอาหารสุกรในรูปของกากถั่วเหลืองอัดน้ำมัน (แผ่นเค้ก) โปรตีนจากกากถั่วเหลืองมีกรดอะมิโนที่จำเป็นสมดุล เหมาะในการใช้เลี้ยงสุกรทุกระยะการเจริญเติบโตในเมล็ดถั่วเหลืองดิบไม่เหมาะแก่การนำมาใช้เลี้ยงไก่ และสุกร ทั้งนี้เพราะเมล็ดถั่วเหลืองดิบมีสารพิษชนิดที่เรียกว่า "ตัวยับยั้งทริปซิน" (Trypsin inhibitor) อยู่ด้วย สารพิษนี้จะมีผลไปขัดขวางการย่อยโปรตีนในทางเดินอาหารถั่วเหลืองที่เหมาะสมสำหรับใช้ผสมอาหารเลี้ยงสุกรนม อาหารครีฟเฟ็ด อาหารสุกรอ่อน อาหารสุกรเล็ก ได้แก่ ถั่วเหลืองอบไขมันสูง (ถั่วเหลืองซึ่งผ่าน

ขบวนการอบให้สุก โดยไม่ได้สกัดน้ำมันออกมี โปรตีน 38 %) ส่วนสุกรเล็กและสุกรขนาดอื่น
ทั่วไปนิยมใช้กากถั่วเหลืองสกัดน้ำมันด้วยสารเคมี

1.2 กากถั่วลิสง เป็นผลผลิตพลอยได้จากการสกัดน้ำมันออก มีโปรตีนอยู่ประมาณ
40% หากใช้กากถั่วลิสงอย่างเดียวในอาหารจะทำให้สุกรเจริญเติบโตช้า เนื่องจากความไม่สมดุล
ของกรดอะมิโน ดังนั้น จึงควรใช้กากถั่วลิสง ถ้ามีความชื้นสูงจะเสียเร็วเนื่องจากถั่วลิสงเป็นพืชที่มี
น้ำมันมาก จึงเก็บไว้นานไม่ได้ จะเกิดอาการเหม็นหืนและมีราเกิดได้ง่าย ซึ่งเราจะสร้างสารพิษ
"อะฟลาท็อกซิน" ซึ่งเป็นอันตรายต่อสัตว์ ดังนั้นควรเลือกใช้แต่กากถั่วลิสงที่ใหม่ มีไขมันต่ำ
และควรเก็บไว้ในที่ไม่ร้อนและชื้น

1.3 กากเมล็ดฝ้าย เป็นผลผลิตพลอยได้จากการสกัดน้ำมันออกจากเมล็ดฝ้าย จะมีโปรตีน
ประมาณ 40-45 เปอร์เซ็นต์ การเมล็ดฝ้ายมีสารพิษที่มีชื่อว่า "ก๊อสซิพอล" ซึ่งเป็นสารที่ละลายใน
น้ำมัน จึงเป็นเหตุให้การให้อาหารในชนิดจำกัดไม่ควรเกิน 10 % การใช้ในระดับสูงจะทำให้การ
เจริญเติบโตช้าลง นอกจากนี้การใช้กากเมล็ดฝ้ายควรจะต้องเติมกรดอะมิโนไลซีนสังเคราะห์ลงไปด้วย

1.4 กากมะพร้าว เป็นวัตถุดิบพลอยได้จากโรงงานสกัดน้ำมันมะพร้าว ถ้าอัดน้ำมันออก
ใหม่ ๆ จะมีกลิ่นหอมน่ากิน มีโปรตีนประมาณ 20% ถ้าใช้กากมะพร้าวในระดับสูงเลี้ยงสุกรระยะ
การเจริญเติบโตและขุน จะทำให้การเจริญเติบโตของสุกรช้า ดังนั้นควรจะใช้ในระดับ 10-15 %

1.5 กากเมล็ดถั่ว เมื่อสกัดน้ำมันออกแล้วจะมีโปรตีนประมาณ 20% เหมาะที่จะใช้เลี้ยง
สุกรรุ่นมากกว่าสุกรระยะอื่น ในปริมาณไม่เกิน 15% กากเมล็ดถั่วจะทำให้ไขมันจับแข็งตามอวัยวะ
ภายในร่างกายต่างๆ เช่น ลำไส้ เป็นต้น

2. อาหารโปรตีนที่ได้จากสัตว์

2.1 ปลาป่น เป็นอาหารโปรตีนที่ได้จากสัตว์ที่ดีที่สุด มีโปรตีนอยู่ระหว่าง 50-60 %
คุณภาพของปลาป่นขึ้นอยู่กับชนิดของปลาที่ใช้ทำปลาป่น และสิ่งอื่นปะปนมากน้อยแค่ไหน
รวมทั้งกรรมวิธีการผลิตปลาป่น เช่น ถ้าให้ความร้อนสูง ทำให้คุณค่าทางอาหารต่ำลง ปริมาณ
กรดอะมิโนในปลาป่นจะต่ำลงเรื่อยๆ ปลาป่นมีคุณค่าทางอาหารสูงและใช้เลี้ยงสุกรตลอดระยะถึง
ส่งตลอดระยะถึงส่งตลาดจะทำให้เนื้อนุ่มลิ้นคาวจัด ดังนั้นจึงควรใช้ระหว่าง 3-15 %

2.2 เลือดแห้ง ได้จากโรงฆ่าสัตว์ มีโปรตีนค่อนข้างสูง 80% เป็นโปรตีนที่ย่อยยาก ทำให้การเจริญเติบโตของสุกรต่ำลง ควรใช้ร่วมกับอาหารโปรตีนชนิดอื่นๆ ไม่ควรเกิน 5%

2.3 หางนมผง มีโปรตีนปริมาณ 30-40 % และเป็นโปรตีนที่ย่อยง่ายแต่มีราคาแพง จึงนิยมใช้กับอาหารลูกสุกรเท่านั้น

2.4 ขนไก่ป่น เป็นอาหารที่ได้จากผลิตผลพลอยได้จากโรงงานฆ่าไก่ มีโปรตีนค่อนข้างสูงถึง 85% แต่มีคุณค่าทางอาหารเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นโปรตีนที่ไม่สามารถย่อยได้

3. อาหารประเภทคาร์โบไฮเดรต

3.1 ปลายข้าว ปลายข้าวและรำละเอียดเป็นผลิตผลพลอยได้จากการสีข้าว ปลายข้าวมีโปรตีน 8% เป็นวัตถุดิบอาหารที่เหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ปลายข้าวประกอบไปด้วยแป้งที่ย่อยง่ายเป็นส่วนใหญ่ มีไขมันและเยื่อใยระดับต่ำ (1.0 %) เก็บไว้ได้นาน ตรวจสอบการปลอมปนได้ง่าย ปลายข้าวที่ใช้เลี้ยงสุกร ควรเป็นปลายข้าวเม็ดเล็กปลายข้าวที่มีขนาดใหญ่ควรจะต้องบดให้มีขนาดเล็กลงก่อน แล้วจึงค่อยผสมอาหาร นอกจากนี้ยังมีปลายข้าวหนึ่ง (ข้าวเปลือกที่เปียกน้ำ หรือมีความชื้นสูง) นำมาอบเอาความชื้นออก สีเอาเปลือกออก ปลายข้าวหนึ่งมีสีเหลืองอ่อนหรือสีขาวปนเหลือง) นำมาเลี้ยงสุกรทดแทนปลายข้าวได้ แต่ต้องพิจารณาเรื่องคุณภาพด้วย เช่น การปนของเมล็ดข้าวสีดำ ซึ่งเมล็ดข้าวสีดำมีคุณภาพไม่ดี

3.2 รำละเอียด มีโปรตีนประมาณ 12% รำละเอียดมีไขมันเป็นส่วนประกอบอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และเป็นไขมันที่หืนได้ง่ายในสภาวะที่อากาศร้อน หากเก็บไว้เกิน 60 วัน ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้เลี้ยงสัตว์ รำละเอียดมักจะมีการปลอมปนด้วยเกลบป่น ละอองข้าวหรือดินขาวปน ทำให้คุณค่าทางอาหารต่ำลง ถ้าเป็นรำข้าวนาปรังควรระวังเรื่องยาฆ่าแมลงที่ปะปนมาในระดับสูง รำสกัดน้ำมันได้จากการนำเอารำละเอียดไปสกัดเอาไขมันออกใช้ทดแทนรำละเอียดได้ดีแต่ต้องระวังเรื่องระดับพลังงาน เพราะรำสกัดน้ำมันมีค่าพลังงานใช้ประโยชน์ได้ต่ำกว่ารำละเอียด รำละเอียดมีเยื่อใยเป็นส่วนประกอบในระดับสูง จึงมีลักษณะฟาม ไม่ควรใช้เกิน 30% ในสูตรอาหารรำละเอียดมีคุณสมบัติเป็นยาระบาย โดยเฉพาะสูตรอาหารแม่สุกรอุ้มท้องและเลี้ยงลูก จะช่วยลดปัญหาแม่สุกรท้องผูก

3.3 ข้าวโพด มีโปรตีนประมาณ 8% และมีเยื่อใยอยู่ในระดับต่ำ เป็นวัตถุดิบอาหารที่เหมาะสมในการผสมเป็นอาหารสุกร ข้าวโพดที่ดีควรเป็นข้าวโพดที่บดอย่างละเอียด ไม่มีมอดกิน ไม่มีสิ่งปลอมปน และที่สำคัญที่สุดจะต้องไม่ขึ้นรา (สารพิษอะฟลาท็อกซิน) และไม่มียาฆ่าแมลงปลอมปน ข้าวโพดสามารถใช้ทดแทนปลายข้าวได้ ข้อเสียในการใช้ข้าวโพดคือ มีเชื้อราและยาฆ่าแมลง เนื่องจากการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษาไม่ดีพอ

3.4 ข้าวฟ่าง มีโปรตีนประมาณ 11% ข้าวฟ่างโดยทั่วไปจะมีสารแทนนิน ซึ่งมีรสฝาดอยู่ในระดับสูง สารแทนนินมีผลทำให้การย่อยได้ของโปรตีนและพลังงานลดลง ดังนั้นจึงเป็นข้อจำกัดในการใช้ข้าวฟ่าง

3.5 มันสำปะหลัง ใช้เลี้ยงสัตว์ในรูปมันสำปะหลังตากแห้งที่เรียกว่า มันเส้น มีโปรตีนประมาณ 2% มีแป้งมาก มีเยื่อใยประมาณ 4% ข้อเสียของการใช้มันเส้น คือ จะมีลำต้น เหง้า และดินทรายปนมาด้วย ดังนั้นจึงควรเลือกใช้มันเส้นที่มีคุณภาพดี เกรดใช้เลี้ยงสุกร ส่วนหัวมันสำปะหลังสดไม่ควรนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์ เพราะมีการพิษกรดไฮโดรไซยานิกในระดับสูงมาก

4. อาหารประเภทไขมัน

ไขมันจากสัตว์ ได้แก่ ไขมันวัว ไขมันสุกร ส่วนไขมันจากพืช ได้แก่ น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันปาล์ม น้ำมันรำ เป็นต้น สาเหตุที่ต้องใช้ไขมันในสูตรอาหาร เพื่อเพิ่มระดับพลังงานในสูตรอาหารนั้นให้สูงขึ้น ส่วนใหญ่ใช้ในอาหารสุกรเล็ก โดยเติม 2-5 % ในอาหาร ข้อเสียของไขมันมักจะมึกลิ่นหืน และเก็บไว้ได้ไม่นาน

5. อาหารประเภทแร่ธาตุ และวิตามิน

5.1 กระดูกป่น เป็นแหล่งของธาตุแคลเซียมและฟอสฟอรัสที่ดีมาก แต่มีคุณภาพไม่แน่นอน

5.2 ไคแคลเซียมฟอสเฟส ให้ธาตุแคลเซียมและฟอสฟอรัสทำมาจากกระดูก หรือทำจากหิน โดยนำเอาหินฟอสเฟตมาเผา ปกติจะใช้ไคแคลเซียมฟอสเฟตที่มีฟอสฟอรัส 18% (P18) หรือสูงกว่า

5.3 เปลือกหอยบด ให้ธาตุแคลเซียมอย่างเดียว

5.4 หัววิตามินแร่ธาตุ หรือพรีมิกซ์ เป็นส่วนผสมของวิตามินและแร่ธาตุปลีกย่อยทุกชนิดที่สุกรต้องการ และพร้อมที่จะนำมาผสมกับวัตถุดิบ อาหารสัตว์อย่างอื่นได้ทันที พรีมิกซ์มีขายตามท้องตลาดทั่วไป

การให้อาหารสุกรระยะต่างๆ

1. ลูกสุกรระยะดูคนแม่ เริ่มให้อาหารสุกรนมโปรตีน 22% หรืออาหารสุกรอ่อน โปรตีน 20% เมื่อลูกสุกรมีอายุ 10 วัน ถึงหย่านม (หย่านม 28 วัน) และให้ต่ออีกประมาณ 3 วัน หลังจากหย่านมแล้ว
2. ลูกสุกรระยะหย่านม (หย่านม 28 วัน น้ำหนักประมาณ 6 กิโลกรัม) ให้อาหารสุกรอ่อน โปรตีน 20 % จนถึงอายุ 2 เดือน (น้ำหนักประมาณ 12-20 กิโลกรัม)
3. สุกรระยะน้ำหนัก 20-35 กิโลกรัม ให้อาหาร โปรตีน 18% โดยให้สุกรกินอาหารเต็มที่ สุกรจะกินอาหารวันละ 1-2 กิโลกรัม
4. สุกรระยะน้ำหนัก 35-60 กิโลกรัม ให้อาหาร โปรตีน 16% สุกรจะกินอาหารวันละ 2-2.5 กิโลกรัม
5. สุกรระยะน้ำหนัก 30 กิโลกรัม-ส่งตลาด ให้อาหาร โปรตีน 14-15 % สุกรจะกินอาหารวันละ 2.5-3.5 กิโลกรัม
6. สุกรพันธุ์ทดแทน สุกรตัวที่ต้องการจะเก็บไว้ทำพันธุ์ (ยกเว้นสุกรขุน, สุกรทดสอบพันธุ์) ควรจำกัดอาหารเพื่อไม่ให้อ้วนเกินไป เมื่อสุกรน้ำหนักประมาณ 60 กิโลกรัม ให้อาหาร โปรตีน 16% ให้อาหารวันละ 2.2.5 กิโลกรัม
7. สุกรพ่อพันธุ์ ให้อาหาร โปรตีนประมาณ 15-16 % - พ่อพันธุ์ตัวใหญ่ 150 กิโลกรัมขึ้นไป ให้อาหารวันละ 2-2.5 กิโลกรัม - พ่อพันธุ์ตัวเล็ก 100-150 กิโลกรัม ให้อาหารวันละ 2 กิโลกรัม

8. แม่สุกรอ้วนท้อง ให้อาหารโปรตีนประมาณ 15-16 % แม่สุกรจะตั้งท้องประมาณ 114 วัน ควรให้อาหารดังนี้ - แม่สุกรสาวทดแทนให้อาหารวันละ 2 กิโลกรัม - แม่สุกรหลังจากผสมพันธุ์ให้อาหารวันละ 1.5-2 กิโลกรัม - แม่สุกรตั้งท้อง 0-90 วัน ให้อาหารวันละ 2 กิโลกรัม - แม่สุกรตั้งท้อง 90-108 วัน ให้อาหารวันละ 2-2.5 กิโลกรัม (ขึ้นอยู่กับสภาพแม่สุกรอ้วนหรือผอมด้วย) -แม่สุกรตั้งท้อง 108-114 วัน ให้อาหารวันละ 1-1.5 กิโลกรัม (เมื่อตั้งท้องได้ 108 วัน ให้ย้ายเข้าคอกคลอด)

9. แม่สุกรหลังคลอด ให้อาหารโปรตีนประมาณ 16% - คลอดลูกแล้ว 0-3 วัน ให้อาหารวันละ 1-2 กิโลกรัม -คลอดลูก 3-14 วัน ให้อาหารวันละ 2-3.5 กิโลกรัม - คลอดลูก 14 วันขึ้นไป ให้อาหารเต็มที่เท่าที่แม่สุกรจะกินอาหารได้ หรือประมาณวันละ 4-6 กิโลกรัม ในกรณีที่แม่สุกรมีลูก 7 ตัวขึ้นไป (ควรให้อาหารแม่สุกรวันละ 3 ครั้ง เป็นอย่างน้อย ดูตามสภาพของแม่สุกร ระวังอย่าให้แม่สุกรพอม)

10. การให้อาหารแม่สุกรหลังหย่านม ให้อาหารโปรตีนประมาณ 15-16 % - แม่สุกรหย่านมในวันแรก ให้อาหารวันละ 1.1.5 กิโลกรัม - แม่สุกรหย่านมจาก 2 วันขึ้นไป จนถึงแม่สุกรเป็นสัด (แต่ไม่ควรเกิน 15 วัน) ให้อาหารวันละ 3-4 กิโลกรัม เพื่อให้แม่สุกรสมบูรณ์พันธุ์เร็วขึ้นและเพิ่มการตกไข่ - แม่สุกรเป็นสัดและผสมพันธุ์แล้ว ลดอาหารลงเหลือวันละ 1.5-2 กิโลกรัม - แม่สุกรไม่เป็นสัดเกิน 15 วัน แสดงว่าแม่สุกรผิดปกติ ให้ลดอาหารลงเหลือวันละ 2 กิโลกรัม และหาวิธีการทำให้แม่สุกรเป็นสัด โดยทำให้แม่สุกรเกิดความเครียด ใช้วิธีด้อนขังรวมกัน (แม่สุกรขนาดน้ำหนักตัวใกล้เคียงกัน) หรือขังสลับคอกทุก ๆ 10 วัน ส่วนใหญ่แม่สุกรก็จะเป็นสัด ถ้าหากปฏิบัติเช่นนี้แล้วภายใน 1 เดือน แม่สุกรยังไม่เป็นสัด ควรคัดแม่สุกรออกไปจากฝูง

ลักษณะของอาหารสุกร

ภาณุมาศ ปิยะภานุกุล (2551) ได้กล่าวว่า อาหารสุกรแบ่งตามลักษณะได้ 3 ชนิด คือ

1. อาหารผง (Power) เป็นที่นิยมกันทั่วไปตามฟาร์มที่ผสมอาหารสัตว์ตัวเอง
2. อาหารอัดเม็ด (Pellet) เป็นอาหารสัตว์ที่ผลิตขึ้นในโรงงานผลิตอาหารสัตว์ มีเครื่องจักรที่ทันสมัยดำเนินการผลิตและขนส่งแบบครบวงจร

3. อาหารเปียก (Wet) เครื่องให้อาหารแบบอัตโนมัติบางชนิดจะสามารถให้อาหารผสมน้ำแบบกึ่งเปียกได้ จะทำให้สุกรกินอาหารเพิ่มขึ้นประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ แต่เนื่องจากเมืองไทยมีอากาศร้อนชื้น เมื่อใช้งานระบบให้อาหารเปียกไประยะหนึ่งจะเกิดเชื้อราที่เป็นอันตรายต่อสุกร หากต้องการให้อาหารเปียกสามารถให้อาหารพร้อมน้ำลงในอาหารให้พอและ หลังจากสุกรกินอาหารเสร็จแล้วจึงล้างทำความสะอาดราง

ประไพพรรณ สิทธิกุล (2551) ได้กล่าวถึง ลักษณะของอาหารสุกร ไว้ดังนี้ ลักษณะของอาหารสุกร แบ่งออกได้เป็นหลายชนิด เช่น

1. อาหารแห้ง (Dry feed) ได้แก่ อาหารแห้งที่มีลักษณะเป็นผง (Mash feed) เป็นอาหารที่ได้จากการผสมอาหารเองด้วยถึงผสมอาหาร โดยการใส่วัตถุดิบส่วนผสมต่างๆ และลักษณะอาหารอัดเม็ด (Pellets) เป็นอาหารสำเร็จรูปที่ผลิตจากโรงงานผลิตอาหารสัตว์

2. อาหารเปียก (Wet feed) เนื่องจากสุกรชอบกินอาหารเปียกมากกว่าอาหารแห้ง ดังนั้นการเพิ่มเพื่อการกินได้ของสุกร จึงมีการผสมอาหารแห้งกับน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของอาหารหมักและอาหารเติมกรด มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์แก่สุกร และกรดที่เพิ่มขึ้นยังช่วยลดอาการท้องเสียแก่ลูกสุกรด้วย

3. เศษอาหารที่เหลือใช้ในครัวเรือน มักมีคุณค่าทางอาหารไม่พอเพียงต่อความต้องการทางโภชนาการแก่สุกร

วิธีการให้อาหารสุกร

ภานุมาศ ปิยะภานุกุล (2551) ได้กล่าวถึงวิธีการให้อาหารสุกรมี 2 ลักษณะ คือ

1. การให้อาหารแบบจำกัดปริมาณ เช่น การให้อาหารรางสาคในสุกรพันธุ์ สุกรขุน วันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น

2. การให้อาหารแบบไม่จำกัดปริมาณ เป็นการให้อาหารสุกรให้กินแบบเต็มที่ เช่น รางอาหารกล รางอาหารอัตโนมัติ ใส่อาหารลงแล้วอาหารจะไหลลงสู่รางอาหาร สุกรสามารถเดินไปกินได้ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการเลือกใช้อาหารเลี้ยงสุกร

1. ผสมอาหารใช้เองในฟาร์ม ต้องรู้จักเลือกวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพดี วัตถุดิบตัวหลักๆ ได้แก่ กากถั่วเหลือง ปลาป่น ปลาขี้ขาว ข้าวโพด รำละเอียด และวิตามินแร่ธาตุในรูปของพรีมิกซ์ แล้วนำวัตถุดิบมาผสมตามสูตรและความต้องการของสุกรแต่ละขนาด โดยใช้เครื่อง โดยใช้เครื่องผสมอาหาร โดย วิธีนี้จะประหยัด สามารถเลือกใช้อาหารราคาถูกและหาได้ง่ายในท้องถิ่น เป็นการลดต้นทุนการผลิตได้มาก ซึ่งในเอกสารนี้ มีสูตรอาหารที่ใช้เลี้ยงสุกรตั้งแต่สุกรนมจนถึงสุกรพ่อแม่พันธุ์

2. ใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูป ตั้งแต่สุกรนม สุกรอ่อน สุกรเล็ก สุกรรุ่น สุกรขุน และสุกรพันธุ์ ข้อดีคือสะดวกในการใช้และจัดหา ซึ่งอาหารสำหรับสุกรแต่ละขนาด จะมีจำหน่ายตามท้องตลาด ข้อเสียคือ ราคาจะแพง และผู้ใช้ไม่ทราบชัดเจนว่าอาหารเม็ดสำเร็จรูปประกอบด้วยวัตถุดิบอะไรบ้าง

3. ใช้หัวอาหารสำเร็จ (ส่วนใหญ่จะมีโปรตีนประมาณ 32-36 % และผสมวิตามินแร่ธาตุไว้ด้วยแล้ว) ใช้ผสมกับปลาขี้ขาว ข้าวโพด รำละเอียด ตามอัตราส่วน น้ำหนักที่ระบุจำนวนวัตถุดิบข้างถุงอาหาร การใช้ในสุกรแต่ละขนาดให้ค่านึงถึงเปอร์เซ็นต์โปรตีนในอาหารผสมด้วย

โรคสุกรและการป้องกัน

ภาณุมาศ ปิยะภานุกุล (2551) ได้กล่าวถึง สาเหตุของการเกิดโรคสุกร ไว้ดังนี้

1. สาเหตุชักนำ (Predisposing cause) ประกอบด้วย

1.1 สาเหตุที่มาจากสภาพแวดล้อมภายนอกร่างกาย ได้แก่ การจัดการของมนุษย์ การเลี้ยงสัตว์อยู่ในพื้นที่โรคระบาด พาหะนำโรคต่างๆ

1.2 สาเหตุที่มาจากสภาพร่างกายของสัตว์ของตัวเอง ได้แก่ สัตว์พิการ เบื่ออาหาร มีไข้ ชุบคอม

2. สาเหตุที่แท้จริง (Real cause)

2.1 เชื้อโรคและพยาธิ ได้แก่ แบคทีเรีย รา ไวรัส พยาธิตัวกลม พยาธิตัวแบน

2.2 การขาดสารอาหาร ได้แก่ ขาดโปรตีน วิตามินและแร่ธาตุ

2.3 การได้รับสิ่งเป็นพิษ ได้แก่ ถูกตะขาบกัด ได้รับสารพิษ ยาฆ่าแมลง โลหะหนัก

2.4 การบาดเจ็บ จากการกัดหาง การต่อสู้กันเอง รอยต่อของพื้นคอก ผนังคอกมีความคมบาดเข้าผิวหนังทำให้เกิดบาดแผล

3. พยาธิ

3.1 พยาธิภายนอก (Exogenous parasite) ได้แก่ ยุง แมลงวัน เห็บ เหลือบ เหา หมัด ไรจิ้เรื้อน

3.2 พยาธิภายใน (Endogenous parasite) ได้แก่ พยาธิตัวกลม เส้นด้าย ไข่เดือน เส้มาปากขอ ไบไม้ และพยาธิหัวหนาม

อนันต์ ศรีปราโมช (2545) ได้กล่าวถึง โรคที่สำคัญในสุกร ไว้ดังนี้

1. โรคคหิวาต์สุกร เป็นโรคที่ระบาดรุนแรง เกิดจากเชื้อไวรัส พบว่าเป็นได้กับสุกรทุกอายุ เมื่อเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายโดยการกินอาหาร กินน้ำ หายใจ หรือโดยทางบาดแผลที่ ผิวหนัง ใช้เวลาฟักตัว 3 วัน ถึง 3 สัปดาห์ แต่โดยทั่วไปประมาณ 7 วัน อาการที่พบคือ มีไข้สูง 105-108 องศาฟาเรนไฮต์ สุกรจะเบื่ออาหาร ซึม เยื่อตาอักเสบ (มีขี้ตา) ท้องผูก (จี้เป็นเม็ด) และท้องร่วง (จี้เป็นน้ำ) อาจพบอาการอาเจียนร่วมด้วย ผิวหนังบริเวณ หู คอ ท้อง และด้านในของขาหนีบ จะพบจุดเลือดออกเล็กๆ ทำให้ผิวหนังมีสีแดง และต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีม่วง ในแม่สุกรท้องอาจเกิดการแท้งลูก ติดต่อกันจากสุกรตัวหนึ่งไปยังตัวอื่น ได้รวดเร็วมาก ภายใน 7 วัน อาจเกิดโรคคหิวาต์ได้ทั้งฟาร์มเมื่อสุกรเป็นโรคคหิวาต์แล้ว อัตราการตายสูงถึง 90% และไม่มีทางรักษา

การป้องกัน ทำวัคซีนเมื่อลูกสุกรอายุประมาณ 6 สัปดาห์ และสำหรับสุกรพ่อแม่พันธุ์ ควรทำวัคซีนทุก 6 เดือน ห้ามทำวัคซีนกับสุกรที่อ่อนแอหรือ สัตว์ป่วย หรือในสุกรตั้งท้องแก่ใกล้คลอด

2. โรคปากและเท้าเปื่อย เป็นโรคติดต่อที่รุนแรง ติดต่อกันได้อย่างรวดเร็วในสัตว์กีบคู่ (โค, กระบือ, แพะ, แกะ, สุกร) โรคนี้เป็นได้กับสุกรทุกอายุ อัตราการเกิดโรคสูง แต่อัตราการตายต่ำ เกิดจากเชื้อไวรัส ซึ่งในเมืองไทยขณะนี้พบอยู่ 3 ชนิด คือ โอ เอ และเอเซียวัน (ชนิดโอรุนแรงที่สุด) เมื่อเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายสุกรแล้วจะใช้เวลาในการฟักโรคประมาณ 3-6 วัน สุกรจะเริ่มแสดงอาการป่วยออกมาให้เห็น อาหารที่พบได้คือ มีตุ่มน้ำใสที่บริเวณ ปลายจมูก ปาก ลิ้น ริมฝีปาก เหงือก และผิวหนังบริเวณไรกีบ ต่อมาตุ่มน้ำใสจะแตก นอกจากนี้ยังพบอาการไข้สูง เบื่ออาหาร น้ำลายยืด ขาเจ็บ กีบลอกหลุด และน้ำหนักลด

การป้องกัน ทำวัคซีนเมื่อลูกสุกรอายุประมาณ 7 สัปดาห์ และทำวัคซีนอีกครั้ง ในอีก 2 สัปดาห์ต่อมา และสำหรับสุกรพ่อแม่พันธุ์ ทำวัคซีนทุก ๆ 4-6 เดือน

3. โรคแท้งติดต่อ โรคนี้มีสาเหตุมาจากแบคทีเรียชนิดหนึ่งที่มีชื่อว่า *Brucella suis* เป็นโรคที่มีผลเกี่ยวกับระบบการผสมพันธุ์หรือการแพร่ขยายพันธุ์ เป็นได้ทั้งในพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์การติดเชื้อมักเกิดจากการผสมพันธุ์ตามธรรมชาติ การกินสิ่งขับถ่ายที่ออกมาทางช่องคลอดของแม่สุกรที่เป็นโรค และจากการติดเชื้อทางบาดแผล แม่สุกรที่ป่วยเป็นโรคนี้จะไม่ค่อยแสดงอาการเจ็บป่วยภายนอกออกมาให้เห็น แต่ผลที่เกิดจากโรคนี้จะแสดงออกมดังนี้

3.1 แม่สุกรมักจะแท้งลูกในระยะแรกๆ ของการตั้งท้อง

3.2 ทำการผสมพันธุ์ไม่ค่อยติด และเป็นหมันชั่วคราวหรือถาวร

3.3 แม่สุกรที่คลอดลูกออกมาแล้ว ลูกมักจะอ่อนแอ เลี้ยงยาก และอาจตายหมดทั้งครอก ในพ่อสุกรจะมีลูกอัมพาบวมโตและอักเสบด้วย

การป้องกัน ควรทำการตรวจเลือดพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เมื่อตรวจพบควรทำลายทิ้งเสีย ไม่ควรทำการรักษาสุกรที่ป่วยด้วยโรคนี้ เพราะจะทำให้เชื้อแพร่พันธุ์ไปสู่ตัวอื่นๆ ได้ นอกจากนี้ ควรระมัดระวังในการใช้พ่อแม่พันธุ์จากฟาร์มอื่นมาทำพันธุ์

4. โรคอินซูลินนิวมอเนีย หรือโรคปอดอักเสบที่เกิดจากเชื้อมัคโคพลาสมา มีสาเหตุมาจากเชื้อมัคโคพลาสมา ซึ่งเป็นจุลชีพกึ่งแบคทีเรียกึ่งไวรัส ที่ก่อให้เกิดปัญหาในอุตสาหกรรมเลี้ยงสุกรทั่วโลก มีผลทำให้สุกรแสดงอาการหอบ ไอ หรืออาจก่อปัญหาการไอเรื้อรังของสุกรในฟาร์ม โรคนี้ติดต่อทางลมหายใจ โดยแม่สุกรจะเป็นตัวแพร่โรคที่สำคัญ โดยบางครั้งแม่สุกรจะไม่แสดงอาการผิดปกติให้เห็นเนื่องจากมีความต้านทานโรคจากการสัมผัสเชื้อ หรือเคยป่วยในช่วงที่เป็นลูกสุกรหรือสุกรรุ่น ทั้งนี้ลูกสุกรมีโอกาสติดเชื้ออยู่ตลอดเวลาที่อยู่ในช่องคลอด สามารถแพร่กระจายเชื้อให้ลูกสุกรตัวอื่นๆที่อาจจะยังไม่ได้รับเชื้อมาก่อน นอกจากนี้ความเครียดจากการเปลี่ยนอาหารและสถานที่ ยังเป็นสาเหตุทำให้เกิดการแพร่โรคและติดโรคเป็นไปอย่างรุนแรงขึ้น

ผลเสียที่เกิดจากการติดต่อโรคนี้นี้ คือ ทำให้การเจริญเติบโตลดลง ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักที่ไม่ดี เนื่องจากพื้นที่ที่ใช้สำหรับการเปลี่ยนออกซิเจนลดลง และผลเสียที่สำคัญที่สุดคือ การที่สุกรติดโรคนี้นี้ ผู้เลี้ยงอาจไม่ทราบหรือมองเห็นได้ไม่ชัด แต่ผลของโรคนี้ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันโรคตามปกติของร่างกายลดลง มีโอกาสติดเชื้อโรคแทรกซ้อนได้ง่าย

การป้องกัน เนื่องจากลักษณะของโรค เป็นการก่อโรคแบบเรื้อรัง การใช้ยาต้านจุลชีพหรือยาปฏิชีวนะทั่วไปรักษาสุกร สุกรที่ป่วยอาจจะดูดีขึ้น เนื่องจากไปช่วยกำจัดหรือควบคุมโรคแทรกซ้อน แต่การอักเสบของเนื้อเยื่อปอดต้องใช้เวลานานมากกว่าจะคืนสภาพปกติ ดังนั้นแนวทางที่ดีที่สุดคือการป้องกันการติดเชื้อที่จะเกิดขึ้น คือการใช้ยา หรือ การใช้วัคซีน

5. โรคกระเพาะอาหารและลำไส้อักเสบติดต่อ เป็นโรคที่มีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัส ชื่อโคโรนาไวรัส ซึ่งถูกทำลายได้ง่ายจากน้ำยาฆ่าเชื้อหรือแสงแดด แต่ทนได้ดีในสภาวะอากาศเย็น เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่เป็นได้กับสุกรทุกช่วงอายุ แต่รุนแรงมากกับลูกสุกรในเล้าคลอดโดยเฉพาะลูกสุกรอายุน้อยกว่า 2 อาทิตย์ อัตราการป่วยและอัตราการตายสูงอาจถึง 100 % ลูกสุกรจะมีอาการอาเจียน ท้องเสียอย่างรุนแรง สีของมูลออกสีเขียว ร่างกายเสียน้ำอย่างมากและตายในที่สุด

การป้องกัน ได้แก่ การดูแลเรื่องความสะอาด การฆ่าเชื้อคอกคลอด ดูแลสภาพแวดล้อมให้ลูกสุกรอยู่อย่างสบาย พยายามป้องกันมิให้พื้นคอกชื้นแฉะและลมโกรก พยายามให้ลูกสุกรได้รับนม น้ำเหลืองซึ่งมีภูมิคุ้มกันโรคโดยเร็วที่สุดหลังคลอด และควรทำความสะอาดและฆ่าเชื้อภาชนะ น้ำ และอาหาร เนื่องจากโรคนี้เกิดจากการกินหรือการหายใจเอาเชื้อเข้าไป หรือติดจากสิ่งขับถ่าย มูลสุกรที่อาจปะปนกับภาชนะ น้ำ และอาหาร

6. โรคท้องร่วงติดต่อในสุกร สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัสใน family Coronaviridae สุกรติดโรคโดยการกิน พบการระบาดในหลายประเทศทั่วโลก สุกรทุกอายุสามารถป่วยได้ ส่วนการเกิดโรคอาจสูงถึง 100 % แต่จะแตกต่างกันที่การแพร่กระจายโรคช้า และการตายในลูกสุกรคุดนมจะต่ำในฟาร์มที่เคยมีการระบาดของโรคหรือแม่สุกรมีภูมิคุ้มกัน การป่วยจะพบน้อยในแม่สุกรและลูกสุกรคุดนม ในปัจจุบันจะพบโรคนี้อันในสุกรช่วงหย่านมและสุกรขุนเชื้อจะเข้าไปยังลำไส้เล็ก มีผลทำให้วิลไลหดสั้น การเกิดโรคคล้ายคลึงกับ อาการของโรค สุกรป่วยจะซึมและท้องร่วงลักษณะเป็นน้ำ มีอาการปวดท้องร่วมด้วย อาการของโรคจะไม่รุนแรงในฟาร์มที่เคยมีการระบาดของโรคหรือฟาร์มที่แม่สุกรมีภูมิคุ้มกันต้านทานโรค

การป้องกัน อย่างนำสัตว์ป่วยเข้าฝูง เนื่องจากส่วนใหญ่สุกรจะปล่อยเชื้อไวรัสอยู่ 2 สัปดาห์หลังจากเชื้อ ดังนั้น การแยกสุกรก่อนนำเข้าฟาร์มจึงเป็นสิ่งสำคัญ จัดการด้านสุขาภิบาล ความสะอาดของอุปกรณ์เครื่องใช้ รองเท้า เสื้อผ้าและยานพาหนะเข้าออกในฟาร์ม การรักษาให้สารอาหาร น้ำและเกลือแร่ให้ยาปฏิชีวนะในรายมีโรคแทรกซ้อน ให้อยู่ในคอกที่แห้งและอบอุ่น

7. โรคพ็อร์อาร์เอส (Procine Reproductive and Respiratory Syndrome/Prrs)

สาเหตุ เชื้อไวรัส

อาการ แม่สุกรแท้ง คลอดลูกที่อายุ 105-107 วันของการตั้งท้อง ลูกสุกรตายแรกคลอดมาก หากแม่สุกรสาวติดโรค พ็อร์อาร์เอสในเล้าคลอดจะทำให้ลูกสุกรนี้ติดโรค เมื่อนำสุกรชุดนี้เลี้ยงขุน จะเกิดการแทรกซ้อนของไมโคพลาสมาและเอพพิ มีผลทำให้สุกรขุนเลี้ยงยาก ป่วย และเสียหายมาก ยังผลทำให้ปอดอ่อนแอถูกเชื้อโรคอื่นบุกรุกเข้าทำลายเนื้อปอดได้ บางครั้งอาจเห็นสุกรไอจามจนเลือดไหลออกจากทางจมูก และตาย ทำการรักษายาก สุกรป่วยจะกระแสรุน อมโรค และแพร่เชื้อโรคออกไป

การป้องกันรักษา ป้องกันโดยให้แม่สุกรสาวทดแทนมีภูมิคุ้มกันกับโรคพ็อร์อาร์เอสตามธรรมชาติ โดยใช้ลูกสุกรอนุบาลเลี้ยงคอกติดกันหรือเลี้ยงปะปนกับสุกรสาวทดแทน เพื่อให้สุกรอนุบาลถ่ายทอดภูมิคุ้มกันโรคให้แก่สุกรสาวทดแทน

8. โรคพิษสุนัขบ้าเทียม (Pseudorabies/Aujesky disease)

สาเหตุ เชื้อไวรัส

อาการ อาเจียน ท้องร่วงติดต่อกันอย่างรุนแรง มีไข้สูง ตัวสั่น กระจก กัด้ามเนื้อทำงานไม่ได้สัมพันธ์กัน ทำให้บางตัวเคลื่อนไหวไปข้างหลัง บางตัวเดินเป็นวงกลม บางตัวนอนตะแคง และไถลตัวเคลื่อนไปมา และตายในที่สุด

การป้องกันรักษา ลูกสุกร ทำวัคซีนที่อายุ 5-6 สัปดาห์ และซ้ำอีกเข็มที่อายุ 8-10 สัปดาห์ และสุกรพ่อพันธุ์ ทำวัคซีนทุกๆ 4-6 เดือน

กฎหมาย ปิยะภานุกุล (2551) ได้กล่าวถึง โปรแกรมการวัคซีนไว้ดังนี้

1. โปรแกรมการทำวัคซีนให้กับสุกรอนุบาล – สุกรขุน

- อายุ 5 สัปดาห์ ทำวัคซีนโรคอหิวาต์สุกรเข็มที่ 1
- อายุ 6 สัปดาห์ ทำวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเทียมชนิดเชื้อเป็น
- อายุ 7 สัปดาห์ ทำวัคซีนป้องกันโรคปากเท้าเปื่อยเข็มที่ 1
- อายุ 8 สัปดาห์เริ่มลงเลี้ยงขุน
- อายุ 9 สัปดาห์ ทำวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์สุกรเข็มที่ 2
- อายุ 10 สัปดาห์ ทำวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเทียมชนิดเชื้อตาย
- อายุ 11 สัปดาห์ ทำวัคซีนป้องกันโรคปากเท้าเปื่อยเข็มที่ 2

2. โปรแกรมวัคซีนให้กับสุกรแม่พันธุ์

- ก่อนคลอด 3 สัปดาห์ ทำวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเทียมเชื้อเป็น
- ก่อนคลอด 2 สัปดาห์ ทำวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์สุกร
- หลังคลอด 2 สัปดาห์ ทำวัคซีนป้องกันโรคปากเท้าเปื่อย
- หลังคลอด 3 สัปดาห์ ทำวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเทียมเชื้อตาย
- ช่วงหย่านม ทำวัคซีนป้องกันโรค พาร์โวไวรัส

3. โปรแกรมการทำวัคซีนให้กับสุกรพ่อพันธุ์

ควรทำวัคซีนป้องกันโรค อหิวาต์สุกร และ โรคพาร์โวไวรัส ปีละ 2 ครั้งหรือทุกๆ 6 เดือน

ควรทำวัคซีนป้องกันโรค พิษสุนัขบ้าเทียม และ โรคปากเท้าเปื่อย ปีละ 2-3 ครั้ง หรือทุกๆ 4 เดือน

โรงเรือนและอุปกรณ์

อรรถุ พนเจริญสวัสดิ์ (2543) ได้กล่าวไว้ว่า การเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพ ระบบฟาร์ม โรงเรือน หรือคอกสุกร นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อช่วยในการจัดการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสิ่งที่ควรพิจารณา ควรเริ่มจากสิ่งใหญ่ก่อน ได้แก่ โรงเรือนและคอกขลงไปถึงรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ โดยลักษณะของโรงเรือนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. สถานที่ก่อสร้างโรงเรือนสุกร สิ่งที่ควรพิจารณาในการเลือกสถานที่มีดังต่อไปนี้

1.1 แหล่งน้ำ นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเลี้ยงสุกร พื้นที่ที่จะใช้สร้างฟาร์มควรอยู่ในแหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ การใช้น้ำจากน้ำใต้ผิวดินคือน้ำขุ่นและน้ำบาดาล จะปลอดภัยดีกว่าการใช้น้ำจากแม่น้ำลำคลอง แต่ถ้าจะใช้น้ำจากแม่น้ำลำคลองควรมีระบบฆ่าเชื้อโรคก่อนนำไปใช้

1.2 อยู่ใกล้กับแหล่งวัตถุดิบหลักที่ใช้ผสมอาหาร เช่น ปลายข้าว ข้าวโพด รำข้าว จะทำให้ลดต้นทุนค่าขนส่งได้ เนื่องจากเป็นวัตถุดิบที่ใช้เป็นจำนวนมากในอาหารสุกร

1.3 สภาพพื้นที่ควรเป็นที่ดอน ราบเรียบ น้ำไม่ท่วม การถ่ายเทอากาศดี

1.4 การคมนาคมขนส่งสะดวก มีถนนเข้าถึงฟาร์ม และควรอยู่ห่างจากถนนใหญ่ หรือถนนที่มีการจราจรพลุกพล่านอย่างน้อย 1 กิโลเมตร ระยะการขนส่งไม่ควรอยู่ห่างจากตลาดเกิน 200 กิโลเมตร เพื่อเหมาะสมในด้านการตลาด และเพื่อป้องกันโรคควรอยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ไม่น้อยกว่า 10 กิโลเมตร

1.5 อยู่ห่างจากแหล่งชุมชนพอสมควร และไม่มีปัญหาทางด้านสภาพสังคม เช่น โจรผู้ร้าย การนับถือศาสนา

1.6 ควรอยู่ใกล้ไฟฟ้าสามสายเพื่อความสะดวก และประหยัดค่าใช้จ่ายในการนำไฟฟ้ามาใช้ในฟาร์ม

1.7 อยู่ห่างไกลจากแหล่งเลี้ยงสัตว์ที่หนาแน่นหรือสลัม เพราะจะทำให้การป้องกันโรคลำบากมาก และสุกรที่เลี้ยงจะเกิดโรคระบาดได้ง่าย

1.8 เป็นพื้นที่ที่สามารถขยายกิจการได้ในอนาคต

2. การวางผังฟาร์ม ควรสร้างโรงเรือนสุกรควรวางตามแนวตะวันออก-ตะวันตก เพื่อไม่ให้แสงแดดส่องเข้าไปถึงภายในโรงเรือนได้ทั้งเวลาเช้าและเวลาบ่าย และต้องคำนึงถึงระยะห่างระหว่างโรงเรือน ควรมีระยะห่างของแต่ละโรงเรือน ประมาณ 20-25 เมตร เพื่อแยกโรงเรือนออกจากกันเป็นสัดส่วน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันโรค การเคลื่อนย้ายสัตว์ และการจัดการที่สะดวกในการจัดการ การวางผังโรงเรือนควรมีลักษณะดังนี้

2.1 โรงเรือนสุกร ควรอยู่ห่างจากรั้วฟาร์มอย่างน้อย 50 เมตร

2.2 โรงเรือนสุกร ควรอยู่ห่างจากรั้วกันบริเวณเลี้ยงสุกรกับที่อยู่อาศัย 100 เมตร

2.3 กลุ่มโรงเรือนผลิตลูกสุกรควรอยู่ห่างจากโรงเรือนรุ่นอย่างน้อย 100 เมตร

2.4 จัดรูปแบบฟาร์มให้เป็นระเบียบ โดยพยายามให้โรงเรือนผสมพันธุ์และอุ้มท้องและโรงเรือนอนุบาลอยู่ในแนวเดียวกัน เพื่อความสวยงามและง่ายต่อการจัดการ

2.5 ถนนภายในฟาร์ม ควรมีถนน 1 สายที่ตรงจากโรงฆ่าเชื้อเข้าบริเวณเลี้ยงสุกรและทำถนนซอยเข้าแต่ละกลุ่มแยกกันไม่ควรใช้ปนกัน

2.6 ควรมีรั้วรอบบริเวณฟาร์มทั้งหมด เพื่อป้องกันบุคคล สัตว์เลี้ยง สุนัข วัว ควาย เป็นต้น เข้าไปในบริเวณเลี้ยงสุกรเพราะสัตว์พวกนี้อาจเป็นพาหะนำโรคบางชนิด

3. ลักษณะของหลังคาโรงเรือนสุกรมี 3 แบบ

3.1 แบบเพิงหมาแหงน โรงเรือนแบบนี้สร้างง่าย ราคาก่อสร้างถูก แต่มีข้อเสีย คือ แสงแดดจะส่องมากเกินไปในฤดูร้อน ทำให้อุณหภูมิภายในโรงเรือนสูง ในฤดูฝนน้ำฝนจะสาดเข้าไปในโรงเรือนได้ง่าย ทำให้ภายในโรงเรือนชื้นแฉะ ข้อเสียอีกอย่างหนึ่ง หากมุงหลังคาด้วยหญ้าคา แผลก และจาก จะต้องให้มี ความลาดเอียงของหลังคาในระดับลาดชันสูง เพื่อให้ น้ำฝน ไหลลงจาก ทั่วคอกไปท้ายคอกได้สะดวก มิฉะนั้นจะทำให้ฝนรั่วลงในตัวโรงเรือน

3.2 แบบหน้าจั่ว ราคาก่อสร้างจะสูงกว่าสองแบบแรก แต่ดีกว่ามาก ในแง่การป้องกัน แสงแดดและฝนสาด โรงเรือนแบบนี้ถ้าสร้างสูงจะดีเนื่องจาก อากาศภายในโรงเรือนจะเย็นสบาย แต่ถ้าสร้างต่ำหรือเตี้ยเกินไปจะทำให้ อากาศภายใน โดยเฉพาะตอนบ่ายร้อนอบอ้าว อากาศร้อนจะไม่ช่องระบายออก ด้านบนหลังคา

3.3 แบบสองชั้น เป็นแบบที่นิยมสร้างกันทั่วไป มีความปลอดภัยจากแสงแดดและฝน มาก อากาศภายในโรงเรือนมีการระบายถ่ายเทได้ดี แต่ราคาค่า ก่อสร้างจะสูงกว่าสามแบบแรก แต่ก็ นับว่าคุ้มค่า ข้อแนะนำก็คือ ตรงจั่วบนสุด ควรให้ปีกหลังคาบนยื่นยาวลงมาพอสมควร ทั้งนี้เพื่อ ป้องกันฝนสาดเข้า ในช่องจั่ว ในกรณีที่ฝนตกแรง ทำให้คอกภายในชื้นแฉะ โดยเฉพาะลูกสุกรจะ เล็บป่วย เนื่องจากฝนสาดและทำให้ อากาศภายในโรงเรือนมีความชื้นสูง

4. วัสดุที่ใช้มุงหลังคา สามารถเลือกได้หลายชนิด ขึ้นอยู่กับความคงทนและการระบาย ความร้อนรวมทั้งราคา

4.1 จากหรือหญ้า เป็นฉนวนกันความร้อนได้ดีมีอายุการใช้งานสั้นไม่คงทนถาวร ใหม้ ไฟง่าย

4.2 สังกะสี เป็นโลหะน้ำหนักเบา อายุการใช้งานปานกลางขึ้นอยู่กับชนิดของพื้น และการระบายก๊าซ เป็นสิ่งกีดขวางร้อน ทำให้สังกะสีผุเกิดสนิม นอกจากนี้สังกะสียังเป็นสื่อนำความร้อน ได้ดี ทำให้อุณหภูมิในโรงเรือนสูง

4.3 กระเบื้อง มีน้ำหนักมากกว่าสังกะสีอายุการใช้งานน้อยแตกหักได้ง่าย เป็นสื่อนำ ความร้อนได้น้อยกว่าสังกะสี แต่สามารถดูดซับความร้อนไว้ได้นาน

4.4 อลูมิเนียม เป็นวัสดุที่มีคุณสมบัติในการสะท้อนรังสีความร้อนได้ดี สามารถสะท้อนแสงกลับได้ 90% ทำให้โรงเรือนไม่ร้อนแต่ราคาแพง

5. พื้นคอก โดยทั่วไปสร้างโรงเรือนเลี้ยงสุกรด้วยพื้นคอนกรีต ซึ่งจะประหยัดเงินลงทุน ยกเว้นถ้าจะสร้างโรงเรือนสุกรพ่อแม่พันธุ์ อาจจะเป็นพื้นสองชั้น หรือเรียกว่าพื้นสแลท (พื้นสแลทสำเร็จรูปเป็นแผ่นมีรูเป็นช่องๆ สำหรับให้น้ำไหลจากพื้นชั้นบนลงไปพื้นชั้นล่าง) ใช้งบลงทุนมาก แต่จะสะดวกในการ จัดการดูแลสุกรพ่อแม่พันธุ์ และแม่สุกรเลี้ยงลูก ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนการทำงานที่ดีตั้งแต่การวางผังของโรงเรือนเลยทีเดียว ซึ่งการจัดการแบ่งตามชนิดของพื้นได้แก่

5.1 พื้นคอนกรีตทึบ ควรมีความลาดเอียงที่ง่ายต่อการทำความสะอาด ซึ่งทำให้ปีศาจจะไม่ตกค้างอยู่ในคอก ขณะเดียวกันก็สามารถทำความสะอาดได้ง่าย ถ้าในแต่ละคอกที่มีการแช่ปรัก (wallowing) ปกติสุกรจะชอบแช่เพื่อลดอุณหภูมิของร่างกายและทำความสะอาดตัวเองอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องใช้น้ำในปริมาณมากในการทำความสะอาด นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยลดปริมาณแมลงวันภายในฟาร์มได้อีกด้วย ซึ่งข้อแนะนำสำหรับลักษณะคอกที่มีบริเวณให้แช่ปรัก คือ ต้องจัดความหนาแน่นของฝูงให้ดี ไม่ให้หนาแน่นเกินไป เพราะสุกรแต่ละตัวจะใช้เวลาระยะหนึ่งทำความสะอาด ถ้าหนาแน่นมากจะทำให้สกปรกได้ ในการล้างคอกเมื่อย้ายสุกรออกไปแล้ว ควรปล่อยน้ำไว้ในคอกสุกร ทิ้งไว้ระยะหนึ่งเพื่อล้างสกปรกต่างๆ ให้เปียกชุ่มก่อน แล้วจึงใช้น้ำที่มีแรงดันฉีดทำความสะอาด ก็จะลดการสิ้นเปลืองน้ำและลดปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น

5.2 พื้นสแลท เป็นพื้นคอกที่มีรูหรือร่องให้มูลบางส่วน ปีศาจและน้ำไหลผ่านลงไป ได้ ช่วยให้คอกแห้งอยู่เสมอ โรงเรือนแบบนี้ต้องยกพื้นให้สูงกว่าระดับพื้นดินประมาณ 1.0-1.2 เมตร ด้านล่างของพื้นคอกเป็นรางระบายมูลอยู่ภายใต้สแลท เวลาทำความสะอาดพื้นแบบนี้ง่ายมาก โยที่คนงานไม่ต้องเข้าไปทำความสะอาดถึงในคอก เพียงแต่ฉีดน้ำที่มีความแรงมากๆ มูลสุกรก็จะไหลลงตามร่องพื้นอย่างง่ายดาย อย่างไรก็ตามการออกแบบพื้นชนิดนี้ มีความสำคัญต่อความสะดวกของพื้น ในขณะที่เดียวกันต้องไม่ทำให้สุกรบาดเจ็บได้ง่าย ยกตัวอย่างเช่น

5.3 พื้นเหล็กลวดประสาน ทำด้วยเหล็กเส้นประสานกันเป็นพื้นแข็ง วัสดุเป็นโลหะ ป้องกันสนิม ทนต่อการกัดกร่อนแต่มีราคาค่อนข้างสูง พื้นคอกชนิดนี้มีลักษณะโปร่งมาก ทำให้ไม่ค่อยมีเศษอุจจาระกั่งค้างบนพื้นคอก ถ่ายเทอากาศได้ดีการก่อสร้างโรงเรือนจะยกพื้นคอกสูงประมาณ 0.5-1.0 เมตร ด้านล่าง เป็นพื้นคอนกรีตลาดเอียง ส่วนด้านล่างคอนกรีต จะมีรางระบายน้ำทิ้งทั้ง 2 ข้าง

6. ผนังคอก

6.1 ผนังคอกทำด้วยแป้นประปา โดยทั่วไปใช้กั้นคอกลูกสุกรในเล้าอนุบาล ใช้แป้นขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.5 นิ้ว วางตามแนวตั้งห่างกันประมาณ 5 เซนติเมตร สำหรับคอกพ่อขังเดี่ยวหรือแม่พันธุ์ขังรวม ควรใช้แป้น เส้นผ่าศูนย์กลางขนาด $\frac{3}{4}$ - 2 นิ้ว วางตามแนวตั้งห่างกัน 10-12 เซนติเมตร

6.2 ผนังอิฐบล็อก มีหลายชนิดตามวัตถุประสงค์ในการใช้งาน เช่น อิฐบล็อก โปร่งรูปไข่ อิฐโปร่งมีไว้สำหรับการระบายอากาศภายในโรงเรือน

7. เสาโรงเรือน เสาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่รับน้ำหนักทั้งหมดของหลังคา เสาที่มีความแข็งแรงมาก เช่น เสาคอนกรีตเสริมเหล็ก เสาไม้เนื้อแข็ง เสาเหล็ก ทั้งนี้ควรได้รับคำแนะนำจากวิศวกร มีบางฟาร์มใช้เสาไฟฟ้า มีความสูงค่อนข้างมาก ความแข็งแรงใช้ได้ โดยการเพิ่มความถี่ของเสาให้มากขึ้น

ภาณุมาศ ปิยะภานุกุล (2545) ได้กล่าวถึง ชนิดโรงเรือน และลักษณะระบบโรงเรือนไว้ดังนี้

1. ชนิดของโรงเรือน

1.1 โรงเรือนผสมและอุ้มท้อง ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 บริเวณคือ ส่วนผสมและส่วนอุ้มท้อง ในโรงเรือนนี้ใช้เลี้ยงสุกรพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ เพื่อทำการผสมพันธุ์และเลี้ยงแม่พันธุ์ที่อุ้มท้องไปจนถึงช่วงก่อนคลอดประมาณ 2 สัปดาห์ ภายในโรงเรือนนี้ประกอบไปด้วย คอกพ่อพันธุ์ ซองแม่พันธุ์อุ้มท้องขังเดี่ยว หรือคอกขังรวม ซองแม่พันธุ์เตรียมทดแทนหรือคอกสุกรทดแทนขังรวม ซองแม่พันธุ์หย่านมและคอกผสมพันธุ์

1.2 โรงเรือนคลอด หมายถึงโรงเรือนที่ใช้สำหรับให้แม่สุกรคลอดลูกและเลี้ยงลูกไปจนถึงหย่านม ส่วนประกอบหลักของโรงเรือน ได้แก่ ส่วนเตรียมแม่พันธุ์ก่อนคลอด ซึ่งเป็นบริเวณสำหรับนำสุกรมาพักก่อนคลอด 1-2 สัปดาห์ เพื่อกำจัดพยาธิภายนอกและภายใน และทำความสะอาดตัวแม่สุกร และคอกคลอดเป็นบริเวณที่ใช้สำหรับให้แม่สุกรคลอดและเลี้ยงลูกไปจนถึงหย่านม

1.3 โรงเรือนอนุบาล หมายถึง โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงสุกรหย่านมจนไปถึง 7-8 สัปดาห์ ขึ้นอยู่กับระบบการผลิต

1.4 โรงเรือนสุกรรุ่น หมายถึง โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงสุกรต่อจากโรงเรือนอนุบาลไปจนถึงอายุ 15-16 สัปดาห์ ซึ่งสุกรจะมีน้ำหนักประมาณ 50-60 กิโลกรัม

1.5 โรงเรือนสุกรขุน หมายถึง โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงสุกรตั้งแต่อายุประมาณ 15-16 สัปดาห์ จนถึงขายหรือ ถ้าระบบไม่มีการแบ่งแยกโรงเรือน โรงเรือนนี้จึงเป็นโรงเรือนที่ใช้เลี้ยงสุกรที่ออกจากโรงเรือนอนุบาล คือ โรงเรือน สุกรรุ่น-ขุน เลี้ยงจนถึงขายสู่ตลาด

1.6 โรงเรือนทดสอบพันธุ์ สำหรับฟาร์มที่ขายสุกรพันธุ์ หรือผลิตสุกรพันธุ์ใช้เองในฟาร์ม ควรมีโรงเรือนทดสอบพันธุ์มีลักษณะเป็นคอกขังเดี่ยว เพื่อความสะดวกในการบันทึกสมรรถภาพการผลิต นอกจากนี้ยังช่วยให้แผนการปรับปรุงพันธุ์ในฟาร์มทำได้ดียิ่งขึ้น

1.7 โรงเรือนเตรียมขายสุกรพันธุ์ หมายถึง โรงเรือนที่ใช้สำหรับตรวจสอบคุณภาพสุดท้ายของสุกรพันธุ์ ก่อนนำออกจำหน่าย โดยมีส่วนประกอบหลักคือ คอกขังเดี่ยวสำหรับพ่อพันธุ์ คอกแม่พันธุ์ขังเดี่ยว

1.8 โรงเรือนเตรียมขายสุกรเนื้อ หมายถึง โรงเรือนที่มีไว้สำหรับเตรียมสุกรเนื้อ หรือสุกรขุน เพื่อบริการจำหน่ายให้แก่ลูกค้าได้ตลอดเวลา นอกจากนี้การแยกโรงเรือนขายออกมาไว้ต่างหากให้อยู่ ห่างจากบริเวณการเลี้ยง เพื่อเป็นการป้องกัน โรคเข้าฟาร์มที่อาจมาจากรถของลูกค้าที่มาซื้อ โดยหลักการคือ รถลูกค้าต้องไม่เข้ามาในเขตฟาร์ม

1.9 โรงเรือนกักกันโรค หมายถึง โรงเรือนใช้กักกันสุกรพ่อแม่พันธุ์ ทั้งที่มาจากฟาร์มอื่นและที่คัดขึ้นมาทดแทนเอง ซึ่งอาจจะแบ่งขอบเขตกันให้ชัดเจนในโรงเรือนก่อนที่จะนำเข้ามาทดแทนในฟาร์ม โดยทั่วไปมักกักสุกรไว้ประมาณ 1 เดือน ก่อนนำเข้าฝูง

2. ลักษณะระบบโรงเรือน

2.1 โรงเรือนระบบเปิด หมายถึง โรงเรือนที่ควบคุมสภาวะแวดล้อมตามธรรมชาติ และอุณหภูมิจะแปรไปตามสภาพของอากาศรอบโรงเรือน

2.2 โรงเรือนระบบปิด หมายถึง โรงเรือนที่สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของสุกร ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ และแสงสว่าง สามารถป้องกันพาหะนำโรคได้ โรงเรือนปิด เช่น โรงเรือนอีแวป (Evaporative System) เป็นต้น ราคาลงทุนครั้งแรกค่อนข้างแพง แต่สุกรจะอยู่สุขสบายและโตเร็ว

การสุขาภิบาลฟาร์มสุกร

ภานุมาศ ปิยะภานุกุล (2551) ได้กล่าวถึง การสุขาภิบาล เป็นการสร้างการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในฟาร์ม เพื่อให้มีผลดีต่อสุขภาพสัตว์และการจัดการฟาร์มผลิต มีองค์ประกอบดังนี้

1. มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคก่อนเข้าฟาร์มและทุกโรงเรือน
2. ในแต่ละโรงเรือนมีอุปกรณ์เฉพาะ ไม่ใช้ปะปนกัน เช่น ไม้กวาด รถเข็น
3. ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟาร์ม หากมีความจำเป็นให้อาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้า ใส่หมวก เปลี่ยนรองเท้า และจุ่มรองเท้าในอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคก่อนเข้าฟาร์ม
4. ฉีดน้ำล้างทำความสะอาดคอกสุกรวันละ 1 ครั้ง พร้อมน้ำยาฆ่าเชื้อโรคตามคอกสุกรโรงเรือน และทางเดินภายในฟาร์ม สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
5. สุกรที่นำเข้าฟาร์มควรกักโรคไว้ในสถานที่กักโรคนาน 2-3 สัปดาห์
6. เมื่อสุกรมีอาการป่วยควรแยกเลี้ยงไว้ในคอกสัตว์ป่วยทันที
7. ควรทำบ่อเก็บมูลสุกร เพื่อป้องกันกลิ่นและของเสียจากมูลสุกรไปรบกวนเพื่อนบ้าน

ของเสียจากฟาร์มสุกร

ภานุมาศ ปิยะภานุกุล (2551) ได้กล่าวว่า เมื่อมีการจัดการผลิตเพื่อให้สัตว์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สิ่งหนึ่งที่ต้องเตรียมไว้ในแผนการผลิตด้วยก็คือการจัดการของเสีย เพื่อให้ของเสียที่หากปล่อยทิ้งไว้จะก่อให้เกิดมลพิษกับฟาร์มและบริเวณข้างเคียง อีกทั้งยังผิดกฎหมาย

เกี่ยวกับการสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อมได้ การจัดการของเสียเป็นการจัดการของเสียเป็นขบวนการ ที่ของเสียถูกแปรสภาพจากสิ่งที่เกิดมลพิษ กลายเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ ลดความเป็นพิษลง

วันดี ทาตระกูล (2545) ได้กล่าวว่า ของเสียจากฟาร์มสุกรแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักคือ ส่วนที่เป็นของแข็ง ได้แก่มูลสุกรและเศษอาหารที่ตกค้างในคอก และของเสียที่เป็นของแข็งอื่นๆ เช่น เข็มฉีดยา ถุงใส่อาหาร ซากสุกรที่ตาย เป็นต้น ส่วนที่เป็นของเหลว ได้แก่ น้ำเสียอันเกิดจากการล้างคอก และการทำความสะอาดทั่วไปด้วยน้ำ และปัสสาวะสุกร กลายเป็นน้ำทิ้งและน้ำเสีย ซึ่งมลพิษอันเกิดจากการเลี้ยงสุกร ส่วนใหญ่จะเกิดจากมูลและของเสียส่วนที่เป็นของเหลว ความรุนแรงนั้นไม่เพียงแต่กลิ่นเหม็นอันเกิดจากการหมักหมมของมูลสุกรเท่านั้น ของเสียเหล่านี้ยังเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค แมลงวัน ยุง ซึ่งเป็นอันตรายต่อคนและสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม และน้ำเสียจากคอกสุกรไม่ว่าจะเป็นน้ำจากปัสสาวะสุกรหรือน้ำล้างคอกก็ตาม นอกจากจะมีกลิ่นเหม็นแล้ว ยังทำลายสภาพแวดล้อมอย่างมากจนเห็นได้ชัดจากสัตว์ที่อยู่ในคอก หลง หนอง บึงที่น้ำเสียจากคอกสุกรไหลลงเป็นประจำก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกันและแก้ไขดังกล่าว

ในปัจจุบันการเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรจำนวนมาก และมีการขยายการเลี้ยงสุกรเป็นฟาร์มขนาดใหญ่มากขึ้น ปัญหาเกี่ยวกับการหมักหมมของมูลสุกรจึงมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้นจึงควรมีการจัดการมูลสุกรในฟาร์มให้เหมาะสมไม่ให้เกิดปัญหาทั้งในฟาร์มและสภาพแวดล้อมรอบๆ ฟาร์ม โดยการจัดการมูลสุกรอย่างถูกวิธีและถูกหลักสุขาภิบาล หรืออาจจะนำมูลสุกรไปใช้ประโยชน์ต่อไปก็ได้

วิธีการป้องกันกำจัดกลิ่น และของเสียจากฟาร์มสุกร และผลผลิตที่ได้จากการกำจัดของเสีย

กรมควบคุมมลพิษ (2542) ได้กล่าวว่า เนื่องจากปัญหาภาวะกลิ่นมูลสุกรจากฟาร์มสุกรไปรบกวนชาวบ้านใกล้เคียงให้รำคาญ ตลอดจนการระบายน้ำเสียจากฟาร์มสุกรลงสู่แม่น้ำ ดังนั้นผู้เลี้ยงสุกรควรจะต้องคำนึงถึงการป้องกันกำจัดกลิ่น และการเก็บของเสียจากฟาร์มสุกร ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการจัดการ ดังนี้

1. บ่อแก๊สชีวภาพ ฟาร์มเลี้ยงสุกรขนาดใหญ่เลี้ยงสุกรหนึ่งพันตัวขึ้นไป ควรสร้างบ่อแก๊สชีวภาพ เพื่อเก็บแยกมูลสุกรไปลานตากมูลสุกรบรรจุจำหน่าย และนำพลังงานจากบ่อ ซึ่งอยู่ในรูปของแก๊สเปลี่ยนเป็นเป็นพลังงานไฟฟ้า ไปใช้ประโยชน์ในการทำงานในฟาร์มสุกร หรือนำแก๊สที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาหารและกกลูกสุกร เป็นต้น

2. บ่อบำบัดน้ำเสีย การทำฟาร์มสุกรควรมีการจัดทำบ่อบำบัดน้ำเสียโดยเฉพาะฟาร์มสุกรที่เลี้ยงสุกรใกล้กับแม่น้ำ น้ำทิ้งที่ระบายออกจากฟาร์มควรมีแหล่งระบายที่แน่นอน และดำเนินการกำจัดน้ำทิ้งด้วยวิธีที่เหมาะสม สำหรับระบบกำจัดน้ำเสียที่บ่อบำบัดน้ำเสียประกอบไปด้วยบ่อตกตะกอน บ่อหมักและบ่อฝิ่ง น้ำล้างคอกสุกรที่ผ่านการบำบัดแล้ว จะลดความสกปรกและลดกลิ่นเน่าเหม็นของมูลสุกร

3. บ่อเกรอะ ในฟาร์มสุกรของเกษตรกรรายย่อยที่ไม่สามารถสร้างบ่อก๊าซชีวภาพหรือบ่อบำบัดน้ำเสีย ควรสร้างบ่อเกรอะไว้เก็บมูลสุกร ขนาดของบ่อ เกรอะขึ้นอยู่กับจำนวนสุกรที่เลี้ยง ลักษณะของบ่อเกรอะก็เหมือนกันส้วมซึมที่ใช้ตามบ้านคน ประกอบด้วย 2 บ่อ บ่อแรกจะเป็นบ่อตกตะกอน ของแข็งจะตก ตะกอนลงที่บ่อแรก ส่วนที่เป็นของเหลวจะไหลต่อไปยังบ่อที่สอง และของเหลวจากบ่อที่สองจะซึมลงไปดินหรือต่อท่อระบายสู่ข้างนอกต่อไป ของเหลวที่ระบายออกไปก็จะได้รับการบำบัดบ้างแล้ว

4. การใช้สารจุลินทรีย์ เช่น สารอี.เอ็ม (Effective Microorganisms) ราคาคงตาม โรงเรือนตามกองมูลสุกร หรือราดตามบ่อน้ำเสียที่รองรับมูลสุกร สารอี.เอ็ม จะช่วยในการลดกลิ่นในฟาร์มสุกร สารอี เอ็ม คือกลุ่มจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ โดยวิธีการนำเอา อี เอ็มมาใช้ในฟาร์มสุกร โดยการผสมในน้ำล้างคอกสุกร การใส่ลงไปบ่อพักมูลสุกรหรือบ่อพักน้ำเสียหรือการผสมในน้ำดื่มของสุกร ซึ่งการผสมในน้ำดื่มและน้ำล้างคอกสุกร สามารถลดกลิ่นเหม็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้มูลสุกรที่ได้ยังมีโปรตีนและกรดอะมิโนที่จำเป็นอย่างสูง สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการผสมในอาหารสัตว์ได้อีกต่อไป

ผลผลิตที่ได้จากการจัดการของเสีย

1. ก๊าซชีวภาพที่สามารถใช้ในครัวเรือนได้ตามปกติ ให้ความร้อนเหมือนก๊าซแอลพีจี เป็น การประหยัดค่าพลังงานที่นับวันจะสูงขึ้น
2. มูลสัตว์ บรรจุอาหารสัตว์ที่ใช้แล้ว จำหน่ายถูกละ 15-25 บาท หรืออาจเพิ่มมูลค่าด้วยการอัดเม็ด จำหน่ายแก่ตลาดไม้ดอกไม้ประดับ

การเลี้ยงสุกรในจังหวัดนครปฐม

ที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขต

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดเล็กๆ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ด้วยระยะทางประมาณ 56 กิโลเมตร เป็นเมืองแห่งปฐนียสถานเก่าแก่ที่สำคัญคือ “พระปฐมเจดีย์” ซึ่งนับเป็นร่องรอยแห่งแรกของการเผยแพร่อารยธรรมพุทธศาสนา เข้ามาในประเทศไทย

อาณาเขตและการปกครอง จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ประมาณ 2,168.327 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,204 ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอพุทธมณฑล อำเภอสามพราน อำเภอนครชัยศรี อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน และอำเภอดอนตูม

มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่างๆ ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดสมุทรสาคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพฯ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดราชบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครปฐมเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีภูเขา มีที่ดอนเฉพาะทางตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองและอำเภอกำแพงแสนเท่านั้น ส่วนที่ราบลุ่มบริเวณลุ่มน้ำท่าจีน (แม่น้ำนครชัยศรี) ได้แก่ ท้องที่อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน และอำเภอบางเลน เป็นที่อุดมสมบูรณ์ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำสวน ทำไร่ และสวนผลไม้ โดยเฉพาะการปลูกส้มโอ ซึ่งนำชื่อเสียงมาสู่จังหวัดนครปฐมจนได้ชื่อว่าเป็นเมืองส้มโอหวาน ส่วนที่ราบลุ่มบริเวณลุ่มน้ำท่าจีน (แม่น้ำนครชัยศรี) ได้แก่ ท้องที่อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน และอำเภอบางเลน เป็นที่อุดมสมบูรณ์ มีการประกอบการเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์

การทำกรเกษตรและปศุสัตว์

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครปฐมถูกใช้เพื่อการเกษตรกรรมทั้งด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง ประมาณร้อยละ 62.56 ของพื้นที่ทั้งหมด หรือประมาณ 847,920 ไร่ สภาพการเกษตรโดยทั่วไปเกษตรกรจำแนกพื้นที่ทำการเกษตรตามภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างลงตัว พื้นที่ดอนปลูกพืชไร่ เลี้ยงสัตว์ พื้นที่ราบลุ่มปลูกข้าว พืชผัก ไม้ผล เลี้ยงปลา ประกอบกับมีระบบชลประทานที่ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 76 ของพื้นที่ทั้งหมด มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ และคลองแผ่กระจายไปทั่วพื้นที่ ประชากรเกษตรกระจายในทุกพื้นที่ (ยกเว้นเขตเทศบาล) โดยมีประชากรเกษตรประมาณ 4.2 คน ต่อครัวเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ มีประสบการณ์ และเป็นเกษตรกรหัวก้าวหน้า ด้วยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จึงทำให้จังหวัดนครปฐมมีศักยภาพในการเกษตรกรรม สำหรับการผลิตทางการเกษตร เกษตรกรคำนึงถึงการผลิตที่ปลอดภัยจากสารเคมี ไม่ว่าจะเป็นสาขาพืช สาขาปศุสัตว์ และสาขาประมง โดยนำเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ในการเกษตรเพื่อให้ผลิตผลมีปริมาณและคุณภาพ ผลผลิตการเกษตรใช้เพื่อการบริโภคภายในจังหวัด และส่งไปจำหน่ายยังกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง บางส่วนส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยในปี 2544 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรกรรมมีมูลค่าประมาณ 7,136 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2543 คิดเป็นร้อยละ 7.1 ซึ่งทำรายได้ให้กับจังหวัดในลำดับที่ 3 รองจากสาขาการบริการและสาขาอุตสาหกรรม ตามลำดับ

1. สาขาพืช

สภาพการเพาะปลูกโดยทั่วไปจะสอดคล้องตามลักษณะและศักยภาพของดิน ส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว พืชที่ปลูกได้แก่ ข้าว รองลงมาเป็นไม้ผล พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ การปลูกข้าวเกษตรกรทำนาปีและนาปรังกระจายทุกอำเภอโดยในปี 2546 พื้นที่ปลูกข้าวนาปี 377,957 ไร่ และข้าวนาปรัง 404,162 ไร่ พันธุ์ข้าวที่ใช้ กข.35 สุพรรณบุรี 1 ปทุมธานี 1 ชัยนาท 1 ผลผลิตเฉลี่ย 851 กก. ต่อไร่ ผลผลิตมีโรงสีหรือพ่อค้ามารับซื้อถึงแปลงเกษตรกร ไม้ผลปลูกกันหลายชนิดและกระจายทุกอำเภอ เกษตรกรที่ปลูกไม้ผลมีความชำนาญและประสบการณ์สามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนาผลผลิตให้ออกนอกฤดูและพัฒนาพันธุ์เพื่อการจำหน่าย ไม้ผลมีพื้นที่ปลูกประมาณ 108,268 ไร่ ไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ส้มโอ ฝรั่ง ชมพู่ มะม่วง และมะพร้าว น้ำหอม โดยเฉพาะส้มโอและมะพร้าว น้ำหอมเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดมีตลาดจำหน่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สำหรับพืชไร่นิยมปลูกและทำรายได้คือ อ้อยโรงงานจะปลูกกันมากที่สุดที่อำเภอเมือง อำเภอกำแพงแสน และอำเภอดอนตูม โดยในปี 2546 มีพื้นที่ปลูกประมาณ 67,808 ไร่

ผลผลิตเฉลี่ย 10 ต้นต่อไร่ พืชผักเกษตรกรปลูกกันเกือบทุกชนิดกระจายทุกอำเภอมีพื้นที่ปลูกประมาณ 57,946 ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ 104,295 ตัน กระบวนการผลิตให้ความสำคัญกับพืชผักปลอดสารพิษมากขึ้น โดยมีการรวมกลุ่มผลิตตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ผลผลิตมีบริษัทมารับซื้อถึงแปลงเกษตรกร อาทิ ผักบุ้ง หน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพดฝักอ่อน พริก กระเจี๊ยบเขียว ในด้านไม้ดอกไม้ประดับถึงแม้จะมีพื้นที่ปลูกน้อยประมาณ 12,892 ไร่ เมื่อเทียบกับพืชอื่นๆ แต่ก็สามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัด ไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญได้แก่ กล้วยไม้ มะลิ กุหลาบ รัก โดยเฉพาะกล้วยไม้เกษตรกรให้ความสำคัญการผลิตตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมเช่นเดียวกับพืชผัก มีพื้นที่ปลูกประมาณ 6,125 ไร่ ผลผลิตประมาณ 52,252 ตัน กล้วยไม้มีตลาดจำหน่ายทั้งภายในและต่างประเทศ

2. สาขาด้านปศุสัตว์

ด้วยศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรมสาขापศุสัตว์เป็นสาขาที่เกษตรกรให้ความสนใจ เกษตรกรจังหวัดนครปฐมเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด เช่น สุกร โคนม โคนเนื้อ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ด กระจายอยู่ในทุกอำเภอ เกษตรกรใช้เทคโนโลยีพัฒนาการเลี้ยงทำให้ผลผลิตต่อหน่วยและปริมาณผลผลิตสูง ในการเลี้ยงยังขาดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดมลภาวะทางน้ำและอากาศ สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดได้แก่ สุกร และ โคนม สุกรเลี้ยงกันมากในเขตอำเภอเมืองและอำเภอสามพราน ส่วนอำเภออื่น ๆ มีเลี้ยงบ้างแต่ไม่มากนัก การเลี้ยงสุกรของจังหวัดนครปฐมค่อนข้างอึดตัว เนื่องจากถูกจำกัดด้วยพื้นที่เลี้ยงและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะมาตรฐานของฟาร์มซึ่งเป็นปัญหากับเกษตรกรรายย่อยที่ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากขาดเงินทุน ในด้านโคนมเลี้ยงกันทุกอำเภอ เลี้ยงกันมากที่อำเภอเมือง อำเภอกำแพงแสน มีจำนวน 15,552 ตัว การจำหน่ายน้ำนมดิบมีแหล่งรับซื้อทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัด อาทิ สหกรณ์โคนมหนองโพ และศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบเอกชน

3. สาขาประมง

ด้วยสภาพโดยทั่วไปของจังหวัดที่มีความสมบูรณ์ทั้งดินและน้ำเหมาะแก่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างยิ่ง จึงทำให้มีการกระจายการเลี้ยงในทุกอำเภอ เกษตรกรมีความรู้และนำเทคนิคใหม่ๆ มาปรับใช้อยู่ในฟาร์มตลอดเวลา การเลี้ยงมีทั้งปลากินพืช ปลากินเนื้อ และกุ้งก้ามกราม โดยเฉพาะกุ้งก้ามกรามมีการเลี้ยงกันมากเนื่องจากราคาเป็นแรงจูงใจจึงทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่เลี้ยงกันอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรให้ความสำคัญต่อการเลี้ยงตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม พื้นที่เลี้ยงกุ้งก้ามกราม

กระจายในทุกอำเภอ ยกเว้น อำเภอพุทธมณฑล พื้นที่เลี้ยงกันมากได้แก่ อำเภอกำแพงแสน บางเลน เมือง ดอนตูม และอำเภอสามพราน โดยในปี 2546 มีพื้นที่เลี้ยงประมาณ 29,158 ไร่ ผลผลิต 20,411 ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 3,265 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่เลี้ยงกับปี 2545 มีพื้นที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 47.9 หรือประมาณ 13,982 ไร่ นอกจากนี้สัตว์น้ำเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งที่เกษตรกรเริ่มเลี้ยงกันมากและทำรายได้ให้กับจังหวัด คือ กุ้งขาว มีพื้นที่เพาะเลี้ยงประมาณ 7,862 ไร่ ผลผลิต 23,587 ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 2,830 ล้านบาท (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครปฐม, 2550)

อำเภอเมืองนครปฐม

พื้นที่ 417.44 ตารางกิโลเมตร ประชากร 270,498 คน (พ.ศ. 2551)

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอเมืองนครปฐมตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอกำแพงแสน, อำเภอดอนตูม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอสามพราน, อำเภอบางแพ (ราชบุรี)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอนครชัยศรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอโพธาราม, อำเภอบ้านโป่ง (ราชบุรี)

อำเภอเมืองนครปฐม แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 25 ตำบล

1. พระปฐมเจดีย์	2. บางแพ
3. พระประโทน	4. ชรรณศาลา
5. ดากุ้ง	6. มาบแค
7. สนามจันทร์	8. ดอนยายหอม
9. ถนนขาด	10. บ่อพลับ
11. นครปฐม	12. วังตะกู่
13. หนองปากโลง	14. สามควายเผือก
15. ทุ่งน้อย	16. หนองดินแดง

17. วังเย็น	18. โพรงมะเดื่อ
19. ลำพญา	20. สระกะเทียม
21. สวนป่า	22. ห้วยจระเข้
23. ทัพหลวง	24. หนองงูเหลือม
25. บ้านยาง	

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระพีพร แพงไพรี (2545) ได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรและสมรรถภาพการสืบพันธุ์ของแม่สุกรลูกผสมสองสายเลือดในจังหวัดราชบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพพื้นฐานของผู้เลี้ยงสุกร สภาพการเลี้ยงสุกร ปัญหาการเลี้ยงสุกร 2. สมรรถภาพการสืบพันธุ์ของสุกรลูกผสมสองสายเลือดในฟาร์มขนาดย่อมและฟาร์มขนาดใหญ่ในจังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 94 ราย ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยเครื่องมือไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS กำหนดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าไคสแคว์ จากความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่ระดับ ความสำคัญ 0.05 และนำข้อมูลด้านสุกรสองสายเลือดจากฟาร์มขนาดย่อมและขนาดใหญ่ มาเปรียบเทียบหาสมรรถภาพการสืบพันธุ์ โดยใช้ค่า t-test ผลการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดราชบุรีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยในฟาร์มขนาดย่อม 44 ปีในฟาร์มขนาดใหญ่ 47 ปี การศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น และไม่มีอาชีพรอง และมีการจ้างแรงงานระหว่าง 1 – 5 คน

สภาพการเลี้ยงสุกรในจังหวัดราชบุรี การผสมพันธุ์สุกรในฟาร์มขนาดย่อมใช้วิธีการผสมเทียม และขนาดใหญ่ใช้วิธีผสมเทียมร้อยละ 87.84 , 71.43 และ 37.84 มีการสร้างสุกรทดแทนพันธุ์จากภายในฟาร์มของตน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรือนระบบเปิด ในฟาร์มขนาดย่อมมีการซื้ออาหารเพื่อเลี้ยงสุกร ฟาร์มขนาดใหญ่มีการผสมอาหารเพื่อเลี้ยงสุกรในฟาร์มของตนเอง ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ ปัญหาด้านราคาลูกสุกรที่มีแปรปรวนสูง

เดือนจิต เหมพงศ์พันธุ์ (2536) ได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. สภาพทั่วไปของการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด 2. ศึกษาต้นทุน และผลได้ของผู้เลี้ยงโคนม 3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโคนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นตัวแทนสมาชิก เมื่อ พ.ศ. 2535 จำนวน 80 ราย ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 2 ประเภท 1. ข้อมูลปฐมภูมิ(Primary data)

ได้มาจากการสัมภาษณ์สมาชิก 2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้จากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เลี้ยงโคนมพันธุ์โฮลสไตน์ ฟรีเซียน ระยะเวลาที่สมาชิกเริ่มต้นเลี้ยงส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-3 ปี ขนาดของฟาร์มโคนมส่วนใหญ่มีจำนวนโคนม 1-10 ตัว สมาชิกส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในครอบครัว การผสมพันธุ์โคนมสมาชิกทั้งหมด ใช้วิธีการผสมเทียมที่ได้รับความร่วมมือจากสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด สำหรับการให้อาหารโคนม สมาชิกจะให้ทั้งอาหารข้นและอาหารหยาบ อาหารหยาบจะเป็นหญ้าสด สมาชิกไม่มีปัญหาน้ำนม มีน้ำนมดิบเหลือจำหน่าย สมาชิกทั้งหมดจำหน่ายให้กับสหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด รายได้จากการเลี้ยงโคนม ใน พ.ศ. 2535 สมาชิกขายน้ำนมดิบ ประมาณกิโลกรัมละ 7.25 บาท ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการเลี้ยงโคนม คือ การผสมติดยาก และหญ้าสดไม่พอเพียง

ธรา มุลมงคล (2546) ได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงโคนมในเขตตำบลป่าแดง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีและตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง 1. สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม 2. สภาพการเลี้ยงโคนมและข้อเสนอแนะของผู้เลี้ยงโคนม โดยใช้คำร้อยละมัชฌิมเลขคณิตและทำการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน 1. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเลี้ยงโคนมของผู้เลี้ยงโคนม 3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เลี้ยงโคนม ผลการศึกษาพบว่า ผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุของผู้เลี้ยงโคนมอยู่ในช่วง 31-40 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่พบว่าจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยเท่ากับ 4 คน อาชีพที่นอกเหนือจากการเลี้ยงโคนมที่พบมากที่สุดคือ อาชีพทำไร่เกษตรส่วนใหญ่จะปลูกพืช ผัก เช่น มะนาว ถั่วฝักยาว พริก และรายได้จากการเลี้ยงโคนมส่วนใหญ่พบว่ามีรายได้ในช่วง 110,000 – 200,000 ต่อปี พันธุ์โคนมที่เกษตรกรเลี้ยงส่วนใหญ่ คือ พันธุ์โฮลสไตน์ (ขาว – ดำ) จำนวนโคนมที่เลี้ยงอยู่ในช่วง 11-20 ตัว เฉลี่ยเท่ากับ 12.25 ตัว วิธีการเลี้ยงแบบปล่อย ชนิดของอาหาร อาหารหยาบใช้หญ้าเป็นอาหาร ส่วนอาหารข้นเกษตรกรใช้อาหารสำเร็จรูปในการเลี้ยงโคนม ปริมาณอาหารที่ให้กินเกษตรกรให้อย่างจำกัดและแหล่งรับซื้อน้ำนมดิบมีแห่งเดียวคือ สหกรณ์โคนมไทย-เดนมาร์ก ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่คือ ปัญหาต้นทุนการผลิตและเงินต้นทุน ส่วนข้อเสนอแนะของผู้เลี้ยงโคนมคือ ควรมีนักวิชาการให้ความรู้ มีการส่งเสริมด้านการตลาด และเงินทุน

วัชรินทร์ ชนมมณฑา (2527) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการเลี้ยงเป็ดไข่ ปัญหาและความต้องการบางประการของเกษตรกรในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา 2. สภาพการเลี้ยงเป็ดไข่ ปัญหาและข้อเสนอแนะและความต้องการบางประการ กลุ่ม

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ที่มีจำนวนเป็ดไข่ตั้งแต่ 100 ตัวขึ้นไปในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา รวมประชากรทั้งสิ้น 117 ราย การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าร้อยละและค่ามัธยฐานเลขคณิต ผลการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุเฉลี่ย 44.36 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 เป็นส่วนใหญ่ สมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ และนับถือศาสนาพุทธทั้งหมด สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 6.87 คน อาชีพหลักคือการเลี้ยงเป็ดไข่ จำนวนแรงงานเฉลี่ย 3.68 คน และแรงงานส่วนใหญ่มาจากสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อปีของเกษตรกรเฉลี่ยครอบครัวละ 38,940 บาท จำนวนเป็ดไข่ที่ประชากรเลี้ยงเฉลี่ยครอบครัวละ 3,750 ตัว ส่วนใหญ่เลี้ยงพันธุ์ลูกผสมกาก็แคมเบลล์กับพันธุ์พื้นเมือง ปริมาณการผลิตไข่เฉลี่ยได้ 1,841 ฟองต่อวัน ประชากรส่วนมากเลี้ยงเป็ดไข่โดยใช้อาหารผสมคลุกปลาและหัวานหอยสดให้กิน อาหารผสมที่ใช้เลี้ยงเป็ดไข่ที่เป็นวัตถุดิบทั้งหมดได้มาโดยการซื้อร้อยละ 96.58 ซึ่งหาได้โดยไม่ยากนักแต่ก็มีราคาแพง วัตถุดิบที่ใช้มากที่สุดคือ รำหยาบ โรคที่เป็ดไข่เป็นมากที่สุดคือ โรคเพ็ล็ค ซึ่งพบจำนวนร้อยละ 72.65 ปัญหาการเลี้ยง คือ อาหารที่ใช้เลี้ยงมีราคาแพง มีโรคระบาดบ่อยๆ ทำให้มีปริมาณการตายของเป็ดมาก และราคาไข่เป็ดที่จำหน่ายมีราคาต่ำ ข้อเสนอแนะพบว่า ควรจัดให้เกษตรกรมีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมเลี้ยงดูเป็ดไข่ที่ถูกต้อง และควรมีเอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงเป็ดไข่แจกจ่ายให้เกษตรกรบ้าง ควรจะมีการประกันราคาอาหารสัตว์ และราคาไข่เป็ด

ทรงศักดิ์ เทพหนู (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรตำบลท่าเรืออำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ 1) เพื่อศึกษาพื้นฐานส่วนบุคคล พื้นฐานทางเศรษฐกิจ การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร และสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ สภาพการเลี้ยงโคเนื้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อจำนวน 259 คน ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติไคสแควร์ (Chi-square) ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุมากกว่า 45 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 4-5 คน อาชีพหลักทำการเกษตร อาชีพรอง รับจ้างและค้าขาย และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อเฉลี่ย 13.57 ปี มีรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อเฉลี่ย 41,142.86 บาท/ปี รายจ่ายในการเลี้ยงโคเนื้อเฉลี่ย 7,119 บาท/ปี มีจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อเพียง 1 คน เปิดรับสื่อบุคคล จากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัด สื่อมวลชน จาก วิทยุ/โทรทัศน์ และ สื่อกิจกรรม จากการอบรม เกษตรกรส่วนใหญ่ เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง ใช้วิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อแบบจูงผสม ส่วนใหญ่ไม่ปลูกพืชอาหารสัตว์ โรงเรือนโคเนื้อเป็นโรงเรือนไม้ ขนาดโดยเฉลี่ย 30.85 ตารางเมตร โคเนื้อของเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยเกิดโรค 2) ผลการทดสอบ

สมมติฐานพบว่า พื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุของเกษตรกร ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ มีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ และ รายจ่าย จากการเลี้ยงโคเนื้อ จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง และ จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อ มีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ 3) ปัญหาที่พบ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่ เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง ขาดความรู้ในด้านการผสมพันธุ์ อาหารชั้นมีราคาสูงหญ้ามีไม่เพียงพอในการเลี้ยง วัสดุที่ใช้ก่อสร้างโรงเรือนมีราคาแพงเกษตรกร ขาดความรู้ในเรื่องการควบคุมและป้องกันโรค

สมนึก แก้วเกาะสะบ้า (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ก๊าซชีวภาพของผู้เลี้ยงสุกร ในจังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เลี้ยงสุกรกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ก๊าซชีวภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดลำพูน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ก๊าซชีวภาพประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่เลี้ยงสุกร จำนวน 80 ราย ซึ่งทั้งหมดเป็นเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรและทำบ่อก๊าซชีวภาพในจังหวัดลำพูน การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ค่าไคสแควร์ ผลจากการวิจัย พบว่าผู้เลี้ยงสุกร ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 48.94 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ทำฟาร์มเฉลี่ย 12.55 ปี มีสมาชิกในครัวเรือน โดยเฉลี่ย 4.55 คน การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นของตนเอง มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.08 คน และจ้างแรงงานเฉลี่ย 0.85 คน มีขนาดพื้นที่ฟาร์มเฉลี่ย 4.63 ไร่ต่อครัวเรือน เลี้ยงสุกรเฉลี่ย 459.65 ตัวต่อครัวเรือน มีรายได้จากการเกษตร (ไม่รวมรายได้สุกร) เฉลี่ย 14,920.00 บาทต่อปี มีรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 22,960.00 บาทต่อปี และมีรายได้จากการเลี้ยงสุกรเฉลี่ย 183,825.00 บาทต่อปี มีขนาดบ่อก๊าซชีวภาพโดยเฉลี่ย 46.10 ลูกบาศก์เมตร และใช้ต้นทุนในการก่อสร้างโดยเฉลี่ย 61,800.00 บาทต่อบ่อ ส่วนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ก๊าซชีวภาพที่ผู้เลี้ยงสุกรได้รับมากที่สุดคือจาก เพื่อนบ้าน และส่วนใหญ่ผู้เลี้ยงสุกรเคยไปศึกษาดูงานการทำบ่อก๊าซชีวภาพนอกสถานที่ ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้ก๊าซชีวภาพของผู้เลี้ยงสุกรด้านการนำก๊าซไปใช้ประโยชน์ ต้นทุนในการก่อสร้างบ่อก๊าซชีวภาพ แหล่งข้อมูลข่าวสารการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้ก๊าซชีวภาพของเกษตรกรด้านสิ่งแวดล้อมและจำนวนสุกรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้ก๊าซชีวภาพของเกษตรกรด้านการนำกากมูลสุกรไปใช้ ปัญหาอุปสรรค ที่พบมากที่สุดของผู้เลี้ยงสุกร คือ ปัญหาที่เกิดจากการใช้ก๊าซชีวภาพเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การรั่วระเหยของก๊าซ การเสื่อมคุณภาพของอุปกรณ์และชิ้นส่วนการเปิดปิดวาล์วก๊าซและ

การเกิดคราบเขม่าของก๊าซบริเวณก้นภาชนะที่ใช้หุงต้ม ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรต้องการให้ทางภาครัฐเข้ามาดูแลและรับผิดชอบกับโครงการที่จัดทำร่วมกัน ความต้องการความรู้และเทคโนโลยีใหม่เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับก๊าซชีวภาพ โดยนำวัสดุหรือวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้และการจัดสรรงบประมาณให้ผู้เลี้ยงสุกร

เรือนขวัญ จันทร์เทียนบุญ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการใช้มาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงเกษตรกรรายย่อย ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้มาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรรายย่อย และปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงเกษตรกรรายย่อยในการใช้มาตรฐานฟาร์ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรรายย่อย ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 122 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมคือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 54.56 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีรายได้เฉลี่ยภายในครัวเรือน 58,524 บาทต่อปี เกษตรกรได้รับข่าวสารจากเพื่อนเกษตรกรมากที่สุด ในด้านการใช้มาตรฐานฟาร์ม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยพบว่า เกษตรกรมีการใช้มาตรฐานฟาร์มในระดับน้อย ประเด็นที่เกษตรกรปฏิบัติตามน้อยที่สุด คือ ระบบการบันทึกข้อมูล ปลายประเด็นที่เกษตรกรปฏิบัติตามมาตรฐานฟาร์มมากที่สุด คือ ทำเลที่ตั้งฟาร์ม การศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้มาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรรายย่อย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ระดับการศึกษา ภาระหนี้สิน การศึกษาดูงาน/การฝึกอบรมเกี่ยวกับสุกร ข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้คำแนะนำช่วยเหลือเขียนเขียนเกษตรกร ถ่ายทอดความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้มาตรฐานฟาร์ม และให้ความช่วยเหลือในเรื่องของแหล่งเงินทุน

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการตรวจเอกสารพบว่า ตัวแปรที่สามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานส่วนบุคคลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร เทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ได้แก่ อาหารและการให้อาหาร โรงเรือนสุกร โรคสุกร การสุขาภิบาลฟาร์ม การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อกิจกรรม และสภาพการเลี้ยงสุกร เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางในการส่งเสริมถ่ายทอดเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรให้แก่เกษตรกรและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม

สมมติฐานการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เกษตรกรที่มีพื้นฐานส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน แยกเป็นสมมติฐานย่อย คือ

สมมติฐานที่ 1.1 เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.2 เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.3 เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 เกษตรกรที่มีเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน แยกเป็นสมมติฐานย่อย คือ

สมมติฐานที่ 2.1 เกษตรกรที่มีการให้อาหารสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.2 เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้งโรงเรือนสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.3 เกษตรกรที่มีการรักษาสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.4 เกษตรกรที่มีการจัดการมูลสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน แยกเป็นสมมติฐานย่อย คือ

สมมติฐานที่ 3.1 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อบุคคลแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3.2 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3.3 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อกิจกรรมแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) ประกอบด้วย

1.1 พื้นฐานส่วนบุคคล

1.1.1 อายุ

1.1.2 ระดับการศึกษา

1.1.3 ประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร

1.2 เทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร

1.2.1 อาหารและการให้อาหาร

1.2.2 โรงเรือนสุกร

1.2.3 โรคสุกร

1.2.4 การสุขาภิบาลฟาร์ม

1.3 การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร

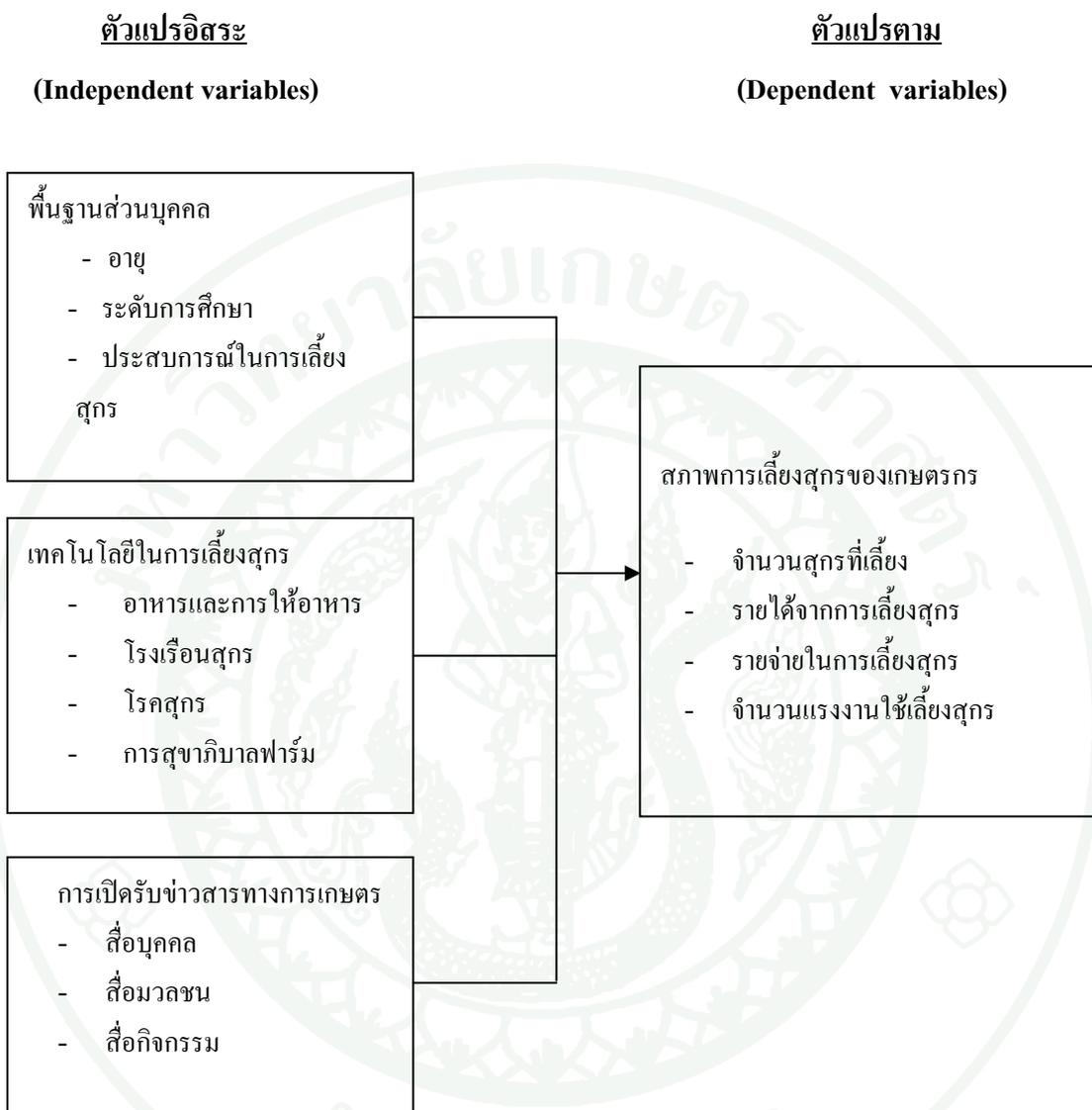
1.3.1 สื่อบุคคล

1.3.2 สื่อมวลชน

1.3.3 สื่อกิจกรรม

2. ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ สภาพการเลี้ยงสุกร ได้แก่ จำนวนสุกรที่เลี้ยง รายได้จากการเลี้ยงสุกร รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่มีการเลี้ยงสุกรในรูปแบบฟาร์มขนาดเล็ก โดยมีจำนวนสุกรตั้งแต่ 50 ตัว ถึง ไม่เกิน 500 ตัว จำนวนทั้งหมด 291 ราย (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม, 2552)

กลุ่มตัวอย่าง

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดที่เลี้ยงสุกร โดยใช้สูตรของ (Cochran, 1967) ดังนี้ (คำนวณค่าความเชื่อมั่นที่ 95%)

$$n = \frac{N}{1 + d^2 N}$$

เมื่อ d = ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณ 0.05

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด 291 ราย

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตร $d = 0.05$, $N = 291$ ราย

$$n = \frac{291}{1 + 291 (0.05)^2}$$

$$n = 168 \text{ ราย}$$

2. จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบ Proportional Stratified Random sampling หรือการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วนคือการกำหนดให้ตัวอย่างที่จะเป็นไปได้อันทั้งหมดมีโอกาสที่จะถูกเลือกได้เท่าๆ กัน (สุรินทร์ นิยมางกูร, 2548) โดยใช้สูตรคำนวณสัดส่วน

$$n_i = \frac{N_i \times n}{N}$$

เมื่อ $n = 168$ $N = 291$ $N_i =$ จำนวนของประชากรที่นำมาคำนวณ

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำบล

ตำบล	ขนาดประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
ดอนยายหอม	7	4
ตาก้อง	18	10
ทัพหลวง	31	18
โพรงมะเดื่อ	7	4
มาบแค	8	5
วังตะกู	14	8
สามควายเผือก	60	35
หนองงูเหลือม	25	14
บ่อพลับ	12	7
บางแหม	7	4
พระประโทน	7	4
ลำพญา	21	12
หนองปากโลง	14	8
ทุ่งน้อย	25	14
ธรรมศาลา	35	21
รวม	291	168

ที่มา: ตารางรายชื่อตำบลและประชากรได้จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม (2552)

ต่อจากนั้นใช้วิธีการจับฉลาก (lottery method) โดยใช้วิธีการจับชนิดไม่แทนทีในแต่ละตำบล โดยการเขียนรายชื่อเกษตรกรของแต่ละตำบล ตามขนาดของประชากรแล้วทำการหยิบรายชื่อของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนตำบลจนครบ 15 ตำบล เพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละตำบลที่เท่าเทียมกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกร (Interviewing Schedule) ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปิด (Closed – ended - Question) และคำถามแบบเปิด (Open – ended - Question) ประกอบไปด้วยเนื้อหาสัมภาษณ์ 5 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร
- ตอนที่ 3 ข้อมูลการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร
- ตอนที่ 4 ข้อมูลสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร
- ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสุกร

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์
2. จัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยการตรวจเอกสารและคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จากนั้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความชัดเจนของภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ครบถ้วน
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปเก็บข้อมูล

การทดสอบเครื่องมือ

นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปทดสอบก่อนที่จะนำไปใช้สัมภาษณ์เกษตรกร โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษากับคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และทำการปรับปรุงแก้ไข ให้มีความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่สื่อความหมายได้ถูกต้องชัดเจน

จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (pre-test) กับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 รายเพื่อทดสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์

นำผลการทดสอบไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยนำแบบสัมภาษณ์ (Interviewing Schedule) ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปิด (Closed Question) และคำถามแบบเปิด (Open-ended Question) ไปสัมภาษณ์ กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยวิจัยจำนวน 1 ราย ใน เดือน มกราคม ถึง เดือนมีนาคม 2553 โดยขอความอนุเคราะห์หน่วยงานราชการสำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดปฐม เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่เพื่อการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล พื้นฐานทางเศรษฐกิจ การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรและสภาพการเลี้ยงสุกรโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ค่า t - test สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพการเลี้ยงดูของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ซึ่งแบ่งออกตามตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway Analysis of Variance) หรือ F test สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพการเลี้ยงดูของเกษตรกรซึ่งแบ่งออกตามตัวแปรอิสระตั้งแต่ 3 กลุ่ม เป็นต้นไป และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

4. คำนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ .05 และ .01

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยแบ่งแบบผลการวิเคราะห์ออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร
- ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเลี้ยงสุกร
- ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน
- ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานส่วนบุคคล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นฐานส่วนบุคคล

(n = 168)

พื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	150	89.3
หญิง	18	10.7
อายุ		
30 – 41	59	35.10
42 – 46	51	30.40
มากกว่า 46	58	34.50
Mean = 44.23 ปี S.D. = 6.59 ปี Min = 30 ปี Max = 59 ปี		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	38	22.60
ประถมศึกษา	48	28.60
มัธยมศึกษา	46	27.40
สูงกว่ามัธยมศึกษา	36	21.40
อาชีพหลัก		
เลี้ยงสุกร	163	97.0
ค้าขาย	5	3.0
ประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร		
2 – 6 ปี	59	35.11
7 – 9 ปี	48	28.57
มากกว่า 9 ปี	61	36.30
Mean = 8.41 ปี S.D. = 3.46 ปี Min = 2 ปี Max = 19 ปี		

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ในตารางที่ 2 สรุปได้ดังนี้ คือ

เพศ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.30) เป็นเกษตรกรชาย และนอกนั้น (ร้อยละ 10.70) เป็นเกษตรกรหญิง

อายุ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 41 ปี (ร้อยละ 35.10) รองลงมา คือ มีอายุมากกว่า 46 ปี (ร้อยละ 34.50) และอายุ 42 - 46 ปี (ร้อยละ 30.40) ตามลำดับโดยมีอายุเฉลี่ย เท่ากับ 44.23 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 28.60) การศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษา รองลงมาคือมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 27.40) รองลงมาคือไม่ได้รับ การศึกษา (ร้อยละ 22.60) และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 21.40) ได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่า มัธยมศึกษา

อาชีพหลัก พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีอาชีพเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 97.0) นอกนั้น ประกอบ ค้าขาย (ร้อยละ 3.0)

ประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการ มากกว่า 9 ปี (ร้อยละ 36.30) รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการเลี้ยง 2- 6 ปี (ร้อยละ 35.11) และ มีประสบการณ์ในการเลี้ยง 7-9 ปี (ร้อยละ 28.57) ตามลำดับโดยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร โดยเฉลี่ยเท่ากับ 8.41 ปี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ด้านพันธุ์สุกร

ด้านพันธุ์สุกร			(n = 168)
	ไม่เลี้ยง	เลี้ยง	รวม
การเลี้ยงสุกรพันธุ์ลาร์จไวท์	5 (2.97)	163 (97.02)	168 (100)
การเลี้ยงสุกรพันธุ์แลนด์เรซ	21 (12.50)	147 (87.50)	168 (100)
การเลี้ยงสุกรพันธุ์คูรอก	51 (30.35)	117 (69.65)	168 (100)
การเลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง 2	108 (64.30)	60 (35.70)	168 (100)
การเลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง 3	143 (85.10)	25 (14.90)	168 (100)
การเลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง 2 กับลูกผสมลาร์จไวท์/ แลนด์เรซ	116 (69.00)	52 (31.00)	168 (100)
การเลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง 3 กับลูกผสมลาร์จไวท์/ แลนด์เรซ	144 (85.71)	24 (14.29)	168 (100)
การเลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมลาร์จไวท์/แลนด์เรซ/คูรอก	115 (68.50)	53 (31.50)	168 (100)
การเลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมลาร์จไวท์/แลนด์เรซ	69 (41.10)	99 (59.90)	168 (100)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในตารางที่ 3 สรุปได้ดังนี้ คือ

สุกรพันธุ์ลาร์จไวท์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.02) เลี้ยงสุกรพันธุ์ลาร์จไวท์ และนอกนั้นไม่เลี้ยงสุกรพันธุ์ลาร์จไวท์ (ร้อยละ 2.97)

สุกรพันธุ์แลนด์เรซ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.50) เลี้ยงสุกรพันธุ์แลนด์เรด และนอกนั้นไม่เลี้ยงสุกรพันธุ์แลนด์เรด(ร้อยละ 12.50)

สุกรพันธุ์คูรอก พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.65) เลี้ยงสุกรพันธุ์คูรอก และนอกนั้นไม่เลี้ยงสุกรพันธุ์คูรอก (ร้อยละ 30.35)

สุกรพันธุ์ปากช่อง 2 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.30) ไม่เลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง 2 และนอกนั้นเลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง2 (ร้อยละ 36.70)

สุกรพันธุ์ปากช่อง 3 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.10) ไม่เลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง 3 และนอกนั้นเลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง 3 (ร้อยละ 14.90) สำหรับผู้ที่เลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง 3 เลี้ยงเฉลี่ยเท่ากับ 50.56 ตัว

สุกรพันธุ์ลูกผสมปากช่อง2 กับลูกผสมลาร์จไวท์ แลนด์เรซ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.45) ไม่เลี้ยง และนอกนั้นเลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมปากช่อง กับลูกผสมลาร์จไวท์ แลนด์เรซ (ร้อยละ 31.55)

สุกรพันธุ์ลูกผสมปากช่อง3กับลูกผสมลาร์จไวท์ แลนด์เรซ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.71) ไม่เลี้ยง และนอกนั้นเลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมปากช่อง3กับลูกผสมลาร์จไวท์ แลนด์เรซ (ร้อยละ 14.29)

สุกรพันธุ์ลูกผสมลาร์จไวท์ แลนด์เรซ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.90) เลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมลาร์จไวท์/แลนด์เรซ และนอกนั้นไม่เลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมลาร์จไวท์/แลนด์เรซ (ร้อยละ 41.10)

สุกรพันธุ์ลูกผสมลาร์จไวท์/แลนด์เรซ/คูรอก พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.50) ไม่เลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมลาร์จไวท์/แลนด์เรซ/คูรอก และนอกนั้นเลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมลาร์จไวท์/แลนด์เรซ/คูรอก (ร้อยละ 31.50)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ด้านอาหารและการให้อาหาร

(n = 168)

ด้านอาหารและการให้อาหาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งที่มาของอาหารสุกร		
อาหารสำเร็จรูป	51	30.40
อาหารผสมเอง	117	69.60
ลักษณะของอาหารสุกร		
อาหารผง	54	32.10
อาหารเม็ด	51	30.40
อาหารเปียก	63	37.50
ส่วนประกอบที่ใช้ผสมอาหาร		
ปลายข้าว	87	51.80
รำละเอียด	60	35.70
อื่นๆ(ข้าวโพด,มันสำปะหลัง)	21	12.50
แหล่งน้ำสำหรับการเลี้ยงสุกร		
น้ำบาดาล	132	78.60
น้ำประปา	36	21.40

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในตารางที่ 4 สรุปได้ดังนี้ คือ

แหล่งที่มาของอาหารสุกร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ผสมอาหารใช้เอง (ร้อยละ 69.60) นอกนั้น ใช้อาหารสำเร็จรูปจากทางบริษัท (ร้อยละ 30.40)

ลักษณะของอาหารสุกร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ ให้อาหารเลี้ยงสุกรในลักษณะของอาหารเปียก (ร้อยละ 37.50) รองลงมาพบว่าเกษตรกรให้อาหารเลี้ยงสุกรในลักษณะอาหารผง (ร้อยละ 32.40) และ ให้อาหารเลี้ยงสุกรในลักษณะอาหารเม็ด(ร้อยละ 30.40)

ส่วนประกอบที่ใช้ในการผสมอาหารเลี้ยงสูตร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ใช้ปลายข้าวเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผสมอาหารมากที่สุด (ร้อยละ 51.80) รองลงมาเกษตรกรใช้รำละเอียด (ร้อยละ 35.70) อื่นๆ(มันสำปะหลังและข้าวโพด) ร้อยละ 12.50

แหล่งน้ำที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาลในการเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 78.60) และใช้น้ำประปา (ร้อยละ 21.40)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ด้านโรงเรือนสุกร

(n = 168)

ด้านโรงเรือนสุกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระบบโรงเรือน		
โรงเรือนเปิด	168	100.00
สถานที่ตั้งโรงเรือนสุกร		
อยู่ห่างจากแหล่งชุมชน	91	54.16
อยู่ใกล้แหล่งชุมชน	77	45.83
ลักษณะพื้นคอก		
พื้นคอนกรีต	108	64.30
พื้นแอสลท	60	35.70
ลักษณะหลังคา		
กระเบื้อง	152	90.50
อลูมิเนียม	16	9.50
แยกโรงเรือนเลี้ยงสุกร		
ไม่ได้แยก	44	26.20
แยกโรงเรือน 2 หลัง	63	37.50
แยกโรงเรือน 3 หลัง	43	25.60
แยกโรงเรือน 4 หลัง	18	10.70

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในตารางที่ 5 สรุปได้ดังนี้ คือ

ระบบโรงเรียนในการเลี้ยงสุกร พบว่า เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100) มีโรงเรียนเลี้ยงสุกรเป็นระบบเปิด

สถานที่ตั้งโรงเรียนสุกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.16) ตั้งโรงเรียนเลี้ยงสุกรแยกห่างจากแหล่งชุมชน รองลงมาตั้งโรงเรียนเลี้ยงสุกร อยู่ใกล้กับแหล่งชุมชน (ร้อยละ 45.83)

ลักษณะพื้นที่อกโรงเรียน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีเลี้ยงสุกร ในพื้นที่คอนกรีต (ร้อยละ 64.30) รองลงมาคือ เกษตรกรเลี้ยงสุกร ในพื้นแอสฟัลท์ (ร้อยละ 35.70)

หลังคาโรงเรียนสุกร พบว่า วัสดุที่ใช้นำการทำหลังคามากที่สุด คือใช้ กระเบื้อง (ร้อยละ 90.5) รองมาคือ ใช้อลูมิเนียม (ร้อยละ 9.5)

โรงเรียนที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่แยกโรงเรียนเลี้ยงสุกร ออกเป็น 2 หลัง (ร้อยละ 37.50) รองลงมาคือเกษตรกรไม่ได้แยกโรงเรียนเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 26.20) และเกษตรกรแยกโรงเรียนเลี้ยงสุกร ออกเป็น 3 หลัง (ร้อยละ 25.60) และเกษตรกรแยกโรงเรียนเลี้ยงสุกรออกเป็น 4 หลัง (ร้อยละ 10.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ด้านโรคสุกร

(n = 168)		
ด้านโรคสุกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเกิดโรคสุกร(ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา)		
ไม่เคยเกิด	36	21.40
เกิดโรค Prrs	50	29.80
กลุ่มโรคระบบทางเดินอาหาร	67	39.88
เกิดโรคปอดอักเสบ	13	7.70
วิธีการรักษาสุกร		
ไม่เคยเกิด	36	21.40
ซื้อยามารักษาเอง	96	57.10
ติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	21	12.50
จ้างผู้มีความรู้มารักษา	15	8.90
การทำวัคซีน(ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา)		
วัคซีน โรคพาร์โวไวรัส, โรคพิษสุนัขบ้า	78	43.50
เทียม, โรคปากเท้าเปื่อย		
วัคซีน โรคปากเท้าเปื่อย	28	16.70
วัคซีน โรคปากเท้าเปื่อย, โรคอหิวาต์สุกร	51	30.40
วัคซีน โรคอหิวาต์สุกร	11	6.50
วัคซีน โรคพิษสุนัขบ้าเทียม	5	3.00
แหล่งที่มาของวัคซีน		
หน่วยงานราชการ	58	65.50
บริษัทเอกชน	110	34.50

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในตารางที่ 6 สรุปได้ดังนี้ คือ

การเกิดโรคสุกร พบว่า สุกรของเกษตรกรส่วนใหญ่เกิดโรค เกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร (ร้อยละ 39.88) รองลงมาเกิดโรค Prrs (ร้อยละ 29.80) ไม่เคยเกิดโรค(ร้อยละ 21.40)และเกิดโรคปอดอักเสบ (ร้อยละ 7.70) ตามลำดับ

วิธีการในการรักษาสุกรเมื่อเกิดโรค พบว่า สุกรของเกษตรกรไม่เคยเกิดโรค (ร้อยละ 16.10) และถ้าสุกรเกิดโรคพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ใช้วิธีการซื้อยามารักษาเองมากที่สุด (ร้อยละ 57.10) รองลงมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (ร้อยละ 12.50) และมีเกษตรกรที่เมื่อสุกรเกิดโรคปล่อยให้ไม่รักษา (ร้อยละ 11.30) และจ้างผู้มีความรู้มารักษา ร้อยละ (ร้อยละ 8.90) ตามลำดับ

การทำวัคซีนให้กับสุกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำวัคซีนป้องกันควบคู่กัน 3 โรคคือโรค พาร์โวไวรัส ,โรคพิษสุนัขบ้าเทียม,โรคปากเท้าเปื่อย (ร้อยละ 43.50) รองลงมาคือทำวัคซีนป้องกันควบคู่กัน 2 โรคคือ โรคปากเท้าเปื่อย,โรคคหิวค้ำสุกร (ร้อยละ 30.40) ทำวัคซีนป้องกันโรคปากเท้าเปื่อย (ร้อยละ 16.70) ทำวัคซีนป้องกันโรคคหิวค้ำสุกร(ร้อยละ 6.50) ทำวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเทียม(ร้อยละ 3.0) ตามลำดับ

แหล่งที่มาของวัคซีนที่ให้สุกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับวัคซีนจากบริษัทเอกชน (ร้อยละ 65.50) และได้รับวัคซีนจากหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 34.50)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ด้านการสุขาภิบาลฟาร์ม

(n = 168)		
ด้านการสุขาภิบาลฟาร์ม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บ่อจุ่มน้ำยามาเชื้อทางเข้าฟาร์ม		
ไม่มี	58	34.50
มี	110	65.50
คอกกักสัตว์ก่อนนำเข้าเลี้ยง		
ไม่มี	109	64.90
มีจำนวน 1 หลัง	36	21.40
มีจำนวน 2 หลัง	7	4.20
มีจำนวน 3 หลัง	16	9.50
คอกกักสัตว์ป่วย		
ไม่มี	67	39.90
มีจำนวน 1 หลัง	50	29.80
มีจำนวน 2 หลัง	36	21.40
มีจำนวน 3 หลัง	15	8.90

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 168)		
ด้านการสุขภาพฟาร์ม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การบำบัดน้ำเสีย		
ไม่มีการบำบัด	54	32.10
ใช้บ่อบำบัดน้ำเสีย	61	36.30
ใช้บ่อเกรอะ	53	31.50
การจัดการมูลสุกร		
ใช้บ่อแก๊สชีวภาพ	27	16.10
ใช้บ่อเกรอะ	85	50.60
รวบรวมตากเป็นมูลแห้งขาย	56	33.33
พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ		
พ่นสม่ำเสมอทุกๆ 1 สัปดาห์	122	72.60
พ่นสม่ำเสมอทุกๆ 2 สัปดาห์	46	27.40
การกำจัดซากสุกร		
เผาซาก	4	2.40
ฝังซาก	45	26.80
ขายซากให้พ่อค้า	119	70.80

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในตารางที่ 7 สรุปได้ดังนี้ คือ

บ่อจุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อทางเข้าฟาร์ม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีบ่อจุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อทางเข้าฟาร์ม (ร้อยละ 65.50) นอนนั้น ไม่มีบ่อจุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อโรคทางเข้าฟาร์ม (ร้อยละ 34.50)

คอกกักสัตว์ก่อนนำเข้าเลี้ยงในฟาร์ม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ไม่มีคอกกักสัตว์ก่อนนำเข้าเลี้ยง (ร้อยละ 64.90) และเกษตรกรมีคอกกักสัตว์ก่อนนำเข้าเลี้ยง จำนวน 1 หลัง (ร้อยละ 21.40) และเกษตรกรมีคอกกักสัตว์ก่อนนำเข้าเลี้ยง จำนวน 3 หลัง (ร้อยละ 9.50) และเกษตรกรมีคอกกักสัตว์ก่อนนำเข้าเลี้ยง จำนวน 2 หลัง (ร้อยละ 4.20) ตามลำดับ

คอกกักสัตว์ป่วยระหว่างเลี้ยง พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ไม่มีคอกกักสัตว์ป่วย (ร้อยละ 39.90) และเกษตรกรมีคอกกักสัตว์ป่วย จำนวน 1 หลัง (ร้อยละ 29.80) และเกษตรกรมีคอกกักสัตว์ป่วย จำนวน 2 หลัง (ร้อยละ 21.40) และเกษตรกรมีคอกกักสัตว์ก่อนนำเข้าเลี้ยง จำนวน 3 หลัง (ร้อยละ 8.90) ตามลำดับ

การบำบัดน้ำเสีย พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีการบำบัดน้ำเสียภายในฟาร์มโดยใช้บ่อบำบัดน้ำเสีย (ร้อยละ 36.30) รองลงมาเกษตรกรไม่มีการบำบัดน้ำเสีย (ร้อยละ 32.10) และเกษตรกรบำบัดน้ำเสียโดยใช้บ่อเกรอะ (ร้อยละ 31.50)

การจัดการมูลสุกร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่เก็บมูลสุกรโดยใช้บ่อเกรอะ (ร้อยละ 50.60) รองลงมาเกษตรกรเก็บมูลสุกรโดยการรวบรวมตากเป็นมูลแห้งขาย (ร้อยละ 33.33) และเกษตรกรเก็บมูลสุกรโดยใช้บ่อแก๊สชีวภาพ (ร้อยละ 16.10)

การพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อในโรงเรือน พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรงเรือนสม่ำเสมอ ทุกๆ 1 สัปดาห์ (ร้อยละ 72.60) นอกนั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรงเรือนสม่ำเสมอ ทุกๆ 2 สัปดาห์ (ร้อยละ 27.40)

การกำจัดซากสุกร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่กำจัดซากสุกรโดยการขายซากให้พ่อค้า (ร้อยละ 70.80) รองลงมาเกษตรกรกำจัดซากสุกรด้วยการฝังซาก (ร้อยละ 26.80) และเกษตรกรกำจัดซากด้วยการเผา (ร้อยละ 2.40)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร

ได้ทำการศึกษาข้อมูลการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร

(n = 168)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สื่อบุคคล		
ไม่ได้รับ	13	7.70
ผู้นำกลุ่มเกษตรกร	70	41.70
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	44	26.20
ตัวแทนจำหน่ายเวชภัณฑ์	41	24.40
สื่อมวลชน		
ไม่ได้รับ	22	13.10
โทรทัศน์/วิทยุ	14	8.30
อินเทอร์เน็ต	33	19.60
สื่อสิ่งพิมพ์	99	58.90
สื่อกิจกรรม		
ไม่ได้รับ	86	51.20
การอบรม	42	25.00
การศึกษาดูงาน	40	23.80

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรในตารางที่ 8 สรุปได้ดังนี้ คือ

สื่อบุคคล พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารจาก ผู้นำกลุ่มเกษตรกร (ร้อยละ 41.70) รองลงมาคือจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (ร้อยละ 26.20) และจากตัวแทนจำหน่ายเวชภัณฑ์ (ร้อยละ 24.40) และเกษตรกรส่วนน้อยที่ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร (ร้อยละ 7.73) ตามลำดับ

สื่อมวลชน พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ มากที่สุด (ร้อยละ 58.90) รองลงมาเปิดรับข่าวสารจาก อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 19.60) ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร (ร้อยละ 22.0) และได้รับจากโทรทัศน์และวิทยุ (ร้อยละ 8.30) ตามลำดับ

สื่อกิจกรรม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ไม่ได้เปิดรับข่าวสารทางการเกษตร (ร้อยละ 51.20) รองลงมาคือ เกษตรกรได้เปิดรับจากการอบรม (ร้อยละ 25.00) และน้อยสุดจากการศึกษาดูงาน (ร้อยละ 23.80) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความต้องการความรู้ในการเลี้ยงสุกรตามด้านต่างๆ

(n = 168)

ต้องการความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละจากทั้งหมด
ด้านโรคสุกร	50	29.80
ด้านอาหารและการให้อาหาร	45	26.80
ด้านพันธุ์สุกร	36	21.40
ด้านการตลาดสุกร	18	10.70
ด้านการสุขาภิบาลฟาร์ม	15	8.90
ด้านโรงเรือนสุกร	4	2.40

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในตารางที่ 9 สรุปได้ดังนี้ คือ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ต้องการความรู้ในด้านของโรคสุกร (ร้อยละ 29.80) และต้องการความรู้ในด้านอาหารและการให้อาหาร (ร้อยละ 26.80) ด้านพันธุ์สุกร (ร้อยละ 21.40) ด้านการตลาดสุกร (ร้อยละ 10.70) ด้านการสุขาภิบาลฟาร์ม (ร้อยละ 8.90) ด้านโรงเรือนสุกร (ร้อยละ 2.40) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเลี้ยงสุกร

ได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสภาพการเลี้ยงสุกร

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสุกรที่เลี้ยง		
140 – 240 ตัว	58	34.50
241 - 400 ตัว	65	38.70
มากกว่า 400 ตัว	45	26.80
Mean = 322.55 ตัว บาท S.D. = 111.83 ตัว Min = 140 ตัว Max = 500 ตัว		
รายได้จากการเลี้ยงสุกร		
78,000 – 175,000 บาท	65	38.70
175,001 – 300,000 บาท	48	28.60
มากกว่า 300,000 บาท	55	32.70
Mean = 229,851.2 บาท S.D. = 93220.9 บาท Min = 78,000 บาท Max = 490,000 บาท		
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร		
78,000 – 175,000 บาท	65	38.70
175,001 – 300,000 บาท	48	28.60
มากกว่า 300,000 บาท	55	32.70
Mean = 229,851.2 บาท S.D. = 93220.9 บาท Min = 78,000 บาท Max = 490,000 บาท		
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร		
2-3 คน	90	53.57
มากกว่า 3 คน	78	46.42
Mean = 3.53 คน S.D. = 0.97 คน Min = 2 คน Max = 6 คน		
การจ้างแรงงานมาเลี้ยงสุกร		
ไม่ได้จ้าง	92	54.80
จ้าง	76	45.20
แหล่งเงินทุน		
ไม่ได้กู้	94	55.95
ธ.ก.ส	36	21.42
ญาติพี่น้อง	8	4.76
ธนาคารพาณิชย์	30	17.85

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสภาพการเลี้ยงสุกรในตารางที่ 10 สรุปได้ดังนี้ คือ

รายได้จากการเลี้ยงสุกร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการเลี้ยงสุกร 220,000 – 350,000 บาท (ร้อยละ 34.50) รองลงมาคือมีรายได้เท่ากัน (ร้อยละ 32.70) 350,000 – 610,000 บาท และมีรายได้มากกว่า 650,000 บาท รายได้จากการเลี้ยงสุกรเฉลี่ยเท่ากับ 485,270.8 บาท

รายจ่ายจากการเลี้ยงสุกร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรที่มีรายจ่ายจากการเลี้ยงสุกร 78,000 – 175,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 38.70) รองลงมาคือ รายจ่ายมากกว่า 300,000 บาท (ร้อยละ 32.70) และน้อยที่สุดคือ มีรายจ่าย 175,000 - 300,000 บาท (ร้อยละ 28.60) ตามลำดับ โดยมีรายจ่ายจากการเลี้ยงสุกรเฉลี่ยเท่ากับ 229,851.2 บาท

จำนวนสุกรที่เกษตรกรเลี้ยง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีเลี้ยงสุกรตั้งแต่ 241- 400 ตัว (ร้อยละ 38.70) มีการเลี้ยงสุกร ตั้งแต่ 140 – 240 ตัว (ร้อยละ 34.50) และเลี้ยงสุกรตั้งแต่ 400 ตัว ขึ้นไป (ร้อยละ 26.80) ตามลำดับ โดยมีจำนวนสุกรเฉลี่ย 322.55 ตัว

จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร พบว่า แรงงานที่ใช้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ ใช้แรงงาน 2-3 คน (ร้อยละ 53.57) นอกนั้น ใช้แรงงานตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป (ร้อยละ 46.42) โดยมีจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 คน

แรงงานที่จ้างในการเลี้ยงสุกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้จ้างแรงงานในการเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 54.80) นอกนั้นจ้างแรงงานในการเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 45.20)

แหล่งเงินกู้ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ไม่กู้เงินมาเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 55.95) รองลงมาเกษตรกรกู้เงินมาเลี้ยงสุกรจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อการเกษตร (ร้อยละ 21.42) และธนาคารพาณิชย์ (ร้อยละ 17.85) และจากญาติพี่น้อง (ร้อยละ 4.76)

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีดังนี้ คือ

สมมติฐานที่ 1 เกษตรกรที่มีพื้นฐานส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามอายุของเกษตรกร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามอายุของเกษตรกร						
	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนสุกรที่เลี้ยง						
30 – 41 ปี	59	309.71	99.72	0.802 ^{ns}	0.45	ไม่แตกต่าง
42 – 46 ปี	51	322.22	119.20			
มากกว่า 46 ปี	58	335.93	117.08			
รายได้จากการเลี้ยงสุกร						
30 – 41 ปี	59	504152.54	150303.35	0.823 ^{ns}	0.441	ไม่แตกต่าง
42 – 46 ปี	51	487549.02	177545.86			
มากกว่า 46 ปี	58	464086.21	180605.93			
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร						
30 – 41 ปี	59	248847.46	87012.84	1.923 ^{ns}	0.149	ไม่แตกต่าง
42 – 46 ปี	51	217960.78	90533.52			
มากกว่า 46 ปี	58	220982.76	99933.75			
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร						
30 – 41 ปี	59	3.44	0.88	2.403 ^{ns}	0.094	ไม่แตกต่าง
42 – 46 ปี	51	3.39	0.90			
มากกว่า 46 ปี	58	3.76	1.10			

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร จำแนกตามอายุของเกษตรกร ในตารางที่ 11 พบว่า เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

สมมติฐานที่ 1.2 เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามระดับการศึกษา						
	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนสุกรที่เลี้ยง						
ไม่ได้เรียน	38	321.92	107.31	0.070 ^{ns}	0.976	ไม่แตกต่าง
ประถมศึกษา	48	327.71	120.81			
มัธยมศึกษา	46	317.13	111.91			
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	36	323.31	108.26			
รายได้จากการเลี้ยงสุกร						
ไม่ได้เรียน	38	478157.89	163129.62	0.930 ^{ns}	0.427	ไม่แตกต่าง
ประถมศึกษา	48	504000.00	179935.92			
มัธยมศึกษา	46	454369.57	177727.30			
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	36	507333.33	149765.34			
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร						
ไม่ได้เรียน	38	220184.21	92540.67	2.120 ^{ns}	0.100	ไม่แตกต่าง
ประถมศึกษา	48	246333.33	96135.40			
มัธยมศึกษา	46	206304.35	90089.55			
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	36	248166.67	89542.17			

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามระดับการศึกษา						
	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร						
ไม่ได้เรียน	38	3.61	1.08	1.877 ^{ns}	0.136	ไม่แตกต่าง
ประถมศึกษา	48	3.77	0.93			
มัธยมศึกษา	46	3.35	0.92			
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	36	3.39	0.93			

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร จำแนกตามระดับการศึกษาของเกษตรกร ในตารางที่ 12 พบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

สมมติฐานที่ 1.3 เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร						
	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนสุกรที่เลี้ยง						
2 – 6 ปี	59	349.32	116.71	2.741 ^{ns}	0.067	ไม่แตกต่าง
7 – 9 ปี	48	312.94	110.24			
มากกว่า 9 ปี	61	304.25	104.89			
รายได้จากการเลี้ยงสุกร						
2 – 6 ปี	59	479610.17	186791.79	0.051 ^{ns}	0.95	ไม่แตกต่าง
7 – 9 ปี	48	489041.67	155938.47			
มากกว่า 9 ปี	61	487803.28	164491.72			
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร						
2 – 6 ปี	59	231271.19	103321.53	1.167 ^{ns}	0.314	ไม่แตกต่าง
7 – 9 ปี	48	213791.67	90352.02			
มากกว่า 9 ปี	61	241114.75	84475.26			
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร						
2 – 6 ปี	59	3.56	1.05	1.02 ^{ns}	0.363	ไม่แตกต่าง
7 – 9 ปี	48	3.38	0.87			
มากกว่า 9 ปี	61	3.64	0.97			

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร จำแนกตามประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ในตารางที่ 13 พบว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

สมมติฐานที่ 2 เกษตรกรที่มีเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน กัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน แยกเป็นสมมติฐานย่อย คือ

สมมติฐานที่ 2.1 เกษตรกรที่มีการให้อาหารสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร						
	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนสุกรที่เลี้ยง						
อาหารผง	54	342.24	85.52	3.502*	0.032	แตกต่าง
อาหารเม็ด	51	289.00	135.14			
อาหารเปียก	63	332.86	106.47			
รายได้จากการเลี้ยงสุกร						
อาหารผง	54	497185.19	155923.19	1.878 ^{ns}	0.156	ไม่แตกต่าง
อาหารเม็ด	51	447490.20	195533.05			
อาหารเปียก	63	505666.67	154821.85			
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร						
อาหารผง	54	238240.74	85846.05	11.298**	0.000	แตกต่าง
อาหารเม็ด	51	183058.82	83917.92			
อาหารเปียก	63	260539.68	92784.84			
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร						
อาหารผง	54	3.72	0.88	6.573**	0.002	แตกต่าง
อาหารเม็ด	51	3.14	0.94			
อาหารเปียก	63	3.70	0.99			

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร ของเกษตรกร ในตารางที่ 14 พบว่า เกษตรกรที่มีการให้อาหารสุกร แตกต่างกัน มีรายได้จาก การเลี้ยงสุกร ที่ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่มีการให้อาหารสุกร แตกต่างกัน มีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร, จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) เกษตรกรมีการให้อาหารสุกรแตกต่างกัน มีจำนวนสุกรที่เลี้ยงแตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร เป็นรายคู่ มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านจำนวน แรงงานใช้เลี้ยงสุกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร ด้านจำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร	\bar{X}	ลักษณะอาหารสุกร		
		อาหารผง	อาหารเม็ด	อาหารเปียก
		3.72	3.14	3.70
อาหารผง	3.72	-		
อาหารเม็ด	3.14	*	-	
อาหารเปียก	3.70	ns	*	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรด้านจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร โดยเฉลี่ยแตกต่างกัน เป็นรายคู่ จากตารางที่ 15 พบว่าอาหารเม็ด มีความแตกต่างกับอาหารผง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) และอาหารเม็ดมีความแตกต่างกับอาหารเปียก (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกร ด้านจำนวนสุกรที่เลี้ยง จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร ด้านจำนวนสุกรที่เลี้ยง จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร	\bar{X}	ลักษณะอาหารสุกร		
		อาหารผง	อาหารเม็ด	อาหารเปียก
อาหารผง	342.24	-		
อาหารเม็ด	289.00	*	-	
อาหารเปียก	332.86	ns	*	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรด้านจำนวนสุกรที่เลี้ยง จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร โดยเฉลี่ยแตกต่างกัน เป็นรายคู่ ดังตารางที่ 16 พบว่าลักษณะอาหารเม็ดแตกต่างกับอาหารผง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) และลักษณะอาหารเม็ดแตกต่างกับอาหารเปียก (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกร ด้านรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร ด้านรายจ่ายในการเลี้ยง สุกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร	\bar{X}	ลักษณะอาหารสุกร		
		อาหารผง	อาหารเม็ด	อาหารเปียก
อาหารผง	238240.74	-		
อาหารเม็ด	183058.82	*	-	
อาหารเปียก	260539.68	ns	*	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรด้านรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามลักษณะอาหารสุกร โดยเฉลี่ยแตกต่างกัน เป็นรายคู่ดังตารางที่ 17 พบว่าลักษณะอาหารเม็ดแตกต่างกับอาหารผง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) และลักษณะอาหารเม็ดแตกต่างกับอาหารเปียก (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

สมมติฐานที่ 2.2 เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้งโรงเรือนสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรือนสุกร โดยการวิเคราะห์ t - test

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรือนสุกร						
	n	\bar{X}	S.D.	t	p-value	สรุป
จำนวนสุกรที่เลี้ยง						
ห่างจากแหล่งชุมชน	91	337.24	108.99	1.864 ^{ns}	0.064	ไม่แตกต่าง
ใกล้กับแหล่งชุมชน	77	305.21	113.36			
รายได้จากการเลี้ยงสุกร						
ห่างจากแหล่งชุมชน	91	489791.21	164904.79	.374 ^{ns}	0.709	ไม่แตกต่าง
ใกล้กับแหล่งชุมชน	77	479948.05	175526.64			
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร						
ห่างจากแหล่งชุมชน	91	249043.96	96548.65	3.002**	0.003	แตกต่าง
ใกล้กับแหล่งชุมชน	77	207168.83	84227.98			
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร						
ห่างจากแหล่งชุมชน	91	3.68	1.04	2.168*	0.034	แตกต่าง
ใกล้กับแหล่งชุมชน	77	3.36	0.86			

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรือนสุกร ในตารางที่ 18 พบว่า เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้งโรงเรือนสุกร แตกต่างกัน มีจำนวนสุกรที่เลี้ยง, รายได้จากการเลี้ยงสุกรไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้งโรงเรือนสุกร แตกต่างกัน มีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้งโรงเรือนสุกร แตกต่างกัน มีจำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

สมมติฐานที่ 2.3 เกษตรกรที่มีการรักษาสุกร แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามการรักษาสุกร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามการรักษาสุกร						
	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนสุกรที่เลี้ยง						
ไม่เคยเกิด	36	327.805	116.651	3.759 ^{ns}	0.112	ไม่แตกต่าง
ซื้อยามารักษาเอง	96	337.812	101.771			
ติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	21	303.047	116.589			
จ้างผู้มีความรู้มารักษา	15	239.666	125.945			
รายได้จากการเลี้ยงสุกร						
ไม่เคยเกิด	36	538888.89	163175.93	12.27**	0.00	แตกต่าง
ซื้อยามารักษาเอง	96	517750.00	165476.91			
ติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	21	376333.33	118895.43			
จ้างผู้มีความรู้มารักษา	15	313333.33	83658.89			
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร						
ไม่เคยเกิด	36	206583.33	90909.49	3.471 ^{ns}	0.074	ไม่แตกต่าง
ซื้อยามารักษาเอง	96	247343.75	89430.69			
ติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	21	225428.57	108691.10			
จ้างผู้มีความรู้มารักษา	15	179933.33	75248.60			

ตารางที่ 19 (ต่อ)

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามการรักษาสุกร						
	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร						
ไม่เคยเกิด	36	3.61	1.08	2.358*	0.044	แตกต่าง
ซื้อยามารักษาเอง	96	3.68	0.94			
ติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	21	3.38	1.11			
จ้างผู้มีความรู้มารักษา	15	3.06	1.03			

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการรักษาสุกร ในตารางที่ 19 พบว่า เกษตรกรที่มีการรักษาสุกร แตกต่างกัน มีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร, จำนวนสุกรที่เลี้ยง ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่มีการรักษาสุกร แตกต่างกัน มีรายได้จากการเลี้ยงสุกร แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) เกษตรกรที่มีการรักษาสุกร แตกต่างกัน มีจำนวนแรงงานใช้ในการเลี้ยงสุกร แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร เป็นรายคู่ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกร ด้านจำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร
จำแนกตามการรักษาสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร ด้าน จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร	\bar{X}	การรักษาสุกร			
		(1)	(2)	(3)	(4)
จำแนกตามการรักษาสุกร		3.66	3.69	3.65	3.87
(1) ไม่เคยเกิดโรค	3.4167	-			
(2) ซ่อมมารักษาเอง	3.6875	ns	-		
(3) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	3.3810	ns	Ns	-	
(4) จ้างผู้มีความรู้มารักษา	3.0667	*	*	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของเกษตรกร ด้านจำนวนแรงงานใช้ในการเลี้ยงสุกร
จำแนกตามการรักษาสุกร แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ดังตารางที่ 20
พบว่าไม่เคยเกิดโรค แตกต่างกับ จ้างผู้มีความรู้มารักษา (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ซ่อมมา
รักษาเอง มีความแตกต่างกับ จ้างผู้มีความรู้มารักษา (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการรักษาสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร ด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการรักษาสุกร	\bar{X}	การรักษาสุกร			
		(1)	(2)	(3)	(4)
(1) ไม่เคยเกิดโรค	533888.88	-			
(2) ซื่อยามารักษาเอง	517750.00	ns	-		
(3) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	376333.33	*	*	-	
(4) จ้างผู้มีความรู้มารักษา	313333.33	*	*	*	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของเกษตรกร ด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกรจำแนกตามการรักษาสุกร แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ดังตารางที่ 21 พบว่าไม่เคยเกิดโรค แตกต่างกับ ติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ซื่อยามารักษาเอง มีความแตกต่างกับ ติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ไม่เคยเกิดโรค แตกต่างกับ จ้างผู้มีความรู้มารักษา (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

สมมติฐานที่ 2.4 เกษตรกรที่มีการจัดการมูลสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามการ
จัดการมูลสุกร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามการจัดการมูลสุกร						
	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนสุกรที่เลี้ยง						
ใช้บ่อแก๊สชีวภาพ	27	384.07	103.64	6.103**	0.003	แตกต่าง
ใช้บ่อเกรอะ	85	329.41	97.20			
ตากเป็นมูลแห้งขาย	56	282.50	122.06			
รายได้จากการเลี้ยงสุกร						
ใช้บ่อแก๊สชีวภาพ	27	581370.37	172808.06	8.545**	0.000	แตกต่าง
ใช้บ่อเกรอะ	85	470894.11	151246.56			
ตากเป็นมูลแห้งขาย	56	460785.71	180631.79			
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร						
ใช้บ่อแก๊สชีวภาพ	27	299296.29	80643.47	10.588**	0.000	แตกต่าง
ใช้บ่อเกรอะ	85	223364.70	89503.90			
ตากเป็นมูลแห้งขาย	56	206214.28	89865.90			
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร						
ใช้บ่อแก๊สชีวภาพ	27	3.88	0.97	5.518**	0.005	แตกต่าง
ใช้บ่อเกรอะ	85	3.64	0.93			
ตากเป็นมูลแห้งขาย	56	3.19	0.94			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร ใน ตารางที่ 22 พบว่า เกษตรกรที่มีการจัดการมูลสุกรแตกต่างกัน มีจำนวนสุกรที่เลี้ยง, รายได้จากการเลี้ยงสุกร, รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร, จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร เป็นรายคู่ มีรายละเอียดดังนี้คือ

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านจำนวนสุกรที่เลี้ยง จำแนกตามการจัดการมูลสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร ด้านจำนวนสุกรที่เลี้ยง จำแนกตามการจัดการมูลสุกร	\bar{X}	การจัดการมูลสุกร		
		(1)	(2)	(3)
(1) บ่อแก๊สชีวภาพ	384.07	-		
(2) บ่อเกรอะ	329.41	*	-	
(3) ตากเป็นมูลแห้ง	282.50	*	*	-

หมายเหตุ: * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรด้านจำนวนสุกรที่เลี้ยง จำแนกการจัดการมูลสุกร โดยเฉลี่ยแตกต่างกัน เป็นรายคู่ดังตารางที่ 23 เกษตรกรที่ใช้บ่อแก๊สชีวภาพแตกต่างกับใช้บ่อเกรอะ และ ตากเป็นมูลแห้ง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่ใช้บ่อเกรอะแตกต่างกับ ตากเป็นมูลแห้ง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร ด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร	\bar{X}	การจัดการมูลสุกร		
		(1)	(2)	(3)
(1) บ่อแก๊สชีวภาพ	581370.37	-		
(2) บ่อเกรอะ	470894.11	*	-	
(3) ตากเป็นมูลแห้ง	460785.71	*	*	-

หมายเหตุ: * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกร จำแนกการจัดการมูลสุกร โดยเฉลี่ยแตกต่างกัน เป็นรายคู่ดังตารางที่ 24 พบว่า เกษตรกรที่ใช้บ่อเก็บชีวมวลแตกต่างกับใช้บ่อเกรอะ และ ตากเป็นมูลแห้ง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่ใช้บ่อเกรอะแตกต่างกับ ตากเป็นมูลแห้ง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร ด้านรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร	\bar{X}	การจัดการมูลสุกร		
		(1)	(2)	(3)
		299296.29	223364.70	206214.28
(1)บ่อเก็บชีวมวล	299296.29	-		
(2)บ่อเกรอะ	223364.70	*	-	
(3)ตากเป็นมูลแห้ง	206214.28	ns	*	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรด้านรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร จำแนกการจัดการมูลสุกร โดยเฉลี่ยแตกต่างกัน เป็นรายคู่ดังตารางที่ 25 พบว่า เกษตรกรที่ใช้บ่อเก็บชีวมวลแตกต่างกับใช้บ่อเกรอะ และ ตากเป็นมูลแห้ง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่ใช้บ่อเกรอะ แตกต่างกับ ตากเป็นมูลแห้ง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้านจำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร จำแนกตามการจัดการมูลสุกร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร		การจัดการมูลสุกร		
ด้านจำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร	\bar{X}	(1)	(2)	(3)
จำแนกตามการจัดการมูลสุกร		3.88	3.64	3.19
(1) บ่อแก๊สชีวภาพ	3.88	-		
(2) บ่อเกรอะ	3.64	ns	-	
(3) ตากเป็นมูลแห้ง	3.19	*	*	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรด้านจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร จำแนกการจัดการมูลสุกร โดยเฉลี่ยแตกต่างกัน เป็นรายคู่ดังตารางที่ 26 พบว่า เกษตรกรที่ใช้บ่อแก๊สชีวภาพแตกต่างกับ ตากเป็นมูลแห้ง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่ใช้บ่อเกรอะแตกต่างกับ ตากเป็นมูลแห้ง (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน แยกเป็นสมมติฐานย่อย คือ

สมมติฐานที่ 3.1 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อบุคคลแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามสื่อ
บุคคล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร จำแนกตามสื่อบุคคล		n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนสุกรที่เลี้ยง							
ไม่ได้รับ		13	315.85	107.49	2.222 ^{ns}	0.088	ไม่แตกต่าง
ผู้นำกลุ่มเกษตรกร		70	326.44	116.49			
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์		44	290.86	99.61			
ตัวแทนจำหน่ายเวชภัณฑ์		41	352.07	112.40			
รายได้จากการเลี้ยงสุกร							
ไม่ได้รับ		13	393076.92	118419.07	2.119 ^{ns}	0.1	ไม่แตกต่าง
ผู้นำกลุ่มเกษตรกร		70	489871.43	179177.26			
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์		44	470431.82	142145.59			
ตัวแทนจำหน่ายเวชภัณฑ์		41	522609.76	184516.11			
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร							
ไม่ได้รับ		13	224538.46	119350.06	0.085 ^{ns}	0.968	ไม่แตกต่าง
ผู้นำกลุ่มเกษตรกร		70	232028.57	97875.99			
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์		44	224863.64	82824.72			
ตัวแทนจำหน่ายเวชภัณฑ์		41	233170.73	89735.70			
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร							
ไม่ได้รับ		13	3.62	1.12	1.179 ^{ns}	0.32	ไม่แตกต่าง
ผู้นำกลุ่มเกษตรกร		70	3.53	0.99			
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์		44	3.34	0.81			
ตัวแทนจำหน่ายเวชภัณฑ์		41	3.73	1.05			

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการสูบบุหรี่ของเกษตรกร ในตารางที่ 27 พบว่า เกษตรกรที่เปิดรับสูบบุหรี่แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

สมมติฐานที่ 3.2 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสู่อมวลชนแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกร ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร จำแนกตามสู่อมวลชน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร							
จำแนกตามสู่อมวลชน		n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนสุกรที่เลี้ยง							
ไม่ได้รับ		22	282.91	96.04	1.56 ^{ns}	0.20	ไม่แตกต่าง
โทรทัศน์,วิทยุ		14	352.50	100.78			
อินเทอร์เน็ต		33	311.58	97.03			
สื่อสิ่งพิมพ์		99	330.80	119.68			
รายได้จากการเลี้ยงสุกร							
ไม่ได้รับ		22	395772.73	109732.55	3.46*	0.02	แตกต่าง
โทรทัศน์,วิทยุ		14	522142.86	175112.21			
อินเทอร์เน็ต		33	455242.42	140165.76			
สื่อสิ่งพิมพ์		99	509969.70	181473.70			
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร							
ไม่ได้รับ		22	234681.82	100366.18	2.31 ^{ns}	0.08	ไม่แตกต่าง
โทรทัศน์,วิทยุ		14	290000.00	104824.40			
อินเทอร์เน็ต		33	226757.58	81115.67			
สื่อสิ่งพิมพ์		99	221303.03	91896.29			

ตารางที่ 28 (ต่อ)

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามสื่อมวลชน						
	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร						
ไม่ได้รับ	22	3.41	0.85	4.17*	0.01	แตกต่าง
โทรทัศน์,วิทยุ	14	4.36	1.01			
อินเทอร์เน็ต	33	3.33	0.96			
สื่อสิ่งพิมพ์	99	3.52	0.95			

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการสื่อมวลชนของเกษตรกร ในตารางที่ 28 พบว่า เกษตรกรที่เปิดรับสื่อบุคคลแตกต่างกัน มีจำนวนสุกรที่เลี้ยง, รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร ที่ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่เปิดรับสื่อบุคคลแตกต่างกัน มีรายได้จากเลี้ยงสุกร, จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร เป็นรายคู่ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกร จำแนกตามสื่อมวลชน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร ด้านรายได้จากการเลี้ยงสุกร จำแนกตามสื่อมวลชน	\bar{X}	สื่อมวลชน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
(1) ไม่ได้รับ	395772.73	-			
(2) โทรทัศน์,วิทยุ	522142.86	*	-		
(3) อินเทอร์เน็ต	455242.42	ns	ns	-	
(4) สื่อสิ่งพิมพ์	509969.70	*	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรด้านจำนวนรายได้จากการเลี้ยงสุกรจำแนกสื่อมวลชน โดยเฉลี่ยแตกต่างกัน เป็นรายคู่ดังตารางที่ 29 พบว่า เกษตรกรไม่ได้เปิดรับสื่อมวลชน แตกต่างกับ เปิดรับจาก โทรทัศน์/วิทยุ (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่ไม่ได้เปิดรับสื่อมวลชน แตกต่างกับ เปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์(ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ด้านจำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร จำแนกตามสื่อมวลชน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สภาพการเลี้ยงสุกร ด้าน จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร จำแนกตามสื่อมวลชน	\bar{X}	สื่อมวลชน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
(1) ไม่ได้รับ	3.41	-			
(2) โทรทัศน์,วิทยุ	4.36	*	-		
(3) อินเทอร์เน็ต	3.33	ns	ns	-	
(4) สื่อสิ่งพิมพ์	3.52	*	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกรด้านจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร จำแนกตามสื่อมวลชน โดยเฉลี่ยแตกต่างกัน เป็นรายคู่ดังตารางที่ 30 พบว่า เกษตรกรที่ไม่ได้เปิดรับสื่อมวลชน แตกต่างกับ เกษตรกรเปิดรับสื่อมวลชนจาก โทรทัศน์/วิทยุ (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) และเกษตรกรเปิดรับสื่อจากโทรทัศน์/วิทยุแตกต่างกับ เปิดรับสื่อทางอินเทอร์เน็ต (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

สมมติฐานที่ 3.3 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อกิจกรรมแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสื่อกิจกรรมโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

(n = 168)

สภาพการเลี้ยงสุกร						
จำแนกตามสื่อกิจกรรม						
	n	\bar{X}	S.D.	F	p-value	สรุป
จำนวนสุกรที่เลี้ยง						
ไม่ได้รับ	86	332.02	114.24	0.91 ^{ns}	0.41	ไม่แตกต่าง
การอบรม	42	303.64	108.23			
การศึกษาดูงาน	40	322.08	110.51			
รายได้จากการเลี้ยงสุกร						
ไม่ได้รับ	86	471732.56	174507.34	0.72 ^{ns}	0.49	ไม่แตกต่าง
การอบรม	42	509880.95	163824.30			
การศึกษาดูงาน	40	488575.00	165055.84			
รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร						
ไม่ได้รับ	86	241802.33	100122.37	1.55 ^{ns}	0.22	ไม่แตกต่าง
การอบรม	42	221571.43	78640.32			
การศึกษาดูงาน	40	212850.00	90425.36			
จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร						
ไม่ได้รับ	86	3.59	1.06	0.53 ^{ns}	0.59	ไม่แตกต่าง
การอบรม	42	3.40	0.70			
การศึกษาดูงาน	40	3.55	1.04			

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการเลี้ยงสุกร จำแนกตามการสื่อกิจกรรมของเกษตรกร ในตารางที่ 31 พบว่า เกษตรกรที่เปิดรับสื่อกิจกรรมแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกร

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ปัญหาพันธุ์สุกร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ยังใช้สายพันธุ์ที่เลี้ยงยังไม่มีประสิทธิภาพที่จะไปแข่งขันกับฟาร์มเอกชน ทำให้ราคาจำหน่ายได้ราคาต่ำกว่าฟาร์มเอกชน เนื่องจากยังขาดต้นทุนในการซื้อพันธุ์สุกรที่ดีมาเลี้ยง และความไม่เหมาะสมของสภาพโรงเรือนจึงไม่สามารถเลี้ยงสุกรบางสายพันธุ์ได้

1.2 ปัญหาอาหารและการให้อาหาร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ประสบปัญหาวัตถุดิบที่ใช้ผลิตอาหารสัตว์ไม่เพียงพอและมีราคาที่สูง ตลอดจนอาหารเสริมที่ใช้ในการเลี้ยงสุกรก็มีราคาสูง และถ้าเกษตรกรต้องการผสมอาหารให้ได้คุณภาพให้อาหารเป็นเนื้อเดียวกัน ก็ต้องใช้เครื่องผสมอาหารที่มีราคาแพง

1.3 ปัญหาโรงเรือนสุกร พบว่า โรงเรือนสุกรของเกษตรกรทั้งหมดเป็นโรงเรือนระบบเปิด จึงเกิดปัญหาในการป้องกันแมลง, สัตว์ที่เป็นพาหะในการเกิดโรค และมีปัญหาในเรื่องอากาศที่ร้อนทำให้สุกรกินอาหารได้น้อยลง ตลอดจนพื้นที่ในการขยายโรงเรือนค่อนข้างที่จำกัด เมื่อเกษตรกรที่มีจำนวนสุกรที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากที่ตั้งโรงเรือนสุกรของเกษตรกรบางส่วน ยังติดกับแหล่งชุมชนและเขตเทศบาลทำให้ถูกจำกัดพื้นที่

1.4 ปัญหาโรคสุกร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการใช้วัคซีนและโปรแกรมการทำวัคซีนป้องกันโรคให้กับสุกรในระยะต่างๆและยังขาดความรู้ในเรื่องการควบคุมและป้องกันโรค

1.5 ปัญหาการสุขาภิบาลฟาร์ม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร มีปัญหาในเรื่องของสิ่งแวดล้อม เนื่องจากอยู่ใกล้กับแหล่งชุมชนและเขตเทศบาล และยังขาดต้นทุนที่ใช้ในการบำบัดของเสียให้ได้คุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกร ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ควรมีการสนับสนุนสายพันธุ์สุกรที่มีการปรับปรุงพันธุ์ที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม มาใช้มากขึ้นให้มีประสิทธิภาพมีอัตราการแลกเนื้อสูง เป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค

2.2 ควรมีการฝึกอบรมวิธีการคัดเลือกพันธุ์สุกร เพื่อแก้ไขปัญหาการผสมพันธุ์ในฝูงกันเองอาจจะทำให้เกิดปัญหาเลือกชิด

2.3 ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือในการประกันราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ล่วงหน้าและควรมีการกำหนดราคากลางรับซื้อสุกรที่ได้มาตรฐาน

2.4 ควรมีการสนับสนุนจากทางภาครัฐในการก่อสร้างโรงเรือนสุกรให้ถูกต้องตามมาตรฐานและอบรมความรู้ในเรื่องการจัดการฟาร์มสุกร

2.5 ควรมีการสนับสนุนวัคซีนป้องกันโรคให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรและควรมีการอบรมในเรื่องของโรคและการป้องกันควบคุมโรค

2.6 ควรมีการฝึกอบรมการจัดการสิ่งแวดล้อมในการฟาร์มสุกรให้เหมาะสม ตลอดจนให้ความรู้ในเรื่องของการจัดการมูลสุกรและการบำบัดของเสียให้ได้มาตรฐาน ภาครัฐควรสนับสนุนช่วยเหลือหาแหล่งต้นทุนและสินเชื่อที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรในการบำบัดของเสีย

ข้อวิจารณ์

จากการวิจัยสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ผู้วิจัยได้ทำการวิจารณ์ผลการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

พื้นฐานส่วนบุคคล

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรเพศชายมีอายุเฉลี่ย 44.23 ปี จากผลการวิจัยเห็นได้ว่า เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรจัดอยู่ในวัยกลางคน เป็นส่วนมาก ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะว่าเกษตรกรรุ่นก่อนๆเริ่มมีการเลิกเลี้ยงสุกรแต่มีการ โอนกรรมสิทธิ์ให้กับลูกหลานจึงมี เกษตรกรอายุไม่มากนักเป็นเจ้าของฟาร์มสุกร ด้านการเกษตรพบว่าเกษตรกรส่วนมากเลี้ยงสุกรเป็น อาชีพหลัก(ร้อยละ 97.00)เนื่องจากการเลี้ยงสุกรต้องใช้เวลาในการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและ เมื่อเลี้ยงในจำนวนที่มากขึ้นเกษตรกรจึงยึดเป็นอาชีพหลัก

นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา(ร้อยละ 28.60) ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับในสมัยก่อน กำหนดการศึกษาเพียงแค่ชั้นประถมศึกษา นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรบางส่วนจบการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา (ร้อยละ 21.40) ทั้งนี้เนื่องจาก มีเกษตรกรที่อายุไม่มากนักที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามัธยมมาดูแลกิจการเลี้ยงสุกรต่อจากพ่อ แม่ และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรเฉลี่ย 8.41 ปี

เทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร

1. พันธุ์สุกร

เกษตรกรที่เลี้ยงสุกรพันธุ์ดาร์จไวท์พบว่า เกษตรกรเลี้ยงสุกรพันธุ์ดาร์จไวท์โดยเฉลี่ย (ร้อยละ 97.00) ซึ่งสุกรพันธุ์นี้เกษตรกรมักจะซื้อจากฟาร์มใหญ่ที่ได้มาตรฐานเพื่อนำมาใช้เป็นแม่ พันธุ์โดยนิยมนำมาผสมกับสุกรพันธุ์แลนด์เรซ ซึ่งเกษตรกรเลี้ยงโดยเฉลี่ย (ร้อยละ 87.50) เพื่อ นำมาผลิตเป็นแม่สุกร 2 สายเลือด ซึ่งเหมาะสำหรับการเลี้ยงขุนเป็นการปรับปรุงสายพันธุ์ที่ได้แม่ พันธุ์ซึ่งแข็งแรงและให้ลูกดกเลี้ยงลูกเก่ง โดยเกษตรกรเลี้ยงสุกรลูกผสมดาร์จไวท์/แลนด์เรซ โดย เกษตรกรมักจะนิยมนำเอาสุกรลูกผสมดาร์จไวท์/แลนด์เรซ ซึ่งเป็นแม่พันธุ์นำมาผสมกับสุกรพันธุ์ดู รอก ซึ่งนิยมใช้เป็นพ่อพันธุ์ซึ่งเป็นสุกรที่เลี้ยงง่ายโตเร็วและแข็งแรง และเมื่อเกษตรกรนำเอาสุกร ลูกผสมดาร์จไวท์และแลนด์เรซมาผสมกับสุกรพันธุ์ดูรอก ทำให้เกษตรกรได้สุกรลูกผสมดาร์จ ไวท์/แลนด์เรซและดูรอก ซึ่งเกษตรกรมักจะเรียกว่า ลูกผสม 3 สายเลือด เกษตรกรมักจะใช้สุกรสาย พันธุ์นี้ในการเลี้ยงขุน เนื่องจากเลี้ยงง่าย โตไว และทนต่อสภาพอากาศร้อนได้ดี สุกรลูกผสม 3 สายเลือดนั้นให้เป็นสุกรที่เลี้ยงง่ายโตเร็วและทนต่อสภาพอากาศร้อนแต่มีข้อเสียคือได้คุณภาพซาก ที่ไม่ค่อยดี เนื่องจากสุกรพันธุ์ให้เนื้อที่มีไขมันมากและมีเนื้อแดงน้อย ทำให้ขายได้ราคาที่ไม่ค่อยดี ซึ่งในฟาร์มเอกชนขนาดใหญ่ไม่นิยมเลี้ยงสุกรลูกผสม 3 สายเลือดในการเลี้ยงขุนเนื่องจากได้ คุณภาพซากที่ไม่ดี โดยนิยมนำสุกรพันธุ์เพียเทียนมาเลี้ยงเป็นพ่อพันธุ์แทนพันธุ์ดูรอก เนื่องจาก สุกรพันธุ์เพียเทียนเป็นสุกรที่ให้เนื้อที่มีคุณภาพซากดี มีเนื้อแดงมาก มีไขมันต่ำ จึงทำให้เป็นที่ ต้องการของตลาดมากกว่า ทั้งนี้เกษตรกรไม่สามารถเลี้ยงสุกรพันธุ์เพียเทียนได้เนื่องจากสุกร

พันธุ์พืชเขียนนั้นไม่ทนต่อสภาพอากาศร้อน จะมีอาการช็อคถ้าได้รับอากาศร้อน นอกจากนี้เกษตรกรยังนำเอาสุกรพันธุ์ปากช่อง 2 และสุกรพันธุ์ปากช่อง 3 ซึ่งสุกรพันธุ์ปากช่องเป็นสุกรที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์จาก ศูนย์วิจัยเทคโนโลยีปรับปรุงพันธุ์ จังหวัดนครราชสีมา ที่ปรับปรุงพันธุ์เพื่อเป็นพ่อพันธุ์ที่ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพซากที่ดีและทนทานต่อสภาพอากาศร้อนได้

2. อาหารและการให้อาหาร

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมผสมอาหารเอง (ร้อยละ 69.60) โดยวัตถุดิบที่ใช้ผสมอาหารสุกรส่วนใหญ่คือ ปลายข้าว (ร้อยละ 51.80) และรำละเอียด (ร้อยละ 35.70) เนื่องจากหาซื้อได้ง่ายตามโรงสีข้าวต่างๆ ซึ่งเกษตรกรจะใช้ถึงผสมอาหารสุกรเพื่อความละเอียดของอาหาร โดยเกษตรกรจะสูตรการผสมอาหารที่แตกต่างกันไป ซึ่งเกษตรกรที่ผสมอาหารเอง อาหารจะอยู่ในรูปของอาหารผงและอาหารเปียก ซึ่งเกษตรกรส่วนมากนิยมให้อาหารเปียก (ร้อยละ 37.50) เป็นอาหารผสมน้ำหรืออาหารผสมกับน้ำหมักต่างๆ จะทำให้สุกรนั้นกินอาหารได้เพิ่มขึ้น ส่วนอาหารผงพบว่าเกษตรกรนิยมให้อาหารผง (ร้อยละ 32.10) ซึ่งการให้อาหารเปียกและอาหารผงนั้นขึ้นอยู่กับความเทคนิคของเกษตรกรแต่ละราย รวมไปถึง ส่วนผสมของอาหารด้วย ซึ่งส่วนผสมอาหารอื่นๆ พบว่าเกษตรกรมักจะให้ยาปฏิชีวนะ วิตามินแร่ธาตุต่างๆ นำมาผสมกับวัตถุดิบอาหารสัตว์

ส่วนเกษตรกรที่นิยมซื้ออาหารสำเร็จรูปมาใช้ในการเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 30.40) เนื่องจากมีความสะดวกในการใช้ สามารถหาซื้อได้ง่าย มีจำหน่ายตามท้องตลาด ซึ่งลักษณะของอาหารสำเร็จรูปนั้นอยู่ในรูปของอาหารเม็ด

ด้านแหล่งน้ำในการเลี้ยงสุกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้น้ำบาดาลในการเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 78.60) โดยเกษตรกรจะใช้น้ำบาดาลที่เจาะขุดมาใช้กันตามแหล่งชุมชนต่างๆ มาใช้ ซึ่งมีเกษตรกรบางส่วนที่ไม่สามารถขุดเจาะน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ได้ ทำให้ต้องใช้น้ำประปาในการเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 21.40) ซึ่งเกษตรกรจะสูบน้ำมาใช้จากคลองชลประทาน ซึ่งทำให้เกษตรกรต้องเสียค่าน้ำในการเลี้ยงสุกรที่สูงขึ้น

3. โรงเรือนสุกร

โรงเรือนสุกรของเกษตรกรทั้งหมดเป็นโรงเรือนระบบเปิด (ร้อยละ 100.0) ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรือนระบบปิดนั้นต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างที่สูงมาก เกษตรกรขาดแหล่งเงินทุนที่ดีพอจึง

ไม่สามารถที่จะก่อสร้างโรงเรียนระบบปิดได้ โรงเรียนของเกษตรกรทั้งหมดจึงเป็นระบบเปิด โรงเรียนสุกรของเกษตรกรจึงมีปัญหาในเรื่องของอากาศที่ร้อนและปัญหาเกี่ยวกับแมลงต่างๆ ที่เข้ามาในโรงเรียนได้ง่าย เช่น แมลงหรือยุงต่างๆ รวมไปถึงตะขาบ ซึ่งล้วนแต่เป็นพาหะนำโรคทั้งสิ้น

ที่ตั้งของโรงเรียนสุกร พบว่า โรงเรียนสุกรของเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.20) อยู่ห่างจากแหล่งชุมชนและเขตเทศบาล แต่ก็ยังมีโรงเรียนสุกรของเกษตรกรบางส่วน (ร้อยละ 45.80) อยู่ใกล้แหล่งชุมชนหรืออยู่ในเขตเทศบาล ทั้งนี้เนื่องจาก แต่ก่อนเกษตรกรเลี้ยงสุกรแบบดั้งเดิมเลี้ยงสุกรตามข้างบ้านตามได้ทุนบ้านเพียงไม่กี่ตัว ต่อมาเมื่อมีจำนวนสุกรเพิ่มขึ้นจึงได้สร้างและขยายโรงเรียนจากพื้นที่ในบ้านของตนเองและนอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรบางรายมีการก่อสร้างโรงเรียนเลี้ยงสุกรก่อนที่ชาวบ้านจะเข้ามาก่อสร้างบ้านเรือนกัน จนเป็นเขตชุมชนและต่อมาเมื่อเกษตรกรมีจำนวนสุกรที่เพิ่มขึ้นถ้ามีการควบคุมกลิ่นและจัดการของเสียที่ไม่ดี จึงส่งกลิ่นรบกวนคนในชุมชน จึงมักถูกชาวบ้านร้องเรียนเรื่องกลิ่นรบกวน และเกษตรกรไม่สามารถขยายกิจการหรือขยายโรงเรียนได้ เนื่องจากพื้นที่จำกัด เนื่องจากพื้นที่รอบข้างเป็นแหล่งชุมชน มีบ้านเรือนอยู่โดยรอบ ดังนั้นเกษตรกรที่จะดำเนินการเลี้ยงสุกรจึงควรคำนึงถึงทำเลที่ตั้งโรงเรียน ควรเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างจากแหล่งชุมชนและเป็นพื้นที่ที่สามารถขยายกิจการได้ ด้านลักษณะโรงเรียน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่แยกโรงเรียนเลี้ยงสุกรออกเป็น 2 หลัง (ร้อยละ 37.50) ส่วนมากจะแยกสุกรขุนกับสุกรพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ สุกรอนุบาล ออกจากกัน เพื่อง่ายต่อการจัดการในเรื่องของการให้อาหารและเมื่อสุกรเจ็บป่วยจะได้แยกเลี้ยงได้ทัน ทำให้เชื้อโรคไม่แพร่กระจายไปติดสุกรทั้งหมด ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้แยกโรงเรียนเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 26.20) เนื่องจาก จำนวนสุกรของเกษตรกรอาจจะเลี้ยงจำนวนที่ไม่มาก สุกรยังอยู่กันอย่างไม่แออัด เกษตรกรจึงยังไม่เพิ่มหรือขยายโรงเรียน

พื้นที่คอก พบว่า โรงเรียนสุกรของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นคอนกรีต (ร้อยละ 64.30) และพื้นโรงเรียนสุกรของเกษตรกรบางส่วนเป็นพื้นแอสลท (ร้อยละ 35.70) เนื่องจากพื้นแอสลทมีราคาในการก่อสร้างสูงกว่าพื้นคอนกรีต โดยพื้นแอสลทเป็นพื้นคอกที่มีรูหรือร่อง ทำให้มูลสุกรหรือน้ำเสียต่างๆสามารถไหลผ่านลงไปได้ ทำให้อากาศต่างๆ ไม่หมักหมม ทำให้พื้นคอกนั้นแห้งอยู่เสมอ ส่วนลักษณะของหลังคา พบว่า โรงเรียนสุกรของเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้หลังคาเป็นกระเบื้อง (ร้อยละ 90.50) เนื่องจากมีราคาที่ไม่แพงมากนัก และเกษตรกรบางส่วนนิยมใช้หลังคาโรงเรียนเป็นหลังคาแบบอลูมิเนียม (ร้อยละ 9.50) เนื่องจากลดความร้อนในโรงเรียนได้ดี แต่มีราคาที่แพง

4. โรคสุกร

ในรอบปีที่ผ่านมา สุกรของเกษตรกรมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ไม่เคยเกิดโรค (ร้อยละ 21.40) และสุกรของเกษตรกรส่วนใหญ่มักจะโรคระบบทางเดินอาหาร (ร้อยละ 39.88) และโรค Prrs (ร้อยละ 29.80)

ส่วนการรักษาสุกรเมื่อเกิดโรคพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมซื้อยามารักษาเอง (ร้อยละ 57.10) เนื่องจากการซื้อยามารักษาเอง เกษตรกรจะสั่งซื้อจากตัวแทนจำหน่ายเวชภัณฑ์ และเกษตรกรจะได้รับคำแนะนำวิธีการให้ยาอย่างละเอียดจากตัวแทนจำหน่ายเวชภัณฑ์ นอกจากนี้ยังมีบริการติดตามผลคว่าสุกรที่ได้รับยาไปหายขาดหรือไม่ และถ้าสุกรของเกษตรกรป่วยหนักไม่สามารถรักษาได้ด้วยการให้ยา เกษตรกรจึงติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (ร้อยละ 12.50) หรือจ้างผู้มีความรู้มารักษา (ร้อยละ 8.90) มารักษาสุกรต่อไป สำหรับวัคซีนที่ทำให้กับสุกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.50) นิยมทำวัคซีนให้กับสุกรควบคู่ป้องกัน 3 โรค คือ โรคพาร์โวไวรัส โรคพิษสุนัขบ้า เทียม โรคปากเท้าเปื่อย เนื่องจากโรคทั้ง 3 โรคนี้เป็นโรคติดต่อที่ร้ายแรงมีโอกาสตายสูงมาก โดยเฉพาะโรคปากเท้าเปื่อยสามารถติดต่อสู่คนได้ ส่วนแหล่งที่มาของวัคซีนพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับวัคซีนจากทางบริษัทเอกชน (ร้อยละ 65.50) และได้รับจากหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 35.50) เนื่องจากวัคซีนที่ทางหน่วยงานราชการมีนั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร โดยเจ้าหน้าที่จะออกพื้นที่และทำวัคซีนให้กับสุกรเป็นประจำทุกปี ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

5. การสุขาภิบาลฟาร์ม

โรงเรือนสุกรของเกษตรกรส่วนใหญ่มีระบบฆ่าเชื้อโรคทางเข้าโรงเรือน (ร้อยละ 65.50) เนื่องจากโรงเรือนสุกรนั้นอาจมีผู้เข้าออกมาติดต่อธุระ หรือส่งวัตถุดิบอาหารสัตว์จึงจำเป็นต้องมีระบบฆ่าเชื้อซึ่งจะเป็นบ่อจุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อโรคเพื่อป้องกันเชื้อโรคจากภายนอกเข้ามายังโรงเรือน ส่วนคอกกักสุกรก่อนที่นำมาเข้ามาเลี้ยงใหม่ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีคอกกักสุกรที่จะนำเข้ามาเลี้ยงใหม่ (ร้อยละ 64.90) เนื่องจากเกษตรกรอาจไม่นิยมซื้อสุกรจากฟาร์มอื่นมาเลี้ยง จึงไม่เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการคอกกักสุกร ส่วนเกษตรกรที่มีคอกกักสุกรพบว่าส่วนมากมีจำนวน 1 หลัง (ร้อยละ 21.40) เพื่อคว่าสุกรที่เรานำมาเข้ามาเลี้ยงใหม่นั้นปลอดโรคหรือไม่ ซึ่งเกษตรกรมักกักสุกรไว้ประมาณ 1 เดือน เมื่อแน่ใจว่าไม่มีโรคมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ดีจึงนำไปเลี้ยงร่วมกับสุกรในโรงเรือน ส่วนคอกกักสัตว์ป่วย พบว่า เกษตรกรบางส่วนไม่มีคอกกักสัตว์ป่วย (ร้อยละ 39.90)

เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้ในการดูแลสุกรเมื่อเจ็บป่วยจึงไม่ได้เตรียมคอกกักสัตว์ป่วย เพื่อนำมาแยกเลี้ยงเพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคแพร่ไปยังสุกรตัวอื่น ส่วนเกษตรกรที่มีคอกกักสัตว์ป่วยพบว่า ส่วนมากมีจำนวน 1 หลัง (ร้อยละ 29.80)

ในส่วนของ การบำบัดน้ำเสียพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่บำบัดน้ำเสียโดยใช้บ่อบำบัดน้ำเสีย (ร้อยละ 36.30) โดยบ่อบำบัดน้ำเสียของเกษตรกรจะมีบ่อต่างๆ ให้น้ำเสียตกตะกอนและจะไหลไปยังบ่อกึ่งหมักและบ่อบ่ม ซึ่งจะช่วยลดความสกปรกลงได้ ในส่วนของเกษตรกรที่ไม่สามารถสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียเกษตรกรจะนิยมใช้บ่อเกรอะ (ร้อยละ 31.50) ในการบำบัดของเสีย โดยจะประกอบด้วย 2 บ่อ บ่อดกตะกอน ซึ่งจะแยกของแข็งกับของเหลว ในส่วนของเหลวก็จะไหลไปยังบ่อที่สองก่อนที่จะระบายซึมลงดิน และเกษตรกรบางส่วนไม่มีการบำบัดน้ำเสีย (ร้อยละ 32.10) เนื่องจากเกษตรกรยังขาดแรงจูงใจในการบำบัดของเสียและเกษตรกรอาจจะมีจำนวนสุกรที่เลี้ยงไม่มากจึงมีของเสียในการเลี้ยงสุกรที่ยังไม่มาก ในส่วนของมูลสุกรพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเก็บมูลสุกรไว้ในบ่อเกรอะ (ร้อยละ 50.60) เนื่องจากบ่อเกรอะนั้นใช้งบประมาณในการสร้างที่ไม่สูงนัก และสามารถแยกของแข็งและของเหลวออกจากกัน ทำให้มูลสุกรที่ได้รับการหมักนั้นกลายเป็นปุ๋ย ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เสริม และเกษตรกรบางส่วนก็นำมูลสุกรออกมาตากแห้งขาย (ร้อยละ 33.33) เนื่องจากมีพ่อค้ามารับซื้อเป็นอาหารปลา ทั้งนี้ยังพบว่าเกษตรกรบางส่วนยังนิยมเก็บมูลสุกรโดยใช้บ่อแก๊สชีวภาพ (ร้อยละ 16.10) โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งบ่อแก๊สชีวภาพจะนำมูลสุกรมาหมักจนได้ก๊าซ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการหุงต้มให้แสงสว่างในฟาร์ม การพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคในโรงเรือนพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.60) พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อสม่ำเสมอทุกๆ 1 สัปดาห์ เนื่องจากโรงเรือนของเกษตรกรเป็นระบบเปิด อาจมีพวกแมลง, ยุง รวมไปถึงเชื้อโรคต่างๆ เกษตรกรจึงต้องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อสม่ำเสมอทุก 1 สัปดาห์ การกำจัดซากสุกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมกำจัดซากสุกรโดยการขายซากให้กับพ่อค้า (ร้อยละ 70.80) และฝังซาก (ร้อยละ 26.80) เผาซาก (ร้อยละ 2.40) ตามลำดับ

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรซึ่งเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกร ทางสื่อบุคคล ส่วนใหญ่ เกษตรกรเปิดรับข่าวสารจาก ผู้นำกลุ่มเกษตรกรมากที่สุด (ร้อยละ 41.70) นอกนั้นรับจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (ร้อยละ 26.20) และรับจากตัวแทนจำหน่ายเวชภัณฑ์ (ร้อยละ 26.20) ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร (ร้อยละ 7.70) เป็นเช่นนี้เพราะ เกษตรกรมักเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดนครปฐมซึ่งมักจะมีการประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเป็นประจำในทุกๆ วัน โคน

จึงทำให้ข่าวสารในการเลี้ยงส่วนใหญ่มักได้มาจากประธานกลุ่มหรือผู้นำกลุ่มเกษตรกร สำหรับทางสื่อมวลชน เกษตรกรส่วนใหญ่ได้เปิดรับทางสื่อสิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 58.9) และทางอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 19.60) ทางโทรทัศน์และวิทยุ (ร้อยละ 8.30) และไม่เปิดรับข่าวสาร (ร้อยละ 13.10) เป็นเช่นนี้เพราะเกษตรกรจะได้รับข่าวสารจากทางสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดนครปฐม ซึ่งที่สหกรณ์มักมีวารสารเกี่ยวกับสุกร ซึ่งจะออกทุกๆ 15 วัน รวมไปถึงหนังสือพิมพ์ มาคอยบริการให้เกษตรกรได้อ่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ทางสื่อกิจกรรม เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับจากการฝึกอบรม (ร้อยละ 39.30) นอกนั้นไม่มีการเปิดรับข่าวสาร (ร้อยละ 36.90) และไปศึกษาดูงานหรือการไปดูงานฟาร์ม (ร้อยละ 23.80) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร ซึ่งเป็นข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรส่วนใหญ่เปิดรับสื่อผู้นำกลุ่มเกษตรกรเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มักเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดนครปฐม ดังนั้นจึงได้รับข่าวสารจากส่วนนี้มากที่สุด และมีบางส่วนที่เคยผ่านการฝึกอบรมแล้วยังมีความสนใจหาความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรเพิ่มเติม

สภาพการเลี้ยงสุกร

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงสุกรโดยเฉลี่ย 485,279.80 บาท/ปี เกษตรกรส่วนใหญ่มักขายสุกรให้กับพ่อค้าที่มาซื้อสุกรในราคาหน้าฟาร์มเนื่องจากเกษตรกรส่วนมากนิยมเลี้ยงสุกรขุน เมื่อสุกรมีน้ำหนักที่เหมาะสมก็จะติดต่อให้พ่อค้ามารับซื้อสุกร และมีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกรโดยเฉลี่ย 229,851.20 บาท/ปี โดยรายจ่ายในการเลี้ยงสุกรนั้น เกษตรกรมักต้องจ่ายเงินตอนซื้ออาหารมาเลี้ยงสุกรมากที่สุด และตอนสุกรป่วยที่จะต้องซื้อยาเวชภัณฑ์ต่างๆ ในการรักษาโรค ส่วนรายจ่ายจากกรณีอื่นๆ นั้นพบว่าบางรายมีการต่อเติมโรงเรือนและขยายโรงเรือนให้เหมาะสมกับจำนวนสุกรที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการซื้ออุปกรณ์ต่างๆ เช่น รางอาหารสุกร ถึงผสมอาหารสุกร เป็นต้น นอกจากนี้พบว่า การกู้เงินมาลงทุนในการเลี้ยงสุกร เกษตรกร (ร้อยละ 56.00) ไม่ได้กู้เงินมาใช้ในการเลี้ยงเพราะว่า เกษตรกรบางรายนั้นรับช่วงมาเลี้ยงสุกรต่อจากเกษตรกรรุ่นพ่อแม่จึงไม่ต้องจึงไม่ต้องเสียต้นทุนในการปลูกสร้างโรงเรือนรวมถึงค่าที่ดิน นอกจากนี้เกษตรกรได้กู้เงินจากธนาคารการเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยละ 21.40) และเกษตรกรกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ (ร้อยละ 17.90) นอกนั้นก็กู้เงินญาติพี่น้อง (ร้อยละ 4.80) เกษตรกรที่ได้กู้เงินมาเลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มักจะกู้มาเพื่อก่อสร้างโรงเรือนสุกร ตลอดจนระบบบำบัดของเสียต่างๆ ซึ่งมีราคาที่ค่อนข้างสูง ต้องใช้ต้นทุนมาก เกษตรกรมีจำนวนสุกรที่เลี้ยงโดยเฉลี่ย 322.55 ตัว สำหรับจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงสุกร ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรเลี้ยงสุกร 2-3 คนเท่านั้น (ร้อยละ

53.60) และมีบางส่วนที่มีจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงสุกร 3 คนขึ้นไป (ร้อยละ 46.40) ซึ่งแรงงานในส่วนนี้เป็นแรงงานที่ไม่ได้จ้าง (ร้อยละ 54.80) เป็นแรงงานในครอบครัว และมีการจ้างแรงงานมาเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 45.20)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เกษตรกรที่มีพื้นฐานส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกันมีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเลี้ยงสุกรในพื้นที่จังหวัดนครปฐมมีข้อจำกัดหลายๆ เรื่อง จึงทำให้อายุของเกษตรกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.2 เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำเอาความรู้มาใช้ในการเลี้ยงสุกรนั้นอาจจะต้องอาศัยเงินทุนที่ดี ซึ่งเกษตรกรมักมีปัญหาในเรื่องของเงินทุน จึงทำให้ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.3 เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรแตกต่างกันมีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกร อาจจะไม่ีผลทำให้เกษตรกรมีการการผลิตสุกรที่ดีขึ้น เนื่องจากเกษตรกรยังมีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ไม่ได้รับการพัฒนามากนัก เนื่องจากเกษตรกรยังมีปัญหาในเรื่องของเงินทุน

สมมติฐานที่ 2 เกษตรกรที่มีเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน กัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.1 เกษตรกรที่มีการให้อาหารสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีการให้อาหารสุกรแตกต่างกัน มีรายได้จากการเลี้ยงสุกรที่ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่มีการให้อาหารสุกรแตกต่างกัน มีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในรอบปีที่ผ่านมาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอาหารสุกรมีราคาที่สูง เกษตรกรที่นิยมผสมอาหารเองในรูปแบบของ อาหารเปียกและอาหารผง มีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกรที่สูงกว่าเกษตรกรที่ใช้อาหารสำเร็จรูปในการเลี้ยงสุกรในรูปแบบของอาหารเม็ด เกษตรกรที่มีการให้อาหารสุกรแตกต่างกัน มีจำนวนแรงงานใช้ในการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานเลี้ยงสุกรไม่มากนัก นิยมใช้อาหารสำเร็จรูปในรูปแบบของอาหารเม็ด มากกว่าเลี้ยงสุกรซึ่งสะดวกและรวดเร็วกว่าการผสมอาหารเอง ซึ่งหากผสมอาหารเอง จะได้อาหารในรูปแบบอาหารผงและอาหารเปียก เกษตรกรที่มีการให้อาหารสุกรแตกต่างกัน มีจำนวนสุกรที่เลี้ยง แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีการเลี้ยงสุกรเป็นจำนวนมาก นิยมผสมอาหารใช้เองในฟาร์ม เนื่องจากต้องการลดต้นทุนการผลิต ซึ่งจะใช้ถังไซโลผสมวัตถุดิบต่างๆ ให้เข้ากันเป็นเนื้อเดียวกัน ซึ่งจะได้รูปแบบอาหารในรูปแบบของอาหารผงและอาหารเปียก

สมมติฐานที่ 2.2 เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้ง โรงเรือนสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้ง โรงเรือนสุกรแตกต่างกัน มีรายได้จากการเลี้ยงสุกร, จำนวนสุกรที่เลี้ยง ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้ง โรงเรือนสุกร แตกต่างกัน มีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร, จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้ง โรงเรือนสุกรที่ห่างจากแหล่งชุมชน สามารถขยายกิจการได้และสามารถพัฒนา เพิ่มเติม โรงเรือนได้ ทำให้มีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกรที่เพิ่มขึ้น และสามารถเพิ่มจำนวนแรงงานที่นำมาใช้มาเลี้ยงสุกรได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีสถานที่เหลือเพียงพอที่จะให้คนงานมาพักอาศัยได้

สมมติฐานที่ 2.3 เกษตรกรที่มีการรักษาสุกร แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีการรักษาสุกร แตกต่างกัน มีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร, จำนวนสุกรที่เลี้ยง ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่มีการรักษาสุกร แตกต่างกัน มีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกร, จำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกร แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในฟาร์มของเกษตรกรที่ไม่เคยเกิดโรคสุกร มักจะได้สุกรขุนที่มีคุณภาพ ทำให้ขายได้ราคาหน้าฟาร์มที่ดีกว่าฟาร์มที่สุกรมีการเกิดโรค ทำให้มีรายจ่ายจากการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน ในส่วนของแรงงานใช้เลี้ยงสุกร พบว่า ในฟาร์มที่มีแรงงานในการเลี้ยงสุกรที่มาก จะมีอัตราการเกิดโรคในสุกรที่ต่ำ เนื่องจากมีการดูแลที่ทั่วถึง ซึ่งลดอัตราการเกิดโรคในสุกรได้ และถ้าหากสุกรเกิดโรคก็มักจะซื้อยามารักษาเอง มากกว่า ในฟาร์มที่มีจำนวนแรงงานน้อย ซึ่งหากเกิดโรคมักจะจ้างผู้มีความรู้มารักษา

สมมติฐานที่ 2.4 เกษตรกรที่มีการจัดการมูลสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีการจัดการมูลสุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการมูลสุกร มีผลต่อการเลี้ยงทั้งในเรื่องของ จำนวนสุกรที่เลี้ยง, รายได้จากการเลี้ยงสุกร, รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร, จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร เนื่องจาก การจัดการมูลสุกรนั้น ถ้าเกษตรกรมีการใช้บ่อแก๊สชีวภาพ จะต้องมีจำนวนสุกรที่มากเพียงพอ ที่จะมีมูลสุกรมากพอให้เกิดแก๊สได้ และจะต้องมีรายจ่ายจากการเลี้ยงสุกรที่มากพอสมควร จึงจะมีต้นทุนในการก่อสร้างบ่อแก๊สชีวภาพ และจะต้องมีรายจ่ายในการเลี้ยงสุกรที่มาก เนื่องจากมีการเลี้ยงสุกรเป็นจำนวนมากนั่นเอง และจะต้องมีจำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกรที่มากพอ ในการจัดการมูลสุกรที่มีปริมาณมากๆ ให้เป็นไปตามระบบต่างๆ ของบ่อแก๊สชีวภาพ

สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3.1 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อบุคคลแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อบุคคลแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกร ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล จากผู้นำกลุ่มเกษตรกร(ร้อยละ 41.70) ซึ่งอาจจะมีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ใกล้เคียงกัน อยู่ในพื้นที่เดียวกัน จึงมีสภาพการเลี้ยงสุกรที่ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3.2 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีจำนวนสุกรที่เลี้ยง, รายจ่ายในการเลี้ยงสุกร ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีรายได้จากการเลี้ยงสุกร, จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับสื่อมวลชนจากทางสื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และโทรทัศน์ วิทยุ อาจส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงสุกรที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากได้รับทราบข่าวสารสำคัญและเทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรใหม่ๆ รวมไปถึง มีการเพิ่มแรงงานใช้เลี้ยงสุกร ตามส่วนต่างๆตามความเหมาะสม ทำให้มีจำนวนแรงงานใช้เลี้ยงสุกรที่มากกว่า เกษตรกรที่ไม่ได้เปิดรับสื่อมวลชน

สมมติฐานที่ 3.3 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อกิจกรรมแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อกิจกรรมแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกร ไม่แตกต่างกัน (ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่(ร้อยละ 51.20) ไม่เคยได้รับความรู้จากการเลี้ยงสุกรผ่านสื่อกิจกรรม จึงมีผลให้สภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร นั้นไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. พื้นฐานส่วนบุคคล ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรสรุปได้ดังนี้

พื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรชาย อายุเฉลี่ย 44.23 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 28.26) เกษตรกรมีอาชีพหลักเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 97.00) และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรเฉลี่ย 8.41 ปี

2. เทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรสรุปได้ดังนี้

เทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร พันธุ์สุกร พบว่า เกษตรกรเลี้ยงสุกรพันธุ์ดาร์จไวท์ (ร้อยละ 97.02) เลี้ยงสุกรพันธุ์แลนด์เรซ (ร้อยละ 87.50) เลี้ยงสุกรพันธุ์คูรอก (ร้อยละ 69.65) เลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง 2 (ร้อยละ 36.70) เลี้ยงสุกรพันธุ์ปากช่อง 3 (ร้อยละ 14.90) เลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมปากช่อง 2 กับลูกผสมดาร์จไวท์ แลนด์เรซ (ร้อยละ 31.55) เลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมปากช่อง 3 กับลูกผสมดาร์จไวท์ แลนด์เรซ (ร้อยละ 14.29) เลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมดาร์จไวท์ แลนด์เรซ (ร้อยละ 59.90) เลี้ยงสุกรพันธุ์ลูกผสมดาร์จไวท์/แลนด์เรซ/คูรอก (ร้อยละ 31.50)

อาหารและการให้อาหาร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่ผสมอาหารใช้เอง (ร้อยละ 69.60) และ ให้อาหารเลี้ยงสุกรในลักษณะของอาหารเปียก (ร้อยละ 37.50) และใช้ปลายข้าวเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผสมอาหารมากที่สุด (ร้อยละ 51.80) และใช้น้ำบาดาลเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 78.60)

โรงเรือนสุกร พบว่า โรงเรือนสุกรของเกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) เป็นโรงเรือนระบบเปิด มีสถานที่ตั้งโรงเรือนอยู่ห่างจากแหล่งชุมชน (ร้อยละ 54.16) และนิยมแยกโรงเรือนเลี้ยง

สุกรออกเป็น 2 หลัง (ร้อยละ 37.50) ลักษณะพื้นคอกส่วนใหญ่เป็นพื้นคอนกรีต (ร้อยละ 64.30) หลังคาโรงเรือนส่วนใหญ่ เป็นกระเบื้อง (ร้อยละ 90.50)

โรคสุกร พบว่า สุกรของเกษตรกรส่วนใหญ่เกิดโรกระบบทางเดินอาหาร (ร้อยละ 37.80) และ ไม่เคยเกิดโรค (ร้อยละ 22.60) และใช้วิธีการซึ่ยามารักษาเองมากที่สุด (ร้อยละ 57.10) เกษตรกรส่วนใหญ่ทำวัคซีนควบคู่กัน 3 โรคคือโรคพาร์โวไวรัส, โรคพิษสุนัขบ้าเทียม, โรคปากเท้าเปื่อย (ร้อยละ 43.50) และได้รับวัคซีนจากบริษัทเอกชน (ร้อยละ 65.50)

การสุขาภิบาลฟาร์ม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรมีบ่อจุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อทางเข้าฟาร์ม (ร้อยละ 65.50) และไม่มีคอกกักสัตว์ก่อนนำเข้าเลี้ยง (ร้อยละ 64.90) มีคอกกักสัตว์ก่อนนำเข้าเลี้ยง จำนวน 1 หลัง (ร้อยละ 21.40) ไม่มีคอกกักสัตว์ป่วยระหว่างเลี้ยง (ร้อยละ 39.90) มีคอกกักสัตว์ป่วยระหว่างเลี้ยง จำนวน 1 หลัง (ร้อยละ 29.80) เก็บมูลสุกรโดยใช้บ่อเกรอะ (ร้อยละ 50.60) บำบัดน้ำเสียโดยใช้บ่อบำบัดน้ำเสีย (ร้อยละ 36.30) มีการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรงเรือนสม่ำเสมอ ทุกๆ 1 สัปดาห์ (ร้อยละ 72.60) และกำจัดซากสุกรโดยการขายนซากให้พ่อค้า (ร้อยละ 70.80)

3. การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรสรุปได้ดังนี้

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร ของเกษตรกรผู้เลี้ยง เปิดรับสื่อบุคคล จากผู้นำกลุ่มเกษตรกรมากที่สุด (ร้อยละ 41.70) สื่อมวลชน ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจาก สื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุด (ร้อยละ 58.90) และ สื่อกิจกรรม เปิดรับข่าวสารจากการอบรมมากที่สุด (ร้อยละ 25.00)

4. สภาพการเลี้ยงสุกร สรุปได้ดังนี้

จำนวนสุกรที่เกษตรกรเลี้ยงเฉลี่ย 322.55 ตัว เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงสุกรเฉลี่ย 485,279.80 บาท/ปี รายจ่ายในการเลี้ยงสุกรเฉลี่ย 229,851.20 บาท/ปี ส่วนใหญ่ไม่ได้กู้เงินมาเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 55.95) มีจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงสุกรเฉลี่ย 3.53 คน และไม่ได้จ้างแรงงานในการเลี้ยงสุกร (ร้อยละ 54.80)

ในปัจจุบันนี้อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีผู้คนมาอาศัยเพิ่มขึ้นจากแต่ก่อนมาก มีผลทำให้พื้นที่ทางการเกษตรลดน้อยลง รวมไปถึงอาชีพการเลี้ยงสุกรด้วย ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม แต่ในปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ในอำเภอได้ถูกสร้างเป็นแหล่งที่อยู่

อาศัย ห้างสรรพสินค้า ทำให้เจ้าของพื้นที่เดิมซึ่งส่วนใหญ่ เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรเคือคร้อน เนื่องจากต้อง ควบคุมกลิ่นของเสียที่เกิดจากฟาร์มสุกรให้ดีและได้มาตรฐาน มิเช่นนั้นอาจถูกชาวบ้านละแวกใกล้เคียงร้องเรียน ไปยังกรมควบคุมมลพิษได้ แต่การจัดการของเสียในฟาร์มสุกรให้ได้มาตรฐานนั้นจำเป็นต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง เกษตรกรจึงมีปัญหาในเรื่องของเงินทุน ซึ่งจากงานวิจัยจะเห็นได้ว่า การจัดการมูลสุกร นั้นมีผลต่อสภาพการเลี้ยงสุกรในทุกๆ เรื่อง เกษตรกรต้อง มีรายได้จากการเลี้ยงสุกรที่มากพอในการสร้างบ่อแก๊สชีวภาพ และมีจำนวนสุกรที่เลี้ยงที่มากพอที่จะ มีมูลทำให้เกิดแก๊สได้ และเกษตรกรบางส่วนไม่สามารถขยายโรงเรือนสุกรได้ เนื่องจากอยู่ใกล้ แหล่งชุมชน พื้นที่ถูกจำกัด ทำให้ไม่สามารถเพิ่มจำนวนสุกรและจำนวนแรงงานได้ ทำให้การเลี้ยงสุกรนั้นขาดการพัฒนา

และเมื่อพื้นที่ทางการเกษตรลดลง มีผลทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรหาวัตถุดิบที่นำมาใช้ผสม เป็นอาหารสุกร พวกปลายข้าว รำละเอียด ได้ยากขึ้น ทำให้เกษตรกรที่ผสมอาหารเลี้ยงสุกรเองใน ฟาร์ม นั้นขาดแคลนวัตถุดิบ จึงทำให้ราคาวัตถุดิบอาหารใช้เลี้ยงสุกร มีราคาสูง ซึ่งจากงานวิจัยจะ เห็นได้ว่า เกษตรกรที่มีการผสมอาหารเองและให้อาหารในรูปแบบของอาหารผงและอาหารเปียกมี รายจ่ายในการเลี้ยงสุกรที่สูง และในส่วนของ การเกิดโรคสุกร มีเกษตรกรเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มี การเลี้ยงสุกรแล้ว ไม่เกิดโรค (ร้อยละ 21.40) จากงานวิจัยจะเห็นได้ชัดว่า เกษตรกรที่มีการเลี้ยงสุกร แล้วไม่เกิดการเกิดโรคนั้น จะมีรายได้จากการเลี้ยงสุกรที่ดีกว่าเกษตรกรที่เลี้ยงแล้วเกิดโรค ซึ่งหากลด การเกิดโรคในสุกรได้ เกษตรกรก็จะมียาได้ที่เพิ่มขึ้น

จึงอยากให้ทุกฝ่ายทั้งทางภาครัฐและเอกชน ช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในทุกๆ ด้าน ที่ จำเป็นต่อการเลี้ยงสุกร มิเช่นนั้น อาชีพเลี้ยงสุกร ซึ่งถือเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวอำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม อาจจะหมดไปในภายภาคหน้าก็เป็นได้

5. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 32 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน	สภาพการเลี้ยงสุกร			
	จำนวนสุกร ที่เลี้ยง	รายได้จาก การเลี้ยงสุกร	รายจ่ายใน การเลี้ยงสุกร	จำนวนแรงงาน ใช้เลี้ยงสุกร
สมมติฐานที่ 1 เกษตรกรที่มี พื้นฐานส่วนบุคคลแตกต่างกัน มี สภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน				
1.1 เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
1.2 เกษตรกรที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกร ที่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
1.3 เกษตรกรที่มีประสบการณ์ ในการเลี้ยงสุกรแตกต่างกัน มี สภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
สมมติฐานที่ 2 เกษตรกรที่มี เทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกรที่ แตกต่างกัน กัน มีสภาพการเลี้ยง สุกรที่แตกต่างกัน				
2.1 เกษตรกรที่มีการให้อาหาร สุกรแตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยง สุกรที่แตกต่างกัน	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	แตกต่าง	แตกต่าง
2.2 เกษตรกรที่มีสถานที่ตั้ง โรงเรียนสุกรแตกต่างกัน มี สภาพการเลี้ยงสุกรที่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	แตกต่าง	แตกต่าง
2.3 เกษตรกรที่มีการรักษาสุกร แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยงสุกร ที่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่าง	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	แตกต่าง

ตารางที่ 32 (ต่อ)

การทดสอบสมมติฐาน	สภาพการเลี้ยงสุกร			
	จำนวนสุกร ที่เลี้ยง	รายได้จาก การเลี้ยงสุกร	รายจ่ายใน การเลี้ยงสุกร	จำนวนแรงงาน ใช้เลี้ยงสุกร
2.4 เกษตรกรที่มีการจัดการมูล สุกรแตกต่างกัน มีสภาพการ เลี้ยงสุกรที่ต่างกัน สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีการ เปิดรับข่าวสารทางการเกษตร แตกต่างกัน มีสภาพการเลี้ยง สุกรที่ต่างกัน	แตกต่าง	แตกต่าง	แตกต่าง	แตกต่าง
3.1 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อ บุคคลแตกต่างกัน มีสภาพการ เลี้ยงสุกรที่ต่างกัน	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
3.2 เกษตรกรที่มีการเปิดรับ สื่อมวลชนแตกต่างกัน มีสภาพ การเลี้ยงสุกรที่ต่างกัน	ไม่แตกต่าง	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	แตกต่าง
3.3 เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อ กิจกรรมแตกต่างกัน มีสภาพ การเลี้ยงสุกรที่ต่างกัน	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะจากเกษตรกร

6.1 ปัญหาจากเกษตรกร

เกษตรกรมีปัญหาในการเลี้ยงสุกรเกี่ยวกับ วัตถุดิบที่ใช้ผลิตอาหารสัตว์ไม่เพียงพอ และมีราคาที่สูง ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนค่าอาหารที่สูงมาก และสุกรที่เกษตรกรเลี้ยงส่วนใหญ่เป็น สุกรขุน ซึ่งขายได้ในราคาที่ค่อนข้างต่ำเนื่องจากเกษตรกรยังใช้สายพันธุ์ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน และ เกษตรกรยังขาดความรู้ในการใช้วัคซีน โปรแกรมการทำวัคซีนให้กับสุกร รวมถึง การควบคุมโรค ต่างๆ เช่น โรค Prrs, โรคท้องเสียติดต่อ รวมไปถึงปัญหาในเรื่องของสิ่งแวดล้อม มีบางฟาร์มที่มีที่

ตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งชุมชน ทำให้ต้องมีการบำบัดของเสียให้ได้คุณภาพจึงจะควบคุมกลิ่นจากฟาร์มสุกรได้ แต่เกษตรกรยังขาดต้นทุนที่ใช้ในการบำบัดของเสียให้ได้คุณภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะจากเกษตรกร

ควรมีการให้ความรู้และสนับสนุนสายพันธุ์สุกรที่มีการปรับปรุงพันธุ์ที่ดีและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม มาใช้ให้มากขึ้น และทางภาครัฐควรมีการประกันราคาวัตถุดิบที่ใช้ผลิตอาหารสัตว์ล่วงหน้า ควรมีการกำหนดราคากลางรับซื้อสุกร ควรมีการฝึกอบรมวิธีการคัดเลือกพันธุ์สุกร เพื่อแก้ไขปัญหาการผสมพันธุ์ในฝูงกันเอง ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาเลือดชิด ควรมีการสนับสนุนจากทางภาครัฐในการหาแหล่งสินเชื่อต่างๆ ในการพัฒนาจัดการโรงเรือนสุกรของเกษตรกรให้เหมาะสมและได้มาตรฐาน ทางกรมปศุสัตว์ควรผลิตวัคซีนให้เพียงพอ และแก้ไขปัญหาการขนส่งวัคซีนที่ล่าช้า และวัคซีนบางโรคก็ไม่ผลิต

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านพันธุ์สุกร พบว่า เกษตรกรบางส่วนเริ่มมีการเลือกใช้สายพันธุ์สุกรที่มีการปรับปรุงพันธุ์มาใช้เป็นพ่อพันธุ์สุกร และเริ่มมีการเปลี่ยนสายพันธุ์ในการเลี้ยงขุน ควรมีการสนับสนุนร่วมมือกันปรับปรุงพันธุ์สุกรให้มีความเหมาะสมกับสภาพการเลี้ยงของเกษตรกร ให้ดียิ่งขึ้น ทางภาครัฐจะได้นำสุกรสายพันธุ์ที่ดีมาส่งเสริมให้เกษตรกรได้นำไปเลี้ยงต่อไป
2. ด้านอาหารและการให้อาหาร ควรมีการพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรเกี่ยวกับส่วนผสมของอาหารสัตว์ รวมไปถึงการสูตรอาหารสัตว์ในลักษณะต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพการเลี้ยงของเกษตรกร
3. ด้านโรงเรือนสุกร โรงเรือนสุกรของเกษตรกรทั้งหมดเป็นระบบเปิด ทำให้มีปัญหาในการควบคุมและป้องกันโรค ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ภาครัฐควรเข้ามาให้ความรู้ในการเลี้ยง

สุกรเกี่ยวกับการป้องกันแมลงและสัตว์ต่างๆที่เป็นพาหะ และควรสนับสนุนเงินทุนและแหล่งสินเชื่อที่ดีจากทางภาครัฐ ในการสร้างและพัฒนาปรับปรุงโรงเรือนให้ได้มาตรฐานมากขึ้น

4. ด้านโรคสุกร การเกิดโรคในสุกรนั้นเกิดขึ้นได้ง่าย หากมีการจัดการเลี้ยงที่ไม่ดีเลี้ยงสุกรในปริมาณที่แน่นไป อากาศร้อนหรือถ่ายเทไม่สะดวก จะทำให้ภูมิคุ้มกันของสุกรนั้นอ่อนแอลงทันที จึงควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องของการป้องกันโรค

5. ด้านการสุขาภิบาลฟาร์ม เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการสุขาภิบาลฟาร์มที่ดี รวมไปถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งภายในโรงเรือนและภายนอกโรงเรือนให้เหมาะสม รวมไปถึงการจัดการของเสียที่เกิดขึ้นจากสุกรที่ยังไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังขาดแรงจูงใจในการบำบัดของเสียให้ได้คุณภาพ และยังขาดเงินทุนในการบำบัดของเสียต่างๆ ภาครัฐควรหาแหล่งสินเชื่อที่กำหนดขึ้นมาเฉพาะในการสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียหรือสร้างบ่อเก็บชีวภาพ ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ เพื่อเป็นการพัฒนาการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้นและจะได้พัฒนาสภาพแวดล้อมโดยรอบโรงเรือนสุกรให้ปลอดกลิ่นจากของเสียต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ ความต้องการการฝึกอบรมของเกษตรกร ในด้านพันธุ์สุกร อาหารและการให้อาหาร โรงเรือนสุกร โรคสุกร และการสุขาภิบาลฟาร์ม

2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ในปัจจุบัน เพื่อจะได้ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีในการกำจัดของเสียในฟาร์มสุกรต่อไป

4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับการเลี้ยงสุกรสายพันธุ์ใหม่ๆที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ เพื่อที่จะได้พัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์สุกรได้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรต่อไป

5. ควรศึกษาถึงสภาพทำเลที่ตั้ง โรงเรือนสุกร ในพื้นที่ต่างๆที่เริ่มมีเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะได้ทราบถึงความเหมาะสมในทำเลที่ตั้ง โรงเรือนสุกรในแต่ละพื้นที่

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กมลรัฐ อินทรทัศน์. 2547. สื่อการทางการเกษตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมและ
ฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2545. จำนวนสุกรและจำนวนเกษตรกรแสดงเป็นราย
อำเภอ. กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์.
- _____. 2549. จำนวนสุกรและจำนวนเกษตรกรแสดงเป็นรายอำเภอ. กลุ่มสารสนเทศและ
ข้อมูลสถิติ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม กรมปศุสัตว์.
- _____. 2551. การผลิตสุกร. กลุ่มการจัดการผลิตสัตว์ กรมปศุสัตว์.
- _____. 2552. จำนวนสุกรและจำนวนเกษตรกรแสดงเป็นรายอำเภอ. กลุ่มสารสนเทศและ
ข้อมูลสถิติ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม กรมปศุสัตว์.
- กองควบคุมมลพิษ. 2542. คู่มือการจัดการฟาร์มสุกรเพื่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม.
- กิดานันท์ มลิทอง. 2544. สื่อการสอนและฝึกอบรม:จากสื่อพื้นฐานถึงสื่อดิจิทัล.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดือนจิต เหมงพงศ์พันธุ์. 2536. การศึกษาสภาพการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมปากช่อง
จำกัด จังหวัดนครราชสีมา. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏ
นครราชสีมา.
- ทรงศักดิ์ เทพหนู. 2551. การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธารา มุลมงคล. 2546. การศึกษาสภาพการเลี้ยงโคนมในเขตตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. โครงการปัญหาพิเศษ วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์, สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

นันทนา ปรีประดิษฐ์. 2549. การยอมรับเทคโนโลยีการทำสวนยางพาราของเกษตรกร อำเภอ สหสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประไพพรรณ สิทธิกุล. 2551. เอกสารคำสอนวิชา การผลิตสุกร. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

ภานุมาศ ปิยะภานุกุล. 2545. แผนการสอน รายวิชาทักษะสุกร. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ฉะเชิงเทรา. กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. 2551. เลี้ยงสุกรครบวงจร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

ระพีพร แผงไพรี. 2545. การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรและสมรรถภาพการสืบพันธุ์ของแม่สุกร ลูกผสมสองสายเลือดในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา สัตวศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เรือนขวัญ จันท์เทียนบุญ. 2550. การใช้มาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงเกษตรกรรายย่อย ใน อำเภอสนักแพง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วัชรินทร์ ชมมณฑา. 2527. การศึกษาสภาพการเลี้ยงเป็ดไข่ ปัญหาและความต้องการบางประการ ของเกษตรกรอำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วันดี ทาตระกุล. 2546. สุกรและการผลิตสุกร. ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์นครราชสีมา. 2552. สุนัขปากช่อง พันธุ์กรรมดีที่ไม่ควรมองข้าม.
สัตว์เศรษฐกิจ ฉบับที่ 626.

สมนึก แก้วเกาะสะบ้า. 2549. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ก๊าซชีวภาพของผู้เลี้ยงสุกร ใน
จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม. 2551. สถิติข้อมูล รายชื่อเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัด
นครปฐม.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครปฐม. 2550. ข้อมูลเชิงลึก สภาพทั่วไปจังหวัดนครปฐม.

สิน พันธุ์พินิจ. 2544. การส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.

สุกัญญา วงศ์วัฒนา. 2539. เทคนิคการผลิตสุกร. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี. กอง
วิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. 2549. การสื่อสารเพื่อการจัดการในชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
สนับสนุนการวิจัย.

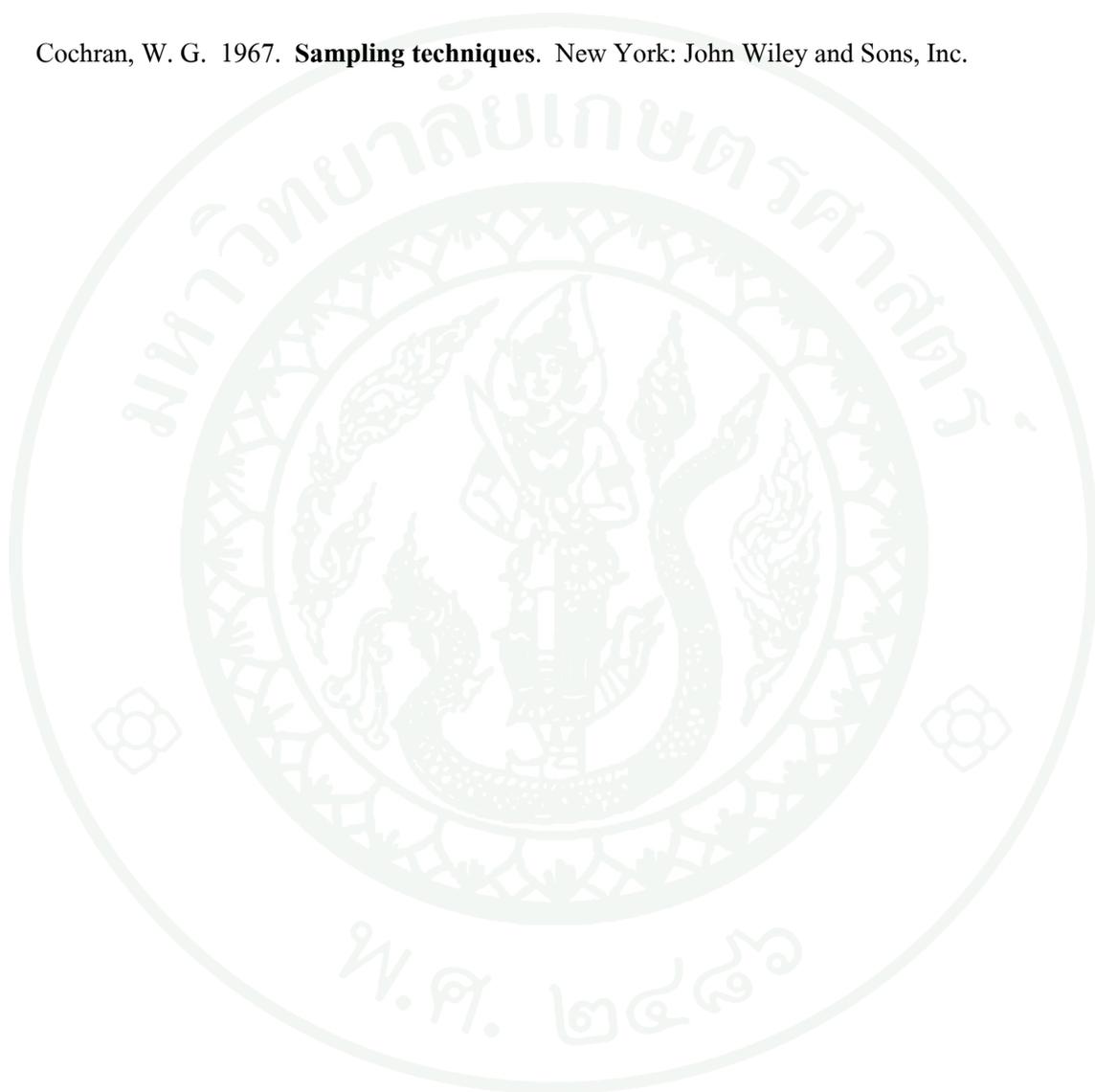
สุรินทร์ นิยมางกูร. 2548. สถิติวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อนันต์ ศรีปราโมช. 2545. การเลี้ยงสุกร. โครงการหนังสือเกษตรชุมชน.

อรรณู พนเจริญสวัสดิ์. 2543. การผลิตสุกร. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
กรมอาชีวศึกษา.

อำไพ โสประทุม. 2539. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร และปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับสื่อสารเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระบบอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Cochran, W. G. 1967. **Sampling techniques**. New York: John Wiley and Sons, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยและใบตรวจแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง

ด้วยนายเศรษฐพล บัวงาม นิสิตปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (บางเขน) ขณะนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ขอให้ท่านตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริงตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด และตอบทุกข้อ

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการทำวิจัยเพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 5 ตอน

- ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
- ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร
- ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร
- ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสุกร

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ จะนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัยเท่านั้น และจะถือเป็นความลับ รวมทั้งไม่มีผลต่อผู้ให้สัมภาษณ์แต่ประการใด

ชุดที่.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง “ การศึกษาสภาพการเลี้ยงดูของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ”

ชื่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

วันที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน () และ/หรือ เติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ ปี (ถ้าเกิน 6 เดือน ถือเป็น 1 ปี)
3. ท่านจบการศึกษาชั้นสูงสุดในระดับใด
 - () ไม่ได้เรียนหนังสือ
 - () ประถมศึกษาปีที่.....
 - () มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลาย
 - () ปวช. () ปวส./อนุปริญญา
 - ()ปริญญาตรี () อื่นๆระบุ.....
4. อาชีพหลักของท่านคือ (หมายถึงอาชีพที่เป็นรายได้หลักซึ่งทำเป็นประจำ) เลือกตอบ 1 ข้อที่สำคัญที่สุด
 - () เลี้ยงสุกร
 - () ทำนา
 - () รับจ้าง
 - () ค้าขาย
 - () รับราชการ
 - () อื่นๆ(ระบุ).....
5. ประสบการณ์ในการเริ่มเลี้ยงสุกรจนถึงปัจจุบัน..... ปี

ตอนที่ 2 เทคโนโลยีในการเลี้ยงสุกร

ก. ด้านพันธุ์สุกร

1. พันธุ์สุกรที่ท่านเลี้ยงอยู่ในปัจจุบัน

- () พันธุ์ ลาร์จไวท์ จำนวน..... ตัว
- () พันธุ์ แลนด์เรซ จำนวน..... ตัว
- () พันธุ์ คูร์ร็อกเจอร์ซี่ จำนวน..... ตัว
- () พันธุ์ ลูกผสมลาร์จไวท์/แลนด์เรซ จำนวน..... ตัว
- () พันธุ์ ลูกผสมลาร์จไวท์/แลนด์เรซ/คูร์ร็อกเจอร์ซี่ จำนวน..... ตัว
- () พันธุ์อื่นๆ (โปรดระบุ)..... จำนวน

ข. ด้านอาหารและการให้อาหาร

2. แหล่งที่มาของอาหารสุกร

- () อาหารสำเร็จรูป
- () อาหารผสมเอง
- () อื่นๆ (ระบุ).....

3. ลักษณะของอาหารสุกรที่ท่านให้เป็นอย่างไร (ตอบได้เพียง 1 ข้อที่ท่านใช้บ่อยที่สุด)

- () อาหารผง () อาหารเม็ด
- () อาหารเปียก () อื่นๆ(ระบุ).....

4. ในกรณีที่ท่านซื้อวัตถุดิบมาผสม ท่านใช้วัตถุดิบอะไรมากที่สุด (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

- () รำละเอียด () ปลาช้ำ
- () ข้าวโพด () กากถั่วเหลือง
- () ปลาป่น () มันสำปะหลัง
- () อื่นๆ(ระบุ).....

5. แหล่งน้ำสำหรับการเลี้ยงสุกร

- () น้ำประปา
- () น้ำบาดาล
- () อื่นๆ (ระบุ).....

ค. โรงเรือนสุกร

6. ระบบโรงเรือนสุกรของท่านเป็นอย่างไร

- () โรงเรือนเปิด
 () โรงเรือนปิด
 () ทั้ง 2 อย่าง

7. สถานที่ตั้งโรงเรือนสุกร

- () แยกห่างจากแหล่งชุมชน
 () อยู่ติดกับแหล่งชุมชน

8. ท่านมีการแยกโรงเรือนเลี้ยงสุกรออกเป็นสัดส่วนหรือไม่

- () ไม่ได้แยก () แยก เป็น..... หลัง

9. ลักษณะพื้นคอก

- () พื้นแอสท
 () พื้นคอนกรีต
 () พื้นดิน
 () อื่นๆ(ระบุ).....

10. ลักษณะของหลังคา

- () กระเบื้อง
 () ตังกะตี่
 () อื่นๆ(ระบุ).....

ง. ด้านโรคสุกร

11. สุกรของท่านเคยเกิดโรคหรือไม่ (ในรอบ 1 ปี)

- () ไม่เคยเกิด
 () เคยเกิดโรค (ระบุชื่อโรค).....

12. ท่านใช้วิธีใดในการรักษาสุกรเมื่อเกิดโรค (ตอบได้เพียง 1 ข้อที่ทำบ่อยที่สุด)

- () ไม่เคยเกิดโรค
 () ปลดปล่อยไว้ไม่รักษา
 () ซื่อยามารักษาเอง
 () ติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์
 () จ้างผู้มีความรู้มารักษา
 () อื่นๆ

13. สุกรของท่านได้รับการทำวัคซีนอย่างสม่ำเสมอทุกปีหรือไม่

- () ไม่สม่ำเสมอ
 () ทำอย่างสม่ำเสมอ (ระบุชื่อวัคซีนป้องกันโรค).....

14 . แหล่งที่มาของวัคซีน (ตอบได้เพียง 1 ข้อที่ท่านได้รับบ่อยที่สุด)

- () บริษัทเอกชน () หน่วยงานราชการ

จ. ด้านการสุขภาพิบาลฟาร์ม

15. ท่านมีระบบการฆ่าเชื้อโรคทางเข้า ฟาร์มหรือไม่

- () ไม่มี () มี

16. ท่านมีคอกกักสัตว์ก่อนนำเข้าฟาร์มเลี้ยงหรือไม่

- () ไม่มี () มี จำนวน..... หลัง

17. ท่านมีคอกสำหรับกักสัตว์ป่วยในระหว่างการเลี้ยงหรือไม่

- () ไม่มี () มี จำนวน..... หลัง

18. การบำบัดน้ำเสียในฟาร์มท่านทำโดย

- () ไม่มีการบำบัด
 () บำบัดน้ำเสียโดยใช้บ่อบำบัดน้ำเสีย
 () บำบัดน้ำเสียโดยใช้บ่อเกรอะ
 () อื่นๆ(ระบุ).....

19. การเก็บมูลสุกรของฟาร์มท่านทำโดย

- () ใช้บ่อแก๊สชีวภาพ () ใช้บ่อเกรอะ(บ่อปิด)
 () รวบรวมตากเป็นมูลแห้งขาย () อื่นๆ(ระบุ).....

20. ท่านมีการพ่นน้ำยามาเชื้อโรงเรือนสม่ำเสมอทุก สัปดาห์

21. ท่านใช้วิธีกำจัดซากสุกร อย่างไร

- () เผาซาก
 () ฝังซาก
 () ขยายซากให้พ่อค้า
 () อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 3 การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร

1. ท่านได้รับข่าวสารหรือความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการเลี้ยงสุกรจากสื่อบุคคลแหล่งใดมากที่สุด (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

- () ไม่ได้รับ () ญาติที่น้อง
 () เจ้าหน้าที่ / นักวิชาการ () ผู้นำชุมชน
 () ผู้นำกลุ่มเกษตรกร () เพื่อนบ้าน
 () ตัวแทนจำหน่ายเวชภัณฑ์

2. ท่านได้รับข่าวสารหรือความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการเลี้ยงสุกรจากสื่อมวลชนแหล่งใดมากที่สุด (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

- () ไม่ได้รับ () โทรทัศน์
 () หนังสือพิมพ์ () วิทยุ
 () วารสารและตำรา () อินเทอร์เน็ต

3. ท่านได้รับข่าวสารหรือความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการเลี้ยงสุกรจากสื่อกิจกรรมแหล่งใดมากที่สุด (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

- () ไม่ได้รับ
 () การศึกษาดูงาน
 () การอบรม

ตอนที่ 4 สภาพการเลี้ยงสุกร

1. จำนวนสุกรที่เกษตรกรเลี้ยง..... ตัว (ในปัจจุบัน)
2. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงสุกร คน (รวมตัวท่านด้วย)
3. ท่านมีการจ้างแรงงานมาใช้ในการเลี้ยงสุกร หรือไม่
 ไม่ได้จ้าง จ้าง
4. รายได้จากการเลี้ยงสุกรในปีที่ผ่านมา บาท
5. รายจ่ายจากการเลี้ยงสุกรในปีที่ผ่านมา..... บาท
6. ท่านกู้เงินมาใช้ในการเลี้ยงสุกรท่านกู้เงินมาจากแหล่งใดมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ไม่ได้กู้
 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อการเกษตร
 สหกรณ์การเกษตร
 กลุ่มเกษตรกร
 เพื่อนบ้าน
 ญาติพี่น้อง
 แหล่งเงินกู้อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสุกร

1. จากสภาพการเลี้ยงสุกรของท่านต้องการความรู้ทางวิชาการในการเลี้ยงสุกรด้านใดมากที่สุดเป็นอันดับแรก (ตอบได้เพียง 1 ข้อที่คิดว่าต้องการเร็วที่สุด)
 ด้านพันธุ์สุกร
 ด้านอาหารและการให้อาหาร
 ด้านลักษณะโรงเรือน
 ด้านโรคสุกรและการป้องกัน
 ด้านการสุขาภิบาลฟาร์ม
 ด้านการตลาดสุกร
 อื่นๆ ระบุ.....

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสุกร

- ด้านพันธุ์สุกร

.....

.....

.....

.....

- ด้านอาหารและการให้อาหาร

.....

.....

.....

.....

- ด้านลักษณะโรงเรือน

.....

.....

.....

.....

- ด้านโรคสุกรและการป้องกัน

.....

.....

.....

.....

- ด้านการสุขาภิบาลฟาร์ม

.....

.....

.....

.....

- ด้านการตลาดสุกร

.....

.....

.....

.....

.....

ที่ ศธ 0513.10209/ 1901

ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

2 ธันวาคม 2552

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม

ด้วย นายเศรษฐพล บัวงาม รหัสประจำตัว 51612083 นิสิตปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความสนใจทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม" โดยมี ผศ.ดร.สุพัตรา ศรีสุวรรณ เป็นประธานกรรมการประจำตัวนิสิต นั้น

ในการนี้เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร ไคร์ขออนุญาตให้ นายเศรษฐพล บัวงาม เข้าใช้สถานที่และเก็บข้อมูลทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับรายชื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ในปี พ.ศ.2552 สำหรับรายละเอียด นิสิตจักเป็นผู้ประสานงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ทองดีเลิศ)

หัวหน้าภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

โทร. 0-2579-1025, 0-2942-8456

โทรสาร 0-2561-3477

ที่ ศธ 0513.10209/ว 1877

ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

27 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแบบสัมภาษณ์

เรียน นายสัตวแพทย์ คมกฤต ขจีรัมย์

ด้วย นายเศรษฐพล บัวงาม รหัสประจำตัว 51612083 นิสิตปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความสนใจทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม” โดยมี ผศ.ดร.สุพัตรา ศรีสุวรรณ เป็นประธานกรรมการประจำตัวนิสิต นั้น

ในการนี้เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร ได้ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจแบบสัมภาษณ์เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำหรับรายละเอียดนิตินิจักเป็นผู้ประสานงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ทองดีเลิศ)

หัวหน้าภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร
โทร. 0-2579-1025, 0-2942-8456
โทรสาร 0-2561-3477

ที่ ศธ 0513.10209/ 1๗๐๑

ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

๑ ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแบบสัมภาษณ์

เรียน อาจารย์พรพนม คำมุงคุณ

ด้วย นายเศรษฐพล บัวงาม รหัสประจำตัว 51612083 นิสิตปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความสนใจทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม" โดยมี ผศ.ดร.สุพัตรา ศรีสุวรรณ เป็นประธานกรรมการประจำตัวนิสิต นั้น

ในการนี้เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจแบบสัมภาษณ์เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำหรับรายละเอียดนิตินิจักเป็นผู้ประสานงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ทองดีเลิศ)

หัวหน้าภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

โทร. 0-2579-1025, 0-2942-8456

โทรสาร 0-2561-3477

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร 1371 , 1374

ที่ ศธ.0513.10209/ 1880 วันที่ 27 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบสัมภาษณ์

เรียน รศ.ดร.สมเกียรติ ประสานพานิช

ด้วย นายเศรษฐพล บัวงาม รหัสประจำตัว 51612083 นิสิตปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความสนใจทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม" โดยมี ผศ.ดร.สุพัตรา ศรีสุวรรณ เป็นประธานกรรมการประจำตัวนิสิต นั้น

ในกรณีนี้เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร ไคร้ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบสัมภาษณ์เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำหรับรายละเอียดนิตินิตจกเป็นผู้ประสานงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ทองดีเลิศ)

หัวหน้าภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

ภาคผนวก ข
ภาพสภาพการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ภาพผนวกที่ 1 โรงเรียนสุกร

หมายเหตุ: เป็นภาพถ่ายระหว่างการลงพื้นที่ เมื่อวันที่ 15 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ที่โรงเรียน
ของเกษตรกร ตำบล สามควายเผือก อำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม

ภาพผนวกที่ 2 การเลี้ยงสุกร พ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ สุกรอนุบาล

หมายเหตุ: เป็นภาพถ่ายระหว่างการลงพื้นที่ เมื่อวันที่ 19 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ที่ฟาร์มของ
เกษตรกร ตำบล ธรรมศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ภาพผนวกที่ 3 การเลี้ยงสุกรขุน

หมายเหตุ: เป็นภาพถ่ายการลงพื้นที่ เมื่อวันที่ 21 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ที่ฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบล สามควายเฟือก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ภาพผนวกที่ 4 ถังผสมอาหารสุกร

หมายเหตุ: เป็นภาพถ่ายการลงพื้นที่ เมื่อวันที่ 8 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ที่ฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบล สามควายเฟือก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ภาพผนวกที่ 5 การให้อาหารสุกร ในลักษณะของอาหารผง

หมายเหตุ: เป็นภาพถ่ายการลงพื้นที่ เมื่อวันที่ 15 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ที่ฟาร์มของเกษตรกร ผู้เลี้ยงสุกร ตำบล สามควายเผือก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ภาพผนวกที่ 6 ป่อเกรอะ

หมายเหตุ: เป็นภาพถ่ายการลงพื้นที่ เมื่อวันที่ 6 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2553 ที่ฟาร์มของเกษตรกร ผู้เลี้ยงสุกร ตำบล พระประโทน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ภาพผนวกที่ 7 ทางระบายน้ำเสียในฟาร์มสุกร

หมายเหตุ: เป็นภาพถ่ายการลงพื้นที่ เมื่อวันที่ 16 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ที่ฟาร์มของเกษตรกร
ผู้เลี้ยงสุกร ตำบล สามควายเฟือก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ภาพผนวกที่ 8 บ่อบำบัดน้ำเสียในฟาร์มสุกร

หมายเหตุ: เป็นภาพถ่ายการลงพื้นที่ เมื่อวันที่ 16 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ที่ฟาร์มของเกษตรกร
ผู้เลี้ยงสุกร ตำบล สามควายเฟือก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล

นายเศรษฐพล บัวงาม

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 8 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2529

สถานที่เกิด

จังหวัดปทุมธานี

ประวัติการศึกษา

วิทยาศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตร်สุขภาพสัตว์)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

